INFORMATIO

DE QVINQVE PROPOSITIONIBVS, EX IANSENII THEOLOGIA COLLECTIS,

Quas Episcopi Galliæ Romano Pontifici ad Censuram obtulêre.

Auctore P. FRANCISCO ANNATO, *Societatis* IESV.



PARISIIS,

Apud { SEBASTIANVM CRAMOISY, Regis & Reginæ Architypographum, ET GABRIELEM CRAMOISY, } viâ Iacobæâ.

M. DC. LIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

INFORMATIO

DE QVINQVE PROPOSITIONIBVS, EX IANSENII THEOLOGIA COLLECTIS,

Quas Episcopi Galliæ ad Summum Pontificem censendas misêre.

PRIMA PROPOSITIO.

ALIQVA Dei præcepta, hominibus iustis volentibus & conantibus secundùm præsentes quas habent vires, sunt impossibilia: deest quoque gratia, quâ possibilia fiant.

Quid sentiat Iansenius.

CONTINETVR totidem verbis apud Iansenium tomo 3. lib. 3. de Gratia Saluatoris cap. 13. nam quod probandum suscipit in ipso capitis argumento, *Esse quandam voluntatis infirmitatem, quâ non potest certas tentationes superare, nec adest gratia, quâ superentur, nec Spiritus orationis, quo vires impetrentur,* id ipsum deinde ex allatis Augustini testimonijs ita sibi colligere videtur,

Ex hac indubitatâ doctrinâ quædam non parui momenti ad hanc rem spectantia inferuntur & clarescunt. Primùm quidem, esse quædam homini præcepta secundùm statum & vires, in quibus constitutus est, impossibilia.

Secundum, non adesse semper gratiam quâ possimus, hoc est quâ illa eadem præcepta implere sufficiamus.

Tertium, hanc impotentiam reperiri non solùm in excæcatis, & obduratis & infidelibus, (de quibus numquam Augustinus vel Ecclesia, sed solùm Scholastici nonnulli ex humanis rationibus dubitarunt) sed etiam fidelibus & iustis, qui & fidem Christi & charitatem iustitiæ susceperunt. Quartum, hanc impossibilitatem fidelibus accidere non tantùm quando nolunt præcepta facere, sed etiam quando volunt.

Quatuor hæc iterũ repetit & inculcat hoc modo, *Hæc igitur omnia plenissimè planissimèque demonstrant nihil in S. Augustini doctrina certius ac fundatius, quàm esse præcepta quædam, quæ hominibus non tantum infidelibus, excæcatis, & obduratis, sed fidelibus quoque & iustis volentibus & conantibus, secundùm præsentes quas habent vires, sunt impossibilia, deesse quoque gratiam, quâ fiant possibilia, hoc enim S. Petri exemplo, aliisque multis quotidie manifestum esse, qui tentantur vltra quàm possint sustinere.* Addit deinde, *Quintum itaque ex eodem principio consectari est, Plurimis non dari istam faciendi præcepti possibilitatem, quæ precibus implorari solet.* Cuius rei triplicem affert rationem. Primò, Quia multi non orant. 2. Quia non orãt vt oportet ad impetrandum. 3. Quia etiamsi orent, Deus differt quod petunt, & interea sinit eos cadere. Videndũ est, quod dicit cap. 5. col. 2. §. *nec aliquis opponat*, & cap. 14. eiusdem lib. col. 2. §. *nam si desertiones.* Iam quòd dicit Iansenius, *aliqua præcepta*, & *plurimis hominibus* non potest in ipsius doctrina sic intelligi, quasi verò aliqua etiam aliquibus essent possibilia, secundùm præsentes quas habent vires, si sit sermo de hominibus, qui ea transgrediuntur, Iansenij sensus vniuersalis est ref-

pectu transgressorum, scilicet omnia præcepta eorum transgressoribus omnibus, secundùm præsentes quas habent vires dum transgrediuntur, esse impossibilia: ita vt nemo, non tantùm infidelium, sed ne iustorum quidem, qui præcepta diuina transgredientes iustitiam perdũt, intelligatur ea transgredi, nisi ex impossibilitate præsẽti ea obseruandi. Quod clarissimè patet ex duobus hisce Iansenij principijs. Primũ est nullam dari gratiam sufficientem, quæ non sit simul efficax respectu effectus ad quem dicitur sufficiens. Ex quo sequitur, cùm omnis transgressor præcepti, quotiescumque transgreditur, careat gratia efficaci ad obseruandum, carere etiam sufficienti, sine qua tamen Iansenius non putat esse in nobis sufficientes vires ad obseruãdum vllum præceptum, ac proinde nemo vnquam transgreditur præceptum quin careat sufficientibus viribus ad illud obseruandum. Secundum principium est, victricem delectationem esse id quod voluntatem liberam & potentem facit, siue ad bonum, siue ad malum, adeò vt illa omnino absente fiat impotens.

Verba Iansenij sunt hæc tom. 3. lib. 7. de Gratia Salu. cap. 2. *Quærimus*, inquit, *quid sit illud quod nos velle & nolle facit, quo aliqui actus voluntatis ponuntur in potestate volũtatis, seu quid volũtatem ad actus aliquos liberã & potentem facit, ita vt sine eo velle non possit*; Et deinde. *Dico igitur S. Augustini principiis insistendo, aliquid omninò esse præter nudam facultatem voluntatis, quod eam facit velle vel nolle, quo omnino absente sit impotens, præsente potens siue ad bonum siue ad malum.* Et explicans quid hoc sit in argumento capitis sequentis ait, *delectatio efficit voluntatem & libertatem, hoc est facit velle, & liberè velle*: quod mox ita exponit vt præsente delectatione actus volendi sit reipsa in potestate voluntatis, absente non sit; inde est quod dicit postea, *ipsum non consentire ac non facere quod concupiscentia suadet, effectum esse gratiæ victricis: & habitum malum non solùm adducere impotentiam operan-*

Tom. 3. lib. 7. de gr. Sal. c. 3.

Ibid. cap. 14.

di boni ,sed ita vrgere ad operandũ malũ, vt non sit liberum abstinere; quãdiu scilicet non præualet delectatio iustitiæ.

Ex qua doctrina sequitur, cùm omnis peccans peccet vel omissione boni, vel commissione mali , & in omni omittente sit defectus victricis delectationis gratiæ ad faciendum quod omittit, in omni verò committente sit præsentia victricis delectationis concupiscentiæ impellentis ad id quod committitur , neminem peccare nisi ex impossibilitate non peccandi ; Nam qui omittit non habet in potestate facere quòd omittit , quia vt dicit Iansenius, illud ponitur in potestate per victricem delectationem gratiæ quæ deest: qui autem committit non habet in potestate omittere , seu non consentire ad id quod committit , quia illud non consentire ad faciendum , est effectus victricis delectationis gratiæ , vt idem dicit , quæ gratia similiter deest, cùm stare non possit cum victrici delectatione concupiscentiæ mouentis ad malum quod committitur ; ergo neuter habet in potestate non peccare. Item delectatio gratiæ facit liberam voluntatem ad actum qui præcipitur eadem delectatio illam facit liberam ad omittendum actum qui prohibetur , adeò vt sine illa non sit liberum vel hunc supprimere vel illum elicere, vt dicit Iansenius. Ergo cùm in omni peccante semper & vbique desit victrix delectatio gratiæ , siue ad faciendum quod præcipitur, siue ad omitrendum quod prohibetur , consequens est in omni peccante deesse libertatem ad vitandum peccatum , nempe in peccante peccato omissionis deesse libertatem ad faciendum quod facere iubetur , & in peccante peccato commissionis deesse libertatem ad omittendum quod iubetur omittere, & consequenter omnem qui peccat obligari ad id ad quod non habet libertatem ; & sic vniuersaliter verum est, omnia præcepta omnibus qui ea transgrediuntur , esse impossibilia. Hæc est pura putáque Iansenij doctrina sine fuco & integumentis.

Quid sentiant Hæretici.

EODEM autem modo & sentiunt & loquuntur Hæretici, Lutheri propositionem hanc referunt & damnant duæ celebres Academiæ Parisiensis & Louaniensis in censura Lutheranarum propositionum. *Quicumque negat Deum impossibilia iussisse, pessimè facit, & qui hoc falsum dicit, plusquam pessimè facit. Caluinus 2. Inst. cap. 7. 8. 5. Quòd autem impossibilem legis obseruantiam diximus, id est paucis verbis explicandum, simul & confirmandum. Solet enim vulgò absurdissima sententia videri, vt Hieronymus non dubitauerit illi anathema denuntiare. Quid visum sit Hieronymo nil moror, nos quid verum sit, inquiramus. Eiusmodi argutia vexabant Augustinum Pelagiani, iniuriam fieri Deo, si plus iubeat quàm per ipsius gratiam præstare queant fideles.* Molinæus in Clypeo ar. 9. negat *ex præceptis probari quid homo possit, sed quid debeat: & non esse iniustum quod Deus iubeat, vt seruet mandata ille qui sua culpa seruandi facultatem amisit.* Et cap. 15. num. 14. in Anatome Arminianismi, *Qui factus est improbus sua culpa & impotens Deo obsequi, &c. tenetur tamen ei obsequi, &c.* Vides primo conuenire Iansenianos cum Hæreticis, quòd vtrisque sit suspecta Hieronymi sententia. De hæreticis iam constat ex Caluino, qui sequitur in eo Lutherum ridentem *decretellum*, vt ipse vocat Sorbonæ, tanquam ex Hieronymo sumptum. De Iansenianis quòd non probent Hieronymi iudicium in æstimandis liberi arbitrij viribus patet ex lib. 7. & 8. de hæresi Pelagiana. Vides secundò, in eo etiam conuenire quòd vtrique Pelagianis attribuant illam in asserenda mandatorum possibilitate constantiam. Iansenius enim in soluendis quæ fiunt contra ipsum argumentis passim vsurpat illud Caluini, idem fuisse Augustino à Pelagianis obiectum, vt patet ex l. 3. citato de Gratia Saluat. cap. 14. 15. 17. &c. Vides tertiò, etiam conuenire refundenda impossibilitatis causa

Lib. 7. cap. 4. Lib. 8. cap. 15.

in peccatum Adami, ex quo putant Dei iustitiam excusari, dum punit eos, qui non faciunt quod est impossibile. Eò enim Iansenius sicut Molinæus perpetuò recurrit: sed in eo sunt Iansenianis hæretici candidiores, quòd non dissimulent Ecclesiæ Romanæ contrariam esse quam sequuntur doctrinam. Molinæus enim Pōtificios vocat dissentientes, & Caluinus de Tridentinis ita loquitur, vel potiùs ita iocatur. *Valdè nouitios esse oportet*
In Antid. sess. 6. *venerandos istos Patres, si ex præceptis æstimant quid valeat homo.*

Cap. 3. pag. 40. Edit. an. 1651. Sed dubitationem omnem soluit Samuel Maresius Caluinianæ Synagogæ Rabinus apud Groningam in *Synopsi de vera & Catholica doctrina*, quam expressam putat in Catechismo Ianseniano Romæ damnato. Sic enim loquitur, *De legis difficultate siue potiùs impossibilitate uti dicitur Paulo Rom.* 8. *eáque non morali & secundùm quid, sed absoluta, disputaui contra Volkelium Socinianum. Nec aliam quàm totalem & absolutam impossibilitatem hic nostrum Catechistem propugnare patet ex ijs quæ amplius dicet infra cap.* 4. *de absoluta gratiæ necessitate non tantùm vt faciliùs, quod erat dogma Pelagij, sed simpliciter vt benè agamus.* Et deinde, *Hæc legis operum impossibilitas in carne ex inhærente nobis corruptione enata talis est, vt nihil verè boni & Deo grati iuxta legis præscriptum ab homine irregenito & gratia Christi destituto proficisci queat*: hinc est quod paulò ante præmisit, *Perperam Iesuitas & alios eiusdem furfuris homines vt propugnent in homine corrupto liberi arbitrij vires, non tantùm ad moralia qualiacumque, sed etiam ad supernaturalia, inde colligere argumentum quod talia impetrent, mandent, exigant sacræ scripturæ : nec possit Deus iustè punire nolentes obedire & credere, nisi credere & obedire sit in eorum potestate:* Ipse siquidem vult puniri homines quòd omiserint ea quæ vt facerent non erat in eorum potestate: esse enim Dei mandata *officij nostri normam non virium nostrarum mensuram* : & quod illa benè agēdi *impotentia* sit malum *ἑκούσιον* eo ipso culpabilem

Pag. 21.

esse

esse & dignam pœna. Sed nusquam distinctius expressit Caluinianorum & Iansenianorum inter se concordiam, & ab Ecclesia Romana discordiam in hoc puncto de mandatorum impossibilitate quàm in apostrophe illa ad Iansenianos quæ legitur in cap. 4. dum eos sic hortatur. *Macte illa vestra virtute viri docti quòd audeatis in os resistere .... illi Pontifici, qui in suorum Iesuitarum gratiam damnata orthodoxissima sententia, puri puti Pelagianismi putidam & impiam protectionem susceperat; amicus vobis Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas. Agnoscitis enim quòd homini per gratiam Christi nondum liberato, loco libertatis abstinendi à peccato, inducta est peccandi necessitas, vt probat multis Iansenius ex suo & vestro Augustino lib. 3. de statu nat. lapsæ cap.* 11. Religio fuit referre execrandum epithetum quo hic dæmonum interpres Sanctissimum Pontificem Pium Quintum appellare non est veritus. Sufficit quòd Iansenianam putet illam peccandi necessitatem, hoc est, seruandi præcepti impossibilitatem quæ Caluinianorum est. Quòd autem damnatam à Pontifice fatetur, eò spectat vt omnes intelligant Romanæ contrariam illi videri Theologiam Iansenianam. Sed quòd Iesuitas execratur vnâ cum Pontifice, eiusmodi est vt nemo cordatus sit qui hoc illis opprobrium non inuideat, sicuti & quod alibi Iesuitas subsannat errantes *cum suo Tridentino.* Ita semper illos oderint superi, vt non nisi *cum suo Tridentino*, errare patiantur. Vide etiam quod habet cap. 2. & cap. 6. pag. 91.

Ib. & pag 69.

Pag. 5.

Pag. 46.

Pag. 8.

Quid sentiat Ecclesia.

NEQVE verò in eo falluntur Hæretici: doctrina enim Ianseniana habet adeò perspicuam oppositionem cum Tridentino Concilio, vt excusari non possit. Quamuis enim bonum aliquem sensum haberet Iansenius, Concilium tamen Tridentinum prohibet ne quis loquatur vt ille loquitur. *Nemo,* inquit Concilium

sess. 6. cap. 11. *temerariâ illâ & à Patribus sub anathemate prohibitâ voce vti debet, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impoßibilia, nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat vt possis.* Igitur temerariam vocem, & à Patribus sub anathemate damnatam, Tridentino frustra reclamante, Iansenium vsurpasse constat ex dictis: ac proinde tenetur can. 18. eiusdem sessionis vbi habetur, *Si quis dixerit Dei præcepta homini etiam iustificato & sub gratia constituto esse ad obseruandum impossibilia, anathema sit.* Est etiam doctrina eadem bis damnata in Baio; damnatarum enim propositionum eius ista est 54. *Definitiua hæc sententia, Deum homini nihil impossibile præcepisse, falsò tribuitur Augustino, cùm Pelagij sit.* Et hæc 67. *Homo peccat etiam damnabiliter in eo quòd necessariò facit.*

Vnde intelligas Ecclesiasticam esse censuram, & quam olim protulere duæ illæ, quas dixi, Academiæ, in propositionem Lutheri, & quam parauerant nuper nouem illi à Sorbona deputati ad examinandam hanc primam quam modò discutimus, cùm iudicarunt *esse hæreticam.*

Quid respondeant Ianseniani.

IANSENIANI duas adhibent responsiones. Prima, Tridentinum loquutum esse ad sensum Caluini, qui dicebat etiam assistente gratia, esse impossibilia Dei præcepta: peccare enim hominem iustificatum in quolibet opere bono, quantumuis ex instinctu Dei suscepto: esto non imputetur ei ad peccatum, tegente peccata illa Christi iustitia per fidem iustificantem applicata. Hoc igitur Tridentinum damnare voluisse. Secunda, Iansenianorum responsio est, Dei præcepta possibilia esse *remotè*; neminem enim esse in hac vita qui non habeat voluntatem flexibilem, & quæ possit conuerti ad fidem, si Deus impulerit per gratiam suam: neminem qui acce-

pta fide non possit orare ac petere gratiam, si Deus eum excitauerit, quâ oratione obtinebit charitatem: accepta verò charitate, neminem esse, cui Deus dare non possit actualia auxilia ad exercendos illius actus, & resistendum tentationibus, quod est neminem esse, cui Deus non posit reddere posibilem mandatorum obseruantiam.

Sed vtraque solutio est omnino inanis, & nullo modo soluit nodum, hoc est nullo modo saluat veritatem definitionis Tridentinæ.

Prima quidem conuincitur quatuor modis, 1. Constat Tridentini verba illa, *Deus imposibilia non iubet*, &c. sumpta esse ex Augustino, vt ipsemet Iansenius to. 3. lib. 3. cap. 13. fatetur; nec dubitari potest quin vt sumpta sunt ex Augustino, ita etiam ad eius mentem prolata sint, ita vt Tridentinũ hoc sancire voluerit, quod Augustinus olim ex sensu Ecclesiæ cæterorúmque Patrum docuerat. S. autem Augustinus sententiam illam profert ad refellendam Pelagij calumniam qui dicebat ex eius doctrina de necesitate gratiæ, consequi Deum imposibilia iubere. Negat igitur S. Augustinus, ex Catholica doctrina sequi quòd Pelagius consequi putabat. Putasse autem Pelagium ideò sequi ex doctrina Augustini Deum impossibilia iubere, quòd sequatur iustos peccare in quolibet opere bono, quod suscipiunt adiuuante Dei gratia, absurdisimum est, nec in omnibus eius erroribus inuenietur vnquã huius suspicionis vestigium: sed quod putabat sequi, hoc erat, postquam scilicet natura sola sine auxilio gratiæ non potest resistere concupiscentiæ, Deum qui iubet vt resistamus, imposibilia iubere; hoc igitur est quod D. Augustinus negat. Ergo & Concilium Tridentinum hoc ipsum negandum definit; & tamen hoc est quod Iansenius asserit vt constat ex dictis.

Secundò; D. Augustinus negauit imposibilia esse Dei præcepta eo sensu quo id affirmabant Manichæi, id

enim affirmasse Manichæos constat ex libris Augustini contra illos scriptis, vbi sæpè refutat, quòd dicebant naturam malam bonæ naturæ permixtam cogere illam peccare sublato libero arbitrio & potestate resistendi; & ideò etiam Pelagiani quasi sententiam mutasset Manichæismum exprobrabant Augustino, & obijciebant id quod ille aliàs contra Manichæos confessus erat, vt constat ex libris contra Iulianum. Atqui Manichæi non dicebant naturam bonam cogi peccare, etiam in bono opere, vt dicit Caluinus, sed in malo: neque vnquam inuenientur dixisse, ideò impossibilia esse Dei mandata naturæ bonæ, quòd peccet dum v. g. adiuuante Deo reddit vnicuique suum, sed dum rapit alienum, neque dum seruat castitatem, sed dum indulget illicitæ voluptati. Ergo nec Augustinus dum eos refellit & pro libero ad non peccandum arbitrio pugnat contra præsumptam ab ipsis peccandi necessitatem, hoc est seruandorum præceptorum impossibilitatem, intellexetit hoc tantum, naturam bonam adiuuante Deo *posse non peccare*, in bono opere; sed posse non peccare *abstinendo à malo.*

Tertio, Perspicuum est duos fuisse Caluini errores in hac materiâ: primus fuit hominem iustum in quolibet opere suo bono peccare, cuius rei causam ille non tam petebat ex impossibilitate mandatorum, quàm ex corruptione naturæ; quòd enim præceptum fingere poterat quod violaretur ab eo qui diuina inspiratione commotus pauperis misereretur? sed peccare dicebat, quia cùm radix operum omnium corrupta esset post primam Adami transgressionem, putabat hoc malum in omnem deinde actionem inde procedentem deriuari, nec posse malam arborem facere fructum bonum: eandem tamen fidem quæ Christi iustitiam hominibus applicat, ad tegendam hæreditariam corruptionem, similiter impedire ne illis imputarentur illæ bonorum operũ maculæ. Secundus error fuit hominem necessariò

peccare per concupiscentiæ motus etiam indeliberatos in quo putabat se ab Augustino dissentire: esse enim illos motus contra præceptum non concupisces: necessariò etiam peccare consentiendo iisdem motibus cum aduertentia rationis : quòd arbitrium esset peccati seruum, & careret necessaria ad resistendum facultate, ac proinde etiam tunc multò magis peccari contra præceptum, itáque peccare contra præcepta etiam tùm cùm sunt impossibilia; hæc sunt adeò nota, vt nemo sit qui vel Caluinum legerit, vel ea quæ contra eum scripsere Controuersistæ, qui dubitare possit. Atque in hoc 2. errore muniendo diligentior etiam fuit Caluinus quàm in primo, ratus in eo sibi aduersos esse Catholicos, & ideò illorum argumenta quatuor quæ ducunt ad impossibile, sigillatim soluere conatus est : deinde etiam ostensiua quæ petuntur ex sacris paginis, quæ quia multa erant, distribuit in sex classes, vt videre est apud Bellarminum toto lib. 4. de gratia & libero arbitrio.

Concilium Tridentinum eosdem duos errores distinxit, & distinctè damnauit. Primum quidem can. 25. sess. 6. his verbis. *Si quis in quolibet bono opere iustum saltem venialiter peccare dixerit, aut quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri, tantúmque ob id non damnari quia Deus ea opera non imputat ad damnationem, anathema sit.* Secundum etiam errorem idem Concilium damnauit can 28. eiusdem sess. his verbis: *Si quis dixerit Dei præcepta homini etiam iustificato & sub gratia constituto esse ad obseruandum impossibilia, anathema sit.* Ergo Ianseniani qui diuinorum præceptorum possibilitatem restringunt ad bona tantùm opera, quæ diuina inspirante gratiâ fiunt, concessa respectu malorum impossibilitate eorumdem, vnum quidem anathema Tridentini declinant, sed facere non possunt, quin alio feriantur : nec aliter negare possunt se Caluino consentire, nisi quia non totum eius errorem hau-

ferunt, sed tantùm mediam partem.

Quartò, Tridentinum contra hæreticos, & Romani Pontifices contra Baium eodem sensu damnant, quòd dicitur; *Deum præcipere homini impossibilia*; sed Romani Pontifices contra Baium non damnant in eo sensu *quod etiam in bono opere homines necessariò peccant*; quia Baius hoc non dicebat, vt constat ex eius lib. de peccato Originali cap. 12. Ex quo sumpta est damnata propositio illa 54. superiùs allata. Ergo nec Tridentinum respexit ad illum tantùm sensum.

Secunda solutio Iansenianorum nihilo melior est primâ; Dei præcepta, inquiunt, sunt remotè possibilia; sed quis hoc negauerat? Negauerat-ne Caluinus in hac vita flexibilem esse hominũ volũtatem? Negauerat-ne Deo volente conuerti posse quemlibet ab infidelitate ad fidem? Negauerat-ne cùm fidelis fuerit aliquis, excitari posse ad orandum? Negauerat-ne iustum & Deo gratum excitari similiter posse vt non consentiat furto vel adulterio, vel appetitui vindictæ? Quid igitur attinebat Concilium id definire quod nemo negauerat? & quare dicemus ob eam causam visa Caluino impossibilia Dei præcepta, cùm constat nihilo minùs ex eo capite possibilia credidisse quàm Iansenium?

Deinde aliquem effectum esse remotè possibilem, nihil est aliud iuxta doctrinam Iansenij, quàm esse aliquid illius virtutis quæ necessaria est ad talem effectũ, & quæ accedente quod deest posset fieri sufficiens: quomodo Talpa habet aliquid illius virtutis quæ requiritur ad videndum, & triennis puer illius quæ requiritur ad trahendam nauim in aduersum flumen; & paralyticus aliquid ilius quæ requiritur ad currendum; & clausus in obscurissimo loco destitutúsque omni lumine aliquid illius quæ requiritur ad legendas literas. Quid ergo? dicemus Tridentinum intonuisse, & velut in maximo quodam præsentissimóque periculo Anathematismis cauisse, vt quisque fateretur tam possibilia esse

hominibus Dei præcepta, quàm possibile est talpis videre, & trienni puero nauem trahere, paralytico currere, tenebris merso sine vlla prorsus luce legere breuiarium? Necessarij nimirum erant Oecumenicæ Synodi canones, vt tam difficilis confessio ab hominibus obtineretur.

Tertiò aliquid esse remotè solùm possibile, est esse solùm possibile conditionatè: sensus enim est, vt dixi; esse aliquod initium virtutis necessariæ ad perficiendum id de quo est quæstio, quæ si compleatur, illud fiet possibile: quis autem tantùm animi fecit Iansenianis, vt absolutam Concilij definitionem mutare audeant in conditiouatam, & propositionem de præsenti, in propositionem de futuro, tota enim eorum sententia eò resoluitur, vt designato transgressore quocumque dicatur, *impossibile est illi facere quod iubetur secundùm statum præsentem, sed fiet possibile vel fieret, si Deus adderet quod negat*; Atqui Concilium absolutè dicit, & per verba de præsenti, *Deus impossibilia non iubet*, sed alterutrum supponit, aut posse hominem facere quod iubetur, aut posse orare vt vires impetret, ac proinde *iubendo monet* vt faciat alterutrum; hæc enim est legitima interpretatio verborum illorum, *Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis.*

Confirmatur quartò, nam eò pertinet Ecclesiæ intentio & SS. Patrum inculcantium possibilitatem diuinorum mandatorum & negantium impossibilitatem, vt sit locus obiurgationi & increpationi peccatorum atque eorum compunctioni, quasi per voluntatem ipsorum steterit quominùs seruarent præcepta quæ transgrediuntur. Atqui iuxta Iansenij doctrinam nulla potest esse increpatio nisi ridicula & insulsa, veriùs dicam nisi crudelis & tyrannica; quid enim aliud dici potest peccatori, nisi, ô te infandum & dignum æternis cruciatibus, qui tale peccatum commisisti, quia si Deus

dedisset tibi auxilia quæ denegauit, potuisses non committere? quid aliud inquam dici potest homini iusto qui carebat originali peccato post baptismum, & tamen lapsus est in quædam grauia scelera? & qua de re volumus vt accuset se se & compungatur? Quod non fecerit impossibile? Sed nec ille qui habet impedimentum originalis peccati magis increpandus est; defectus enim natalium non dant iustam increpationis materiam, nec peccata alienæ voluntatis, sed propriæ.

Quintò, Tollit omnem dubitandi occasionem Tridentinum. Nam quod requirit Iansenius, vt censeatur esse *proxima* seruandi præcepti potentia, Tridentinum adesse significat, *Deus*, inquit, *impossibile non iubet, sed iubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat vt possis*: ecce præsentiam adiuuantis gratiæ ad mandata implēda: ecce purificationem conditionis ex qua Iansenius suspendebat diuinorum mandatorũ possibilitatem: sunt possibilia, inquit, remotè & conditionatè, *si Deus adiuuat*; atqui iam adiuuat ex Tridentino; ergo sunt possibilia proximè & absolutè. Et ideò quia verba illa iugulabant contrariam doctrinam, Iansenius dum referret hunc locum Tridentini cap. illo 13. lib. 3. tom. 3. de Gratia Saluatoris. Primùm ea truncauit, deinde assuta iterùm conditione propositionem absolutā mutauit in conditionatam, *si exaudiat*, inquit, *adiuuat vt possis*. Sed si non exaudiat, quid fiet? & vide quàm sit absurda conditio illa, *si exaudiat, adiuuat*, Ponamus enim v. g. me versari magno in periculo; & vrgere tunc præceptum orationis ad impetrandam gratiam emergendi: non pareo tamen huic præcepto, & non oro: quæritur an præceptum mihi sit possibile: Non est possibile, inquit Iansenius, quia deest auxiliũ ad orandũ necessarium, Est possibile inquam, ego quia Tridentinum dicit Deum adiuuare vt possim facere quod præcepit. Tridentinum, inquit Iansenius dicit Deum adiuuare, *si exaudiat*. Quid verò est illud, *si exaudiat*?

diat? Agitur de auxilio ad orandum necessario, & Deus illud dat, si exaudiat? Atqui si vult iuuare, debet iuuare antequam exaudiat, quia debet iuuare antequam sit oratio quæ præcedit exauditionem. Hac scilicet ratione in fumum tandem resoluitur doctrina Tridentini, iuxta Iansenium. Ita enim argumentari licet; mandata Dei non sunt possibilia carentibus necessaria virtute ad implendum, & petentibus illam à Deo, nisi ex suppositione quòd exaudiat; sed numquam exaudit eos qui positi in eo statu ea transgrediuntur; ergo mandata numquam sunt possibilia ijs qui positi in eo statu ea transgrediuntur. Maior est ex interpretatione Iansenij, minor eiusdem est. Quia si exaudisset, dedisset gratiam quæ non potest iuxta illum non esse efficax; est igitur conclusio Tridentini, quòd mandata numquam sunt possibilia ijs qui post imploratum Dei auxilium ea transgrediuntur; & hoc, si superis placet, significant illa verba, *Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat vt possis.*

Atqui euidens est ex doctrinâ Tridentini, verba hæc, *& adiuuat vt possis*, accipienda esse vti sonant, hoc est in sensu absoluto, non in sensu hypothetico seu conditionato, vt facit Iansenius in suo, *si exaudiat.* Concilium enim cùm dixisset in eodem capite supra citato, iustificatos *eò magis esse obligatos ad ambulandum in via Domini, quò proficere possunt per Christum Iesum*, rationem affert, *Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis priùs deseratur.*

Vbi clarissimè constat à Tridentino hæc esse concatenata & connexa, Obligantur iustificati benè viuere quia possunt per Christum; possunt per Christum quia Deus sua gratia non deserit nisi prius deseratur; itaque si Deus gratia sua desereret, non possent: & si non possent, non obligarentur: & sicut obligatio est absoluta, ita etiam potentia quæ est ratio cur obligemur, esse debet absoluta, & assistentia gratiæ, quæ est ratio

cur possimus, debet esse pariter absoluta.

Fit autem adhuc euidentiùs ex sequenti cap. 13. eiusdem sess. 6. vbi de perseuerantia Concilium sic loquitur. *Nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur, tametsi in Dei auxilio firmißimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim nisi ipsi ipsius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum ita perficiet operans velle & perficere.* Quod si contingens est, vt vult Iansenius, quòd Deus adiuuet iustificatos dando illis gratiam quæ necessaria est vt possint resistere tentationi; si frequentissimè illam negat, & maiori hominum parti, nempe omnibus qui post acceptam iustitiam relabuntur in peccatum mortale; cui potest esse certum quod ipsi non deerit necessarium auxilium? Quòd si hoc certum esse nequit, quomodo poterit quis *firmißimam* spem in eo reponere? Quasi verò in re cōtingenti, dubia, incerta, & quæ vt plurimū deest, possit aliquis firmissimam spem collocare? Et quid est quod sequitur; *Deus enim nisi ipsi defuerint perficiet opus bonum?* nonne clarissimum est si vera esset doctrina Iansenij, dicendum potiùs fuisse, *ipsi enim, nisi Deus defuerit, perficient opus bonum?* Fac Deum non deesse, fac dare gratiam, quæ necessaria est ad perficiendum opus bonum, & operandum velle & perficere, quæ non potest esse alia quàm gratia actualis (habitualis enim iam supponitur) hæc gratia, inquit Iansenius, semper est efficax. Ergo si erit, erit effectus, hoc est victoria tentationis, & perficiet opus bonum qui acceperit illam, idéque operabitur velle & perficere. Ergo si hoc non succedat, non potest esse alia ratio quàm quia defuit illa gratia. Quomodo ergo dicitur, *nisi ipsi defuerint?* Non desit Deus, ipsi iuxta Ianseniū, non deerunt. Nempe Concilio certum est, nulli iustificato deesse gratiam in singulis occasionibus ad vitandū peccatum necessariam, sed eiusmodi gratiam esse talem, quæ vincendi facultatem afferat, non tamen necessitatem: posse igitur iustificatos esse securos quod non deerit per

Dei gratiam vincendi potestas, sed non posse esse securos quod non deerit ipsorum liberi arbitrij cooperatio.

Hæc est manifesta Tridentini Concilij doctrina Iansenianæ Theologiæ diametraliter opposita.

Quæ sit doctrina S. Augustini.

SVPERERAT examinandum quid sentiat S. Augustinus, sed cùm sit perspecta Oecumenici Concilij doctrina, non oportet sollicitum esse de doctrina S. Augustini, cùm sit certum, si vera sit Augustini sententia, sicut omnino est, non posse contrariam esse Tridentino. Id verò si vsquam aliàs, hoc præsertim in loco fatendum est. Verba enim illa Tridentini, *Deus impossibilia non iubet, &c.* sumpta sunt ex Augustino cap. 43. de natura & gratia, qui non contentus hoc semel dixisse, id iterum inculcat, & *firmissimè* credendum dicit cap. vltimo. Nec tantum in illo libro, sed etiam in lib. de pecc. meri. & remiss. cap. 3. vbi concedit quòd dicebant Pelagiani, *& à nullo Catholico negari dicit*, Deum non præcipere homini impossibilia; verba sunt Augustini quæ sequuntur; *Acutè*, inquit, *sibi videntur dicere quasi nostrum hoc quisquam ignoret, quòd si nolumus non peccamus, nec præciperet Deus homini quod esset humanæ impossibile voluntati*: Idem inculcat ibidem cap. 6. idemque omnino significat quòd est in cap. 16. de gr. & libero arbitrio. *Magnum aliquid Pelagiani se scire putant, quando dicunt non iuberet Deus quod sciret non posse ab homine fieri. Quis hoc nesciat? sed ideo iubet aliqua quæ non possumus, vt sciamus quid ab illo petere debeamus.* Quod est, quæcumque Deus iubet possibilia esse, sin minus per naturam, saltem per gratiam. Idem serm. 61. de Temp. & iterum serm. 191. etiã de Tẽp. his verbis: *Execramur etiam blasphemiam eorum qui dicunt impossibile aliquid à Deo præceptum esse, & præcepta Dei non à singulis sed ab omnibus in commune posse seruari.* Hæc sanctus Augustinus, vbi etiam

concludit se hanc fidem in Ecclesia Catholica didicisse.

Quod autem Augustinus hic *execratur*, Basilius homilia quæ incipit, Attende tibi, *impium*, vocat.

Vnde colligi possit cur dixerit Trident. Concilium à Patribus sub anathemate *damnatam* esse vocem illam: & quàm stupenda fuerit Iansenij confidentia, qui phrasim Augustino *execrabilem*, Basilio *impiam*, Tridentino *temerariam* & *sub anathemate damnatam*, cum tanta licentia vsurpare ausus est.

Et ne quis putet verba illa Concilij Tridentini *& adiuuat vt possis*, quæ non sequuntur in eodem contextu apud Augustinum, præter illius mentem fuisse à Concilio addita, legat cap. 67. eiusdem lib. de nat. & gratia, & comperiet non aliunde quàm ex Augustino fuisse assumpta. Nam cùm ibi S. Doctor enumerasset quot modis nos Deus adiuuet ad vincendam ignorantiam & concupiscentiam; quæ sunt duo capitalia naturæ corruptæ vitia, concludit lapsus nostros non ex impotentia, sed ex negligentia consequi, solutâ, quæ sequitur naturam, necessitate cadendi, per acceptam ex diuina gratia potestatem, verba eius hæc sunt. *Non tibi ad culpam imputatur, quòd inuitus ignoras, sed quòd negligis quærere quod ignoras: neque illud quòd vulnerata membra non colligis, sed quòd volentem sanare contemnis.*

Confirmabitur hoc ipsum ex sequentibus, præsertim ex eo quod est in libro de gratia & libero arbitrio: *Homo ergo & gratia iuuatur ne sine causa voluntati eius iubeatur.* Et iterùm: *Quare iubet si ipse daturus est? quare dat si homo facturus est? nisi quia dat quod iubet, & adiuuat vt faciat cui iubet.* Ita enim habent editiones antiquæ Augustini, & nupera operum contra Pelagianos quam Ianseniani curarunt Parisijs anno 1644. apud Antonium Vitray, vt dubium esse non posit quin illud Tridentini *& adiuuat vt posit*, ex Augustino quoque sumptum sit. Quibus addi potest quod dicit in libro iam citato de natura & gratia. *Vitia sanè nostra quæ sanat, non diuino operi,*

Cap. 4.
Cap. 15.
Cap. 34.

ſed humanæ voluntati iuſtæque illius vindictæ tribuamus. Sed vt in noſtra poteſtate fuiſſe ne acciderent confitemur, ita vt ſanentur in illius magis eſſe miſericordia quam in noſtra poteſtate fateamur. Loquitur Auguſtinus de peccatis illis ſine quibus Pelagius putabat viuere hominem poſſe, quibuſque vitandis negabat neceſſarium eſſe Dei adiutorium, vt patet ex ſermonis contextu. Ea igitur Auguſtinus cum Catholicis, fuiſſe *confitetur* in noſtra poteſtate ne acciderent; quod eatenus tantum verum eſſe poteſt, quatenus verum eſt fuiſſe in noſtra poteſtate, vt ſeruaremus præcepta quorum tranſgreſſione contracta ſunt. Atque ita S. Auguſtinus omnibus modis docet eſſe poſſibilia tranſgreſſoribus mandata, numquam & nuſquam dicit eſſe impoſſibilia.

NOTANTVR ALIQVOT

Ianſenij fallaciæ in referenda ſancti Auguſtini ſententiâ de poßibilitate diuinorum mandatorum.

SED quia res iſta plurimum refert ad iudicium de abſoluendâ vel damnandâ Ianſenij Theologiâ, iuuat paululùm immorari in excutiendâ confusâ illâ & incompoſitâ congerie teſtimoniorum quæ affert, vt mandatorum quam perſuadere conatur impoſſibilitatem Auguſtini authoritate conſtituat. Spero enim compertâ illius vel parum ſincerâ fide, ſi ſciens fecit, vel oſcitantiâ ſi non aduertit, ita muniendum Lectoris animum, vt intelligat minimè tutum eſſe in reliquis deinde controuerſijs quas ille minore ſtudio atque attentione proſequutus eſt, fidem ſuam committere huic Auctori.

FALLACIA PRIMA.

ERGO notanda in primis eſt illa Prima Fallacia, quæ committitur in acceptione verborum illorum S. Auguſtini, *Deus impoßibilia non iubet, ſed iubendo monet, facere quod poßis, & petere quod non poſsis.* Nam cùm aduerſatiua illa *ſed iubendo monet*, rationem contineat

propter quam Deus non censetur iubere impossibilia, necessariò supponi debet alteruttum duorum illorum quæ Deus monet, non esse impossibile, nempe vel exequi immediatè quod iubetur, vel exequendi facultatem orando petere. Et ita rectissima est, verissimaque illius propositionis intelligentia, Deus impossibilia non iubet, quia cùm det tibi vel potestatem exequendi quod iubet, vel potestatem orandi ad impetrãdum eam virtutem quæ tibi deest; iubendo monet vt alterutrum facias; nempe vt vel exequaris quod iubet, vel si non potes, vt orando postules exequendi virtutem, alterutrum enim potes; & alterutro iubenti satisfacis. Hæc planissima est & sincerissima sententiæ illius interpretatio. Quæ iuxta doctrinam Iansenij insulsissima fit atque ineptissima. Iansenius enim supponit vtrumque, simul esse impossibile in transgressore præcepti, nempe, exequi immediatè quod præcipitur, & orare ad impetrandam exequendi facultatem: Supponamus v.g. peccare aliquem quòd omittat actum Charitatis quando vrget illius præceptum: ille nec habet gratiam quæ immediatè requiritur ad exercitium illius actus; nec habet gratiã ad orandum eo modo quo debet orari vt illam obtineat: ac proinde vtrumque est illi impossibile, & amare, & orare vt orari debet ad obtinendam amandi gratiam; & tamen damnabiliter peccat non amando. Quid ergo dicemus huic peccatori? Deus tibi non præcipit rem impossibilem, sed præcipiendo monet vt alterum è duobus facias, quorum vtrumque impossibile tibi est. Nam amare modò quando teneris, tibi est impossibile defectu gratiæ ad amandum requisitæ: Orare verò ad obtinendam illam amandi gratiam tibi pariter est impossibile defectu alterius gratiæ ad orandum similiter necessariæ; atque ita Deus non præcipit tibi quod est impossibile, sed quidquid præcipiendo monet, tibi est impossibile. Vide Lector quid sit de illis sentiendum qui S. Augustinum, quinimo & Concilium Tri-

dentinum in eiusmodi sententias compellunt. Nam quòd Iansenius supponat ipsam quoque orationem esse impossibilem in illo casu, & in quolibet simili, probat titulus capitis citati, vbi supponit non solùm deesse gratiam qua tentationes superentur, *sed etiam spiritum orationis quo vires impetrentur.* Vnde postea. *Non enim exigua quorumdam hallucinatio est, qua putant semper adesse homini gratiam vt petat, ac tum ardenter petat vt infallibiliter impetret id quod petit.* Et mox. *Cùm ergo plurimi vel non petant gratiam illam quâ possint ac sufficiant præcepta facere: vel non ita petant vt ad impetrandum necessarium est; nec omnibus gratiam vel feruenter petendi, vel omnino petendi Deus largiatur; apertissimum est fidelibus multis deesse illam sufficientem gratiam, & consequenter illam perpetuam quam quidam prædicant faciendi præcepti potestatem.*

Cap. 3. lib. 13. de gral. Salu.

Supposito igitur illo defectu gratiæ sufficientis ad orandum, quomodo stabit veritas Augustinianæ illius & Tridentinæ sententiæ, cùm sit ita interpretanda, Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet vt facias id ad quod non sufficis, siue ad quod non habes potestatem, ac proinde quod tibi est impossibile?.

FALLACIA SECVNDA.

SECVNDA fallacia est, quia cùm velit Iansenius omnia ista ex doctrina S. Augustini definiri, ostendendū erat ex Augustino id quod iam dixit, nimirum quando occurrit occasio & necessitas implendi præceptū, Deum negare gratiam illam & facultatem orandi quæ necessaria est, & ex cuius defectu sequitur damnabilis transgressio. Ille verò ad hoc probandum affert vnicum tantum Augustini locum ex quæst. 2. ad Simplicianum,

plicianum, ex quo nullo prorsus modo id probatur, quia S. Augustinus ibi tantùm probat nos indigere gratia Dei ad orandum, hoc autem probat ex ariditate ac tepiditate quam viri spirituales, & sancti patiuntur, quando Deus illos ad tempus aliquando deserit vt experiantur ipsi semetipsos. *Nonne*, inquit, *aliquando ipsa oratio nostra, sic tepida est, vel potiùs frigida ac penè nulla, imò interdum omnino ita nulla, vt neque hoc in nobis cum dolore aduertamus? Quia si vel hoc dolemus, iam oramus. Quid ergo aliud ostenditur nobis, nisi quia & petere, & quærere, & pulsare ille concedit, qui vt hæc faciamus iubet?* Ita sanè, sed iubet ne vt hæc faciamus, hoc est vt oremus illo tempore quo nullam dat orandi potestatem? hoc nullo modo dicit Augustinus, & hoc tamen dicendum fuit, vt hoc testimonium Iansenio prodesset. Qui poterat obseruasse ex Commentario Psalm. 106. Tædium hoc & difficultatem orandi ijs accidere, qui sunt extra periculum aliarum tentationum. *Iam non te illicit adulterium, nec tamen delectat Dei verbum. Iam post periculum imperitiæ, & concupiscentiæ, de quibus duobus te euasisse lætaris, vide ne tædium fastidiúmque te necet.* Defunctis periculo concupiscentiæ surrepit tædium ex Augustino, subtracta scilicet ad orandum abundantiore gratia. An autem ea omnino tollatur vrgente præsertim tentatione, iudicet idem Augustinus, & Lector etiam iudicet, an Iansenius toties voluendo, toties versando, veritatem apud illum toto corde quæsierit, dum hæc non aduertit. *Si qui verò sunt quibus hæc medicamenta non congruant, vt vel eleemosynam dare non possint, propter nimiam paupertatem, aut ieiunare propter stomachi imbecillitatem, habent tertium genus medicinæ, à quo se excusare non poterunt, nisi qui morbos animæ suæ sanare contempserint. Hoc ergo medicamentum quod nulli sanæ menti deesse potest, studiosè & piè frequentent, implentes illud Apostolicum præceptum, sine intermissione orate.* Ostendo vbi affirmauerit Augustinus semper adesse in occasione peccandi orandi copiam.

Serm. 181. de Temp.

Ianſenius numquam potuit oſtendere vbi negarit.

FALLACIA TERTIA.

TERTIA Fallacia eſt, dum ex eo quòd per præceptum moneamur vt petamus quod non poſſumus, colligit nos igitur non poſſe implere præceptum. *Quia*, inquit, *ſi adeſt gratia qua præceptum implere ſufficientes ſimus & poßimus, ſtultum eſt orando ſatagere vt poßimus*, Quaſi verò nulla ſint incrementa iſtius poteſtatis: nec vtiliter petatur, vt quod fortè per gratiam iam conceſſam poſſumus, per illius augmentum abundantiùs poſſimus, Auguſt. lib. de Gratia & Libero Arbitrio cap. 18. Cùm dixiſſet præcepto caritatis admonitum Liberum Arbitrium vt quærat Dei donum, addit: *Quod quidem ſine ſuo fructu prorſus admoneretur, niſi prius acciperet aliquid dilectionis, vt addi ſibi quæreret, vnde quod iubebatur impleret.* Sed eſt aliud hac in parte in quo meritò liceat deſiderare ſublimitatem illam Ianſenianarum cogitationum. Nam primò cùm dicit *ſtultum* eſſe orando ſatagere, vt quod poſſumus poſſimus; neſcio quomodo non viderit perinde ſtultum eſſe, ſi nec eſt, nec datur vlla orandi poteſtas, iubendo monere hominem vt oret; idem enim eſt ac monere vt volet. Poteſt, inquit, orare ſi velit; at inquam, poteſt-ne velle? ſi poteſt, habet gratiam ſufficientem quam negas, ſi non poteſt; idem eſt monere vt velit, & monere vt volet, quia vtrumque illi perinde impoſſibile eſt.

Deinde ea loca quæ producit Ianſenius, quibus Auguſtinus ſignificat Deum aliquando gratiam ſuam ſubtrahere etiam hominibus ſanctis, docent nos, Deum ideò ſubtrahere vt homines ſuæ infirmitatis conſcij ad eius miſericordiam confugiant; hoc enim ſignificat quod refertur ex appendice ſerm. 3. *Habes & adiutorem, qui te ſpectat pugnantem, ſubleuat laborantem, ſed ſi*

inuenit sperantem, odit enim superbientem. Et illud ex lib. de Perfect. Iustitiæ cap. 10. *Non aliam ob causam scriptura commemorat non esse grauia diuina præcepta, nisi vt anima quæ illa grauia sentit, intelligat se nondum accepisse vires, quibus talia sint præcepta qualia commendantur; leuia scilicet atque suauia, & oret gemitu voluntatis, vt impetret donum facultatis.* Adde quod est in lib. de gratia & lib. arbit. cap. 4. *Si dixerit*, tentatus à concupiscentia & illectus, *volo seruare, sed vincor à concupiscentia mea; respondet scriptura libero eius arbitrio; Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Quod tamen vt fiat adiuuat gratia. Ergo & victoria qua peccatum vincitur, nihil aliud est quàm donum Dei in isto certamine adiuuantis liberum arbitrium; propter quod dicit cœlestis magister: vigilate & orate vt non intretis in tentationem.* Mitto alia sexcenta quæ sunt apud Augustinum, & quæ à Iansenio passim referuntur, cùm docet iugo legis ideò grauatos fuisse Iudæos, vt grauati, ad gratiam recurrerent. Eodem spectant quæ referuntur initio capitis illius 13. in lib. 3. de Gratia Salu. ex libris de Natura & Gratia, de Spiritu & littera, de Perfect. iustitiæ, de gratia & lib. arbit. *Nos commoneri præcepto, quo conantes & nostris viribus non valentes, adiutorium diuinum precemur.* Et, *Ideo lex iubet, vt admoneat quid faciat fides, vt cui iubetur, si nondum potest, sciat quid petat.* Et, *Consultissimè homini præcipi vt rectis passibus ambulet, & cũ se non posse perspexerit, medicinã requirat. Ideò aliqua iubet quæ non possumus, vt sciamus quid ab illo petere debeamus.* Et, *Præcepto admonitum liberũ arbitrium, vt quæreret Dei donum* de Gr. & lib. arbit. c. 18. Hæc enim omnia significant intentionem Dei esse, vt cùm vnum è duobus non possumus facere, faciamus alterum. Duo, inquam, sunt, implere præceptum, & implendi vires petere. Præcipit Deus vt impleamus præceptum, inquit Augustinus, etiam quando non possumus, vt saltem oremus. Iansenius iam addit, istud quoque orare sicut oportet ad vitandum transgressionis crimen, transgres-

ſoribus eſſe impoſſibile, negata orandi poteſtate. Quis autem vnquam adeò inſaniuit, vt vnum impoſſibile præciperet, quo aliud quod peræquè impoſſibile eſt obtineret? Paralyticus eſt aliquis, idémque mutus, nec ambulare poteſt nec loqui: ſapienter faciam, ſi iubeam illum ambulare, ſaltem vt loquatur & dicat quare non poſsit? Negatâ Dei gratiâ & ad exequenda mandata, & ad orandum, Paralyticus eſt peccator & mutus: quæritur, quare Deus præcipit illi vt ambulet cùm non poſsit? reſpondetur, vt cùm intelligit ſe non poſſe, ſaltem loquatur & oret; atqui etiam hoc impoſsibile eſt. Non contendo iam Deum non poſſe præcipere homini aliquid impoſsibile, quamquam hoc per ſe ſit abſurdiſsimum, ſed dirigere præceptum rei vnius impoſsibilis, ad obtinendam rem aliam perinde impoſsibilem, quod Ianſeniani Deo tribuunt, quis non videt inſanum eſſe? Equidem neſcio vbinam gentium illi auditores nanciſci poſsint iſtarum ineptiarum capaces.

Et creſcit abſurditas ex eo quòd Ianſenius quoque dicit eos, qui non potuerunt exequi mandatum, debuiſſe orare; quaſi vellet ideò coarguendos, quod cùm illud non poſſent iſtud omiſerint. *Hoc fuit*, inquit, *proprium S. Petri malum, nempe, quod de ſua fortitudine multa promitteret, pro quâ impetranda orare debuiſſet.* (Tom.3.l.3. de grat.Salu. c.13.) Debuiſſet omnino, ſed poterat-ne? ſi poterat cùm non fecerit, ſequitur habuiſſe gratiam quæ daret poſſe & non ipſum velle, quo nihil magis horret Ianſenius. Si non poterat, eſt igitur reprehenſibilis, quòd non fecerit vnum impoſsibile ad aliud ſimiliter impoſsibile vitandum, ſeu quòd pro obtinenda vna re impoſsibili, non adhibuerit medium quod erat illi pariter impoſsibile. Et ſanctus Auguſtinus viginti duobus annis excutiendus fuit vt reconditam adeò ſapientiam reuelaret?

FALLACIA QVARTA.

QVARTA Fallacia est, quòd Augustini testimonia Iansenius transferat ab vna quæstione ad aliam, quando enim agimus de possibilitate vel impossibilitate mandatorum, singulares casus sigillatim accipimus, & quærimus v. g. de illo qui consensit in appetitum vindictæ, an in eo statu in quo erat potuerit non consentire. Item, vtrum ille qui consensit in concupiscentiam alienæ vxoris, in eo statu in quo tunc erat, huiusmodi consensum abstinere potuerit; & sic de cæteris. Præter hanc quæstionem restat alia, quæ complectitur totam collectionem omnium occasionum, & tentationum quæ possunt longo tempore occurrere, v. g. per totam vitam, petitúrque an possit homo sine gratia speciali constans esse, perpetuóque peccatum vitare. Hæc autem quæstio longè diuersa est. Nam vt facilè contingere potest, vt quis qui non est admodum jaculandi peritus, nec visu satis acuto, nec manu valdè firmâ, si spectemus sigillatim & diuisim quamlibet iaculationem, scopum attingat: est autem moraliter impossibile vt multos dies iaculando nunquam aberret, nisi vis aliqua superior illum direxerit; ita possibile quidem est hominem caligantem intellectu in bono cognoscendo, & in amando voluntate infirmum: cum communibus præsidijs cum quibus habet indifferentem amandi vel non amandi boni, & fugiendi vel non fugiendi mali potestatem, in qualibet sigillatim occasione malum fugere seruando præceptum, est autem moraliter impossibile sine prouidentia speciali & directione causæ superioris, vt longo tempore occasionibus illis frequenter occurrentibus numquam succumbat. Et in hoc differt status naturæ lapsæ à statu naturæ integræ. Nam in hac cùm nullus esset cognitionis defectus,

nulla voluntatis infirmitas, nulla tentatio concupiscentiæ, poterat homo diu viuendo abstinere ab omni peccato præsertim graui, quod modò non potest.

Nolebant tamen Pelagiani discrimen hoc admittere, sed quod poterat primus homo ante lapsum, idipsum posse iam dicebant quemlibet alium. Et ideò, nec specialem gratiam putabant esse ad perseuerandum necessariam; & fieri posse dicebant solis viribus liberi arbitrij quale iam est; vt toto vitæ tempore careremus peccato; & omnia mandata in quibuscumque occasionibus & tentationibus seruaremus. Augustinus hunc errorem perpetuò refutat; & quæ dicit in eo refutãdo, Iansenius; transfert ad singulas seorsim peccandi occasiones, vt probet eos qui præceptum aliquod transgrediuntur, destitui necessario ad illud seruandum auxilio: ac proinde impossibilem illis esse obseruationem, etiam volentibus.

Cap. 7. V. g. vt probet præceptum esse impossibile etiam volenti, affert illud ex lib. de Perfect. Iustitiæ: *Non igitur potest homo esse sine peccato, etiam si velit, nisi adiuuet gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum* Sed est mafestum non respici ab Augustino cùm hoc dicit, vnum singularem actum, sed diuturnam à peccato etiam veniali abstinentiam, vt constat ex eiusdem libri conclu-

Cap. 21. sione, in quà quid intendat reducit ad hæc duo capita: vt nemo putet *se sine gratia liberari posse à peccato*, nimirum quod vel commisit, vel ex Adamo contraxit. Secundò, vt nemo dicat *se post acceptam remissionis gratiam, ita iuste viuere posse, vt nullum habeat omnino peccatum*, nec egeat oratione illa, *Dimitte nobis debita nostra*, quasi verò, *numquam vel in lapsu linguæ, vel in oblectanda cogitatione concupiscentiæ desiderijs, aliquantulum consentiremus*. Vide quid intendat Augustinus, ne dicamus posse *nos nullum habere omnino peccatum*, & *numquam, ne aliquantulum* quidem, nos consentire concupiscentiæ desiderijs. Hoc verò quis non videt non spectare vnam

peccandi occasionem, sed omnes, atque totum ipsius vitæ tractum? Eumdem omninò sensum habet quod refert ex cap. 3. vbi dicitur: *Cùm vult homo esse sine claudicatione non continuò posse*, quia scilicet si non claudicet in hac occasione, claudicabit in alia. Nec aliud vult Augustinus in alio etiam loco quem citat Iansenius ex tractatu de ouibus vbi dicit: *Est autem & hic vnde illi placeamus eius misericordiam in his deprecando, à peccatis nos quantum possumus abstinendo, in quantum autem non possumus confitendo & plangendo.* Cap. 1. Respicit enim Augustinus totam hanc vitam de qua dixit paulò ante, *neque enim in bono sumus dum in hoc sæculo sumus.* Et, *Cùm placebimus Deo in regione viuorum, tunc detergentur lacrymæ nostræ, &c.* Vult igitur hoc tantum, quandoquidem facere non possumus in hac vita quin aliquando labamur, etiam si quemlibet lapsum sigillatim vitare possimus, vt recurramus ad remedium confessionis & planctus.

FALLACIA QVINTA.

QVINTA Fallacia præcedenti similis, quòd quæ dicit Augustinus de impossibilitate mutandi statum, Iansenius transfert ad impossibilitatem suspendendi actum, quo præceptum transgredimur. Hæc enim duo diuersa sunt, non resurgere à peccato iam commisso, &, addere peccatum peccato noua transgressione præcepti. Nec sequitur, vt si quis non resurgit à peccato, quandiu non resurgit sit in actu peccandi. Vnde nec est etiam necessarium existimare Deum continuò dare peccatori gratiam actualem quæ necessaria est ad perfectam contritionem, vel etiam ad bonam & efficacem confessionem qua possit emergere ex illo statu. Esto, habeat ille velleitatem aliquam & inefficacem quemdam voluntatis nisum ad emergendum. Quòd si moreretur in eo statu, damnaretur ille quidem propter

peccatum in quo iacet, sed non propter peccatum quod committit non resurgendo, quia ex suppositione fieri potest vt nullum committat, negata præsertim resurgendi gratia. Errabant autem Pelagiani, non solùm quia putabant esse homini possibile attentis tantùm liberi arbitrij viribus, non incidere in nouum peccatum seruando præcepta omnia, vt iam dictum est, sed etiam quia putabant posse illum ijsdem viribus mutare voluntatem, & obtinere commissi iam peccati remissionem. Distinguit Augustinus vtrumque errorem in lib. de Perfectione iustitiæ contra Cælest. his verbis. *Quisquis ergo fuisse vel esse in hac vita aliquem hominem vel aliquos homines putat, excepto vno mediatore Dei & hominum, quibus necessaria non fuerit remissio peccatorum, contrarius est diuinæ scripturæ, &c.* hic est primus error: Et mox, *Quisquis autem dicit post acceptam remissionem peccatorum, ita quempiam hominem iustè vixisse in hac carne vel viuere, vt nullum habeat omnino peccatum, contradicit Apostolo Ioanni, &c.* hic error alter est.

Cap. 2.

Non est igitur ad rem, quod dicit Augustinus de impossibilitate emergendi à peccato, referre ad probandum impossibilitatem non peccandi. Et tamen hoc facit Iansenius. Nam quod refert de illa pugna inter carnem & spiritum quam sentiebat Augustinus tempore conuersionis suæ, quid aliud significat quàm impossibilitatem (si velit ita vocare, nec contentus est vocasse difficultatem) emergendi à peccato; & voluntatem ex toto mutandi? Peccabat-ne Augustinus tunc? Quod præceptum transgrediebatur? Quis illum dum ita pugnaret noui peccati reum fecit? Si quis esset in sanctum Doctorem ita contumeliosus, reuinceretur illius verbis, qui dum alia sua peccata tam libenter confiteretur, istud negat. Vide enim quid dicat: *Sic intelligebam meo ipso experimento, id quod legeram quomodo caro concupisceret aduersus Spiritum, & Spiritus aduersus carnem. Ego quidem in vtroque, sed magis ego in eo quod in me approbabã, quàm*

Lib. 3. de grat. Salu. cap. 13.

Lib. 8. Confess. cap. 5.

quàm in eo quod in me improbabam. Ibi enim magis ego iam non ego, quia ex magna parte id patiebar inuitus, quod faciebam volens. Sed tamen consuetudo aduersum me pugnacior ex me facta erat, quoniam volens quò nollem perueneram. Quæ verba si cui sunt obscura legat sequentia. *Ego cùm deliberabam vt iam seruirem Domino Deo meo, sicut diu disposueram, ego eram qui volebam, ego qui nolebam. Ego ego eram. Nec plenè volebam, nec plenè nolebam. Ideo mecum contendebam & dissipabar a me ipso. Et ipsa dissipatio me inuito quidem fiebat, nec tamen ostendebat naturam mentis alienæ, sed pœnam meæ. Et ideò non iam ego operabar illam, sed quod habitabat in me peccatum de supplicio liberioris peccati, quia eram filius Adam.* Quid quæso est, *ego non operabar illam*, & quid significat, nisi quod significat S. Paulus, cùm dicit, *non ego operor illud*, idest non illi consentio? Ergo ita non vincebat Augustinus concupiscentiam quâ retrahebatur ab obsequio Dei, vt tamen nec ipse ab eâ consentiendo vinceretur, ac proinde neque nouum peccatum committeret. Quod adhuc statim magis explicat his verbis. *Dicebam enim apud me intus. Ecce modò fiat, modò fiat, & cùm verbo iam ibam in placitum, iam penè faciebam & non faciebam, nec relabebar tamen in pristina, sed de proximo stabam & respirabam, &c.* Et iterùm, *Plus in me valebat deterius inolitum, quàm meliùs insolitum, punctúmque ipsum temporis quo alius futurus eram, quanto propiùs admouebatur, tanto ampliorem incutiebat horrorem, sed non recutiebat retrò, nec auertebat, sed suspendebat.* Diceres describi pugnam inter obsessos in arce quadam munitissimâ, & obsidentes, vbi singuli passus disputandi sunt, dum qui obsident neque se retrorsum auerti patiuntur, nec qui obsidentur alios sine difficultate ac periculo progredi. Sed quod non *relaberetur* Augustinus *in pristina*, quòd non approbaret *deterius*, iam *inolitum*, quòd non *recuteretur retrò*, non *auerteretur*, tantùm *suspenderet*, nonne euidenter monstrant innocentem fuisse pugnam, nec in ca-

Cap. 10. Rom. 7. Ibid. c. 11.

victum esse Augustinum, ac proinde nec peccasse?

Quis ergo non iam meritò requirat ad quid allata sint à Iansenio S. Augustini loca illa ex 8. Confess. quibus significat se aliquid boni voluisse quod assequi non posset; hoc est, voluisse emergere ex peccato & voluntatem ex toto commutare ex bona in malam, nec tamen tunc potuisse? Disputamus vtrum quando desunt vires ad vitandum peccatum quod transgressione alicuius præcepti contrahitur, reuerâ illud contrahatur; & vt probetur contrahi affertur exemplum, in quo neque præceptum vllum violatur, neque peccatum vllum incurritur? Quænam quæso philosophia ista est? Idem dici potest de eo quod refert ex 3. de lib. arbit. cap. 18. *Non habet homo in potestate vt bonus sit, &c.* quia hic etiam agitur, vt patet de mutatione statu; & transitu ab eo quod est *esse malum*, ad id quod est *esse bonum*.

FALLACIA SEXTA.

SExta fallacia est, quòd ea quæ dicit Augustinus de impossibilitate vitandi aut supprimendi motus concupiscentiæ, afferuntur ad ostendendam impossibilitatem illis non consentiendi. Præceptum enim non violatur culpabiliter, nisi dum liberè consentitur; ac proinde qui probare vult esse aliquando impossibile vt non violemus aliquod præceptum culpabiliter, ostendere debet esse impossibile, vt non consentiamus concupiscentiæ ad violandum impellenti. Atqui non consentire, & non sentire concupiscentiæ motus, apud Augustinum distinctissima sunt & separabilia, vt ille millies significat contra Pelagianos, hoc est, quoties occurrit occasio tractandi de concupiscentia, occurrit autem illa frequentissimè. Ita verò distinguit & separat, vt quando non est consensus, sint tamen illi motus in nobis, & nos non possimus impedire ne sint, etiam si velimus.

Hæc est enim ægritudo illa & infirmitas quæ in hac vita curatur quidem sensim, sed ita vt curatio non perficiatur nisi in altera vita, vbi tantùm speranda est perfecta sanitas ab hoc morbo. *Hoc fit*, inquit, *in credentibus & proficiẽtibus renouatione interioris hominis de die in diẽ, donec fiat perfecta iustitia tanquã sanitas plena.* Et mox, *Tunc erit plena iustitia, quãdo plena sanitas, tũc plena sanitas quãdo plena caritas, tunc autem plena caritas quando videbimus eum sicuti est.* Et ratione huius infirmitatis dicitur quidem de Sãctis in hac vita, quòd recedant ab omni peccato, sed non quòd recesserint, *Aliud est*, inquit Augustinus, *recedere ab omni peccato quod nunc in opere est, aliud recessisse ab omni peccato, quod in illa perfectione tunc erit; hoc est in paradiso.* Et deinde. *Currimus ergo cùm proficimus, dum sanitas nostra in proficientibus currit, sicut etiam cicatrix currere dicitur, quando bene vulnus diligentérque curatur, vt ex omni patre perfecti sine vlla simus omnino infirmitate peccati, quod non solum vult Deus, verùm etiam vt impleatur facit, atque adiuuat. Et hoc nobiscum agit gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, donec in nobis perficiatur sanitas, & Deus, sicut videndu est in æterna veritate, monstretur.* Ergo curatio ab isto morbo ad hanc quidem vitam pertinet; sed plena sanitas ad aliam. Iam magis magisque recedimus ab illa infirmitate, sed numquam nisi post mortem omnino recesserimus. Currit cicatrix, & vulnus sensim minuitur, sed non tollitur, donec Deus sicut videndus est in æterna veritate monstretur. Interea tamen cùm illa concupiscentia *nihil aliud sit quàm desiderium peccati est culpabilis & vitiosa: & non tantũ frænari sed omnino esse non debet*: & vt non sit pertinet ad præceptum diligendi Deum ex toto corde. *Nam cùm est adhuc aliquid carnalis concupiscentiæ quod vel continendo frænetur, non omnimodo ex tota anima diligitur Deus.* Præcipitur autem homini ista perfectio, quamuis eam in hac vita non habeat; non quod hic non habere, peccatum sit: sed vt sciat se currendo disponi de-

De perf. iust. cap. 13.

Ibid. cap. 13.

Cap. 20.

Ibid. cap. 8.

Ibid. cap. 6.

Ib.

bere, vt quod præcipitur in vita futura perficiatur. Imprimit autem Deus in animo fidelium odium illius & pugnandi atque expugnandi voluntatem, vt ab hoste illo domestico liberentur; quo fit vt velint quod statim habere non possunt, sicut ægri qui curantur dum sanitatem desiderant, quam nondum obtinent, & sicut in agone certantes victoriam expetunt quæ adhuc differtur, atque ita rem petunt pro tempore quo illam petunt impossibilem. At inde non sequitur peccare illos contra præceptum quod pro illo tempore sit illis impossibile, quia præceptum non exigit nisi vt pugnent, & hoc faciunt: vt non sinant se vinci, & hoc faciunt: vt impediant ne regnet concupiscentia, & hoc impediunt.

Atque hoc est illud peccatum à quo non possunt fugere, licet velint, quia semper inest. Sed quamuis non possint se ab eo expedire, sufficit quòd ei non consentiant, ita enim non regnat, & fit peccatum mortuum & nihil nociturum. *Quid vultis*, inquit Augustinus, serm. 3. de verbis Apostoli cap. 6. *vt omnino nullæ sint concupiscentiæ malarum & illicitarum delectationum? Quis sanctus non hoc velit? sed non efficit, quamdiu hîc viuitur hoc non impletur. Consumere quidem illas atque finire & penitus extirpare omnino velle debetis, sed quandiu sunt in vobis, &c.* Idem tract. 41. in Ioan. *Quid volebat ille iustus mente seruiens legi Dei, nisi vt omnino non esset quod frænaretur? & hoc debet conari omnis qui tendit ad perfectionem.* Et in lib. de Perfect. Iustit. *Bonum est non concupiscere, & hoc bonum vult iustus qui ex fide viuit: & tamen facit quod odit, quia concupiscit, quamuis post concupiscentias suas non eat. Cùm verò non sinit regnare peccatum in suo mortali corpore ad obediendum desiderijs eius, nec exhibet membra sua arma iniquitatis peccato; inest quidem peccatum in membris eius; sed non regnat, quia non obeditur desideriis eius. Et ideo dum non quod vult agit, id est non vult concupiscere & concupiscit, consentit legi, quia bona est.*

Cap. 11. de Perf. Iustit.

hoc enim vult & ipse quod lex, quia vult ipse non concupiscere, & lex dicit, non concupisces. In hoc quoniam vult quod & lex vult, procul dubio consentit legi: concupiscit tamen, quia non est sine peccato, sed iam ipse non operatur illud, sed id quod in illo habitat peccatum. Ideò non ipsum reprehendit cor eius in omni vita eius. Et iterùm, *Non ergo eum reprehendit cor eius quando reprehendit peccatum quod habitat in membris eius.* Ecce peccatum quod volumus ne in nobis sit, & tamen non possumus hoc obtinere, sed peccatum, quod *ipsi non operamur*, de quo *non reprehendit nos cor nostrum.* Ac proinde peccatum de quo non est quæstio quando quæritur vtrum aliquando sit peccandi necessitas orta ex præcepto pro tempore quo vrget impossibili. Quia tunc de peccato agitur propriè dicto, & viuo, quod cor nostrũ verè reprehendat. Eodémque spectat quod dicit Augustinus de Apostolis lib. 1. ad Bonif. cap. 12. *Absit vt dicamus, sicut iste calumniatur, semper immoderata libidine fuisse pollutos, sed dicimus à consensione prauarum libidinum liberos, de concupiscentia tamen carnis quam moderando frænabant tanta humilitate & pietate gemuisse, vt optarent eam non habere potius quàm domare.* Hoc igitur id tantum est quod sancti volunt & non possunt.

Dico autem Iansenium alterum pro altero sumere. v. g. quando citat illud Augustini ex libro ex quo iam ista retulimus. *Per arbitrij libertatem factum vt esset homo cum peccato, sed iam pœnalis vitiositas subsequuta ex libertate fecit necessitatem. Vnde ad Deum fides clamat de necessitatibus meis erue me: sub quibus positi vel non possumus quod volumus intelligere; vel quod intellexerimus volumus nec valemus implere.* Quibus verbis nego contineri vnius alicuius præcepti violandi necessitatem, vel seruandi impossibilitatem; sed exprimi statum seruitutis vitæ præsentis quo caro concupiscit aduersus spiritum, & quidem sine peccato si consensus absit, vt potest, quæ seruitus mutatione status amittenda est, aduentu scilicet

De Perfect. Iustitiæ cap. 4.

eius libertatis quam ſperamus. *Quia*, inquit, *peccauit voluntas, ſequuta eſt peccatum habendi dura neceſsitas, donec tota ſanetur infirmitas, & accipiatur tanta libertas, in qua, ſicut neceſſe eſt permaneat beatè viuendi voluntas, ita ſit etiam benè viuendi & numquam peccandi voluntaria felixque neceſsitas.* Vbi vides comparari ſtatum cum ſtatu, nimirum ſtatum ſeruitutis vitæ præſentis ſub concupiſcentia, cũ ſtatu libertatis vitæ futuræ, vbi concupiſcentia extinguetur ſuccedente felici bene viuendi neceſſitate. Ergo quod dicit ſub neceſſitatibus ignorantiæ & concupiſcentiæ nos non poſſe quod volumus implere, nequaquam refert ad impoſſibilitatem abſtinendi conſenſum à motibus concupiſcentiæ quibus pulſamur, ſed ad impoſſibilitatem obtinendi libertatem illam benè agẽdi quam cupimus, & quæ in nobis pedetentim perficitur, ſed numquam perfecta eſt in hac vita, quod eſt, non tantùm nolle conſentire, ſed ne ſentire quidem motus illos.

Cap. 4. Idem dici poteſt ad id quod refert ex ſerm. 67. de diuerſis. *Volumus, ô Domine, volumus & non poſſumus, aut fortè nec volumus, premente ſarcina grauamur, & nolumus.* Quia manifeſtum eſt ibi non agi de vno aliquo præcepto quod implere debeamus hic & nunc, & non poſſimus, ſed in vniuerſum de virtutum exercitio, in quo non vt præcepta ſeruemus ambulando tantùm, ſed incitamur vt curramus quod onuſti facere non poſſumus, vt conſtat ex verbis præcedentibus, vbi S. Auguſtinus Auditores ſuos ſic hortatur exemplo S. Stephani. *Et nos fratres, cum patientia curramus ad propoſitum nobis fidei agonem. Quomodo currimus qui onerati ſumus? vocamur vt veniamus, & ne non perueniamus curramus; Quod conſilium oneratis?* Hoc igitur quod illi reſpondent, ſe velle, ſed non poſſe, non eſt alicuius præcepti obſeruantia, tum cùm eſt tranſgreſſio damnabilis: ſed eſt expeditus & leuis & citatus ad virtutem progreſſus, quem impedit concupiſcentiæ ſarcina. Nec aliud vult Augu-

stinus in alio illo loco qui affertur ex Commentario in Psal. 106. vbi de homine ligato difficultatibus & *quasi muro impossibilitatis incluso* loquitur; hæc enim refert ad vniuersam vitæ honestæ exercitationem, & efficax perfectionis Christianæ propositum, aduersus quod cupiditates & mali habitus apprehendere faciunt veluti murum impossibilitatis, etiamsi vnumquodque præceptum seorsim non appareat impossibile.

Idem omnino peccat in eo quod refert ex lib. 6. contra Iulianum. *Quando secundùm eam*, hoc est, affectionalem qualitatem cuius meminerat Iulianus, *dicitur animus malus, vel potius homo malus, nonne metuis ne voluntas bona aut non ibi esse possit, aut valere nihil possit?* Nempe dixerat Iulianus *affectionalem illam qualitatem ex causis maioribus ortam, ita inhærescere, vt aut magnis molitionibus, aut nullis separetur.* Augustinus inde infert, aut voluntatem hominis non esse bonam, si nimirum non vult excutere illam qualitatem quæ mala est: aut si velle concedatur, nihil valere, postquam illa non nisi magnis vel certè nullis conatibus excuti potest. Ac proinde sic vrget. *Nonne concedis hominem miserum, quicumque ille sit vel fuerit, certe aduersus talem clamasse qualitatem velle adiacet mihi, perficere autem bonum non inuenio? Hic saltem fatemini esse istorum verborum gemitum necessarium; Quis me liberabit de corpore mortis huius, gratia Dei mei per Iesum Christum Dominum nostrum.* Quis non videt Augustinum hoc loco cùm infert ex verbis Iuliani *voluntatem nihil valere posse*, nolle aliud, quàm non posse excutere iugum illud affectionalis qualitatis permanenter inhærentis? Quis non videt illud, *non posse*, voluntatis, non esse aliud, quàm *non posse* quod reperiebatur in eo quoque qui dicebat, *velle adiacet mihi, perficere autem bonum non inuenio in eo.* Et, *Quis me liberabit de corpore mortis huius?* Et S. Paulus cùm hæc diceret, transgrediebatur-ne aliquod præceptum, aut loquebatur-ne de præcepto quod ipsi esset impossibile non transgredi, & Cap. 18.

in cuius transgressione damnabiliter peccaret? Ergo quid dici potest de Iansenio, qui eiusmodi testimonia vndequaque accumulat; nisi voluisse illum, si non posset probare quod intendebat, saltem excitare puluerem?

Cap. 18. Cap. 9. Idem iterum peccat in eo quod refert ex lib. 3. de lib. arbit. & quod approbatur in 1. Retractationũ: *Sunt etiam necessitate facta improbanda, vbi vult homo rectè facere & non potest.* Vide enim quomodo id probet Augustinus, cùm subdit, *Nam vnde sunt illæ voces, non enim quod volo facio bonum, sed quod odi malum hoc ago? Et illud, velle adiacet mihi, perficere autem bonum non? Et illud, caro concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem. Hæc enim inuicem aduersantur, vt non ea quæ vultis, faciatis?* Ecce in quæ facta improbanda cadit illa necessitas, nempe in illa quæ sunt etiam facta sanctorum virorum, atque adeo ipsorum Apostolorum; in illa, quæ ipsi ita operantur *vt improbent*; in illa quæ operantur *ipsi iam non ipsi*; in illa quæ faciunt *sine vlla sua consensione.* Denique in illa quæ non impediunt ne *præsens adsit Dei gratia* ad meritum ipsorum, & ad coronam. Hæc enim omnia docet Augustinus tum in libro 1. ad Bonifacium, tum in serm. 5. de Verbis Apostoli. Quid igitur ad impossibilitatem seruandi mandata, quæ quis damnabiliter transgreditur?

Cap. 10. & 11. Cap. 7. & 8.

Iterum & quintò idipsum peccat in eo quod refert ex lib. 1. Retract. *Qui cogenti cupiditati bona voluntate resistere non potest, & ideo facit contra præcepta iustitiæ, iam hoc ita peccatum est, vt sit etiam pœna peccati.* Ibi enim Augustinus clarissimè distinguit peccatum quod voluntate committitur, contra peccatum ad quod quis cogitur: & voluntatem illam quâ quis peccat definit, *motum animi cogente nullo.* Ac proinde ex mente Augustini quod fit cogente cupiditate & ipsa bona voluntate resistente, non potest dici peccatum quod voluntate committatur. Rursus idem Augustinus eodem

loco

loco sic loquitur. *Quamquam & hoc peccatum quo concupiscentiæ consentitur, non nisi voluntate committitur.* Vnde conficitur clarissima hæc & liquidissima argumentatio. Peccatum quod committitur cogente cupiditate & bona voluntate resistente, non est peccatū quod cōmittatur voluntate, quia voluntas est motus animi cogente nullo: sed peccatum quo consentitur concupiscentiæ, non nisi voluntate committitur: ergo peccatum quo consentitur concupiscentiæ non est peccatum quod committatur cogente cupiditate: nec consequenter peccatum quod committitur cogente cupiditate, est peccatum quo consentitur concupiscentiæ. Sed vt constat ex alijs locis Augustini iam citatis, & quæ citari possunt longè plurima, concupiscentia non est damnabilis in baptizatis, quandiu ei non consentitur: ergo non est damnabilis quamdiu cogit resistente præsertim bona voluntate. Quare dicendum necessariò est, iuxta mentem Augustini, id quod dicit fieri contra præcepta iustitiæ cogente cupiditate, & bona voluntate non valente resistere, designare tantùm actus aliquos præceptis iustitiæ repugnantes, hoc est, quos præcepta iustitiæ vetant vel excitari à nobis liberè agentibus, vel approbari. Et huiusmodi sunt actus quos Augustinus designat lib. 1. ad Bonifacium, vbi verba illa Apostoli ad Rom. 8. *Quod enim operor ignoro,* sic interpretatur. *Quid est aliud quàm nolo, non approbo, non consentio, non facio.* Operatio enim illa est quidem contra præcepta iustitiæ, sed eadem quoque est contra voluntatem & approbationem & consensum operantis: ideóque operatur simul & non facit: operatur carne, non facit voluntate: nec consequenter damnabiliter transgreditur vllum præceptum, sicuti nec Apostolus transgrediebatur. Vno verbo, designantur ab Augustino actus illi qui sunt peccata tantùm materialia nulli ad damnationem imputabilia quamdiu suspenditur consensio voluntatis. Cap. 11.

Iterùm & sextò idem peccat in eo quòd refert ex

serm. 2. in appendice. *Benè ergo aliquando Deus differt adiutorium suum, vt probet hominem, vt exerceat hominem, vt ipse sibi homo innotescat.* Intelligitur enim de ijs qui luctantur cum cupiditatibus, ita vt nec vincantur ipsi, nec vincant victrici gratia nondum accepta.

FALLACIA SEPTIMA.

SEPTIMA Fallacia est, quòd apud Iansenium impossibile dicatur id quod non est impossibile apud Augustinum, nisi ex hypothesi voluntaria, quam homo sicut ponere vel non ponere potest, ita facere potest vt possibile vel impossibile sit quod ex ea pendet: ad eum modum quo ex hypothesi quod quis fenestras luci clauserit & aperire nolit, impossibile est vt videat, quod fiet possibile si voluntatem mutet. Et ita cùm affert Iansenius ea loca S. Augustini quibus dicit esse *satagendum, demisse de se sentiendum, non superbiendum, instandum orationi*, vt Deus non permittat nos tentari supra id quod possumus, quid quæso probat? Nimirum homines aliquando tentari supra quam possint, propterea quòd sint superbi, quòd sint negligentes, & pigri, quòd non recurrant ad orationem. Bene habet; sint igitur humiles, sint feruentes, sint deuoti, & non tentabuntur supra quàm possunt. At, inquiunt, non possunt tales esse aliquando, & tamen tentantur supra quàm possunt. Ego verò contendo te id de tuo promere, non sumere ex Augustino. Cedò vbi nam ille dicat esse impossibilem humilitatem vel deuotionem, vel diligentiam in benefaciendo, tum cùm necessarium est ad vitãdum ne quis tentetur supra quàm ferre possit? Dico apud Augustinum huiusce cogitationis vestigium nullum reperiri. Huc spectat quod dicit de Iudæis, qui *non poterant credere*. Hoc enim sequebatur ex voluntaria cæcitate, qua concepto in Christum odio præoccupati erant,

Quòd enim dicuntur à Deo excæcati, ex principijs Augustini sic est accipiendum, vt Deus iusta permissione, ipsi verò propriâ & positiuâ & libera inclinatione excæcauerint se se. Odium ergo illud deponerent; & cæcitas pelleretur.

FALLACIA OCTAVA.

Et cum hac coniuncta est alia Iansenij & Iansenianorum Fallacia, quæ Octaua numero ponēda venit. circa modum explicandi potentiam remotam & proximam; cùm dicunt præcepta Dei esse semper vel proximè vel remotè possibilia. Iuuaret enim si quam vocant potentiam remotam ad implendum præceptum, esset proxima ad ponendum aliquod medium vel tollendum aliquod impedimentum, vnde sequeretur immediata exequendi precepti facultas. Nam hoc modo qui potest proximè orare ad petendam gratiam tentationi vincendæ necessariam, dicitur posse remotè tentationem vincere, & implere præceptum, quantum satis est vt ei transgressio ad culpam imputetur, si non orauerit, cùm putaret sibi necessariam esse orationem. Et infideles qui nihil audierunt de Christo, sed habent tamen quod proximè sufficit ad vitanda peccata contra legem naturæ, dicuntur habere gratiam sufficientem remotam ad credendum, qua si non benè vtantur; esto non sint damnandi propter peccatum infidelitatis, dicetur tamen per ipsos stetisse quo minùs audirent Euangelium, cuius beneficio poterant saluari. Et ita per potentiam quæ dicitur remota, habetur quod sufficit ad acquirendam proximam, si velit ea vti qui habet: & si vti nolit, illi meritò imputatur. At in sententia Iansenij potentia quæ dicitur remota ad implenda præcepta, ad nihil agendum proxima est; hoc est ad nihil prorsus sufficit; ac proinde nihil potest nisi iniquissimè impu-

tari ei qui ea non vtitur. Quære enim quam potentiam remotam ad implenda mandata habeant infideles? Habent, inquit, flexibilitatem liberi arbitrij. Benè est, sed quid potest facere liberum arbitrium flexibile præcisè & si nihil aliud addatur? Non habent quid dicant, nisi non posse quidem facere, sed posse recipere quo fiat potens ad agendum. Ergo quæ illi datur potentia, passiua tantum est. Quærebamus autem quid posset agere. Similiter si quæras de fidelibus omni auxilio diuinæ gratiæ destitutis, quam habent potentiam ad seruanda mandata, fidem habent, inquiunt, quæ semen orationis est. Benè est, sed hæc fides ad quid sufficit si desit actuale adiutorium, ad quod est tantum in nobis potentia passiua? Prorsus ad nihil. Denique de iustis quibus præceptum cuius transgresione cadunt è statu iustitiæ imposibile est proximè, vt dicunt, si quæras quam habeant ad illud potentiam remotam, habent, inquiunt caritatem. Sed caritas quid potest sine auxilio necessario quod semper deesse supponitur? nihil inquiunt. Quid autem iuuat potentia remota quæ ad nihil sufficit: & quomodo potest denominare præceptũ posibile solam illam habenti; vel facere vt ei transgresio imputetur, quasi omiserit quod facere poterat? Potest, inquis, si Deus iuuet; ergo, inquam, dicatur Deo esse posibile facere vt ille posit, sed quamdiu Deus hoc non facit, potest ne illi dici quod posit. Potest Deus facere vt cæcus videat, sed quandiu hoc non facit Deus, potestne dici esse posibile cæco videre? Est posibile Deo, sed nemo dicit esse posibile cæco. Sed quando ita volunt, dicant diuina præcepta ita esse transgressoribus posibilia, sicuti est posibile cæco videre: & propterea illis imputari quòd transgrediantur: & hoc tantùm definiuisse Concilium Tridentinum, quippe quòd aliqui essent hæretici qui negarent, tam posse à nobis impleri quod iubemur, quàm possunt cæci videre.

At, inquiunt, indignus est qui iuuetur is qui peccat,

& ideò imputatur illi. Primùm quomodo indignus eſt homo iam iuſtificatus, & in quo nihil damnationis manet, vt docet Concilium Tridentinum? Deinde ſi indignus eſt, puniatur propter peccatum quo indignus factus eſt, & hoc illi exprobretur, ſed non ferat pœnam nouæ tranſgreſsionis nec præuiſæ, nec volitæ, in illo peccato quo indignus factus eſt, nec modò in poteſtate tranſgreſſoris poſitæ vt ſit aut non ſit. Illi tamen contrarium audacter & palam profitentur, quòd ſi fundamentum haberet apud Auguſtinum, deberent quotquot S. Doctorem ſeriò venerantur, omni ſtudio eniti, ne huiuſmodi portenta cogitationum viderentur ad ſublimem illum animum vnquam acceſſiſſe. Nunc verò conari obtrudere illas inuito & contradicenti, eiuſmodi eſt vt vix eſſe poſſit hoc tempore quod dignius videatur Eccleſiaſticæ poteſtatis animaduerſione ac pœnis.

FALLACIA NONA.

NONA Fallacia eſt, quòd Ianſenius impoſſibile ſtrictè interpretatur, id quod Auguſtinus ſignificare tantùm vult arduum eſſe ac difficile. Non dico in operibus pietatis Dei gratiam ad hoc tantùm eſſe neceſſariam vt faciliùs operemur, quaſi ſine illa poſſemus, ſed cum difficultate. Quod dicere Pelagianum eſt. Sed dico Deum qui ſuam gratiam diſpenſat in pondere, numero, & menſura, quamuis det aliquando eam quæ ſufficit, non tamen dare tantam vt non ſuperſit adhuc difficultas magna, quæ det occaſionem recurrendi ad orationem, & petendi vt velit in nobis augere ſua dona. Et in naturalibus poteſt ſimiliter ſufficienter eſſe munita voluntas, per naturales cognitiones & affectus, vt velit aliquid facere vel omittere, quod tamen adhuc difficile admodum manet, adeò vt prudenter, & cum morali aliqua certitudine dici poſſit quod non faciet.

Solent igitur homines dum hæc accidunt, passim dicere *se non posse*: putantque hanc honestam esse excusationis causam, dum quis exigit quod sine magno incommodo præstare nequeunt, si hoc ipsum dicant, *se non posse*, præsertim vbi nulla premit obligatio faciendi quod exigitur.

Iansenius negat Augustinum ita vnquam esse intelligendum quando dicit hominem per liberum arbitrium non posse vitare aliquod malum, sed putare id esse propriè impossibile. Cùm enim nullam agnoscat gratiam nisi efficacem, qui hanc non habet, nullam habet: & si nullam habet, non solum difficultatem habet implendi præcepta, sed propriam impossibilitatem. Ita ille philosophatur. Sed primò Augustinum nec posse nec debere ita intelligi, vt cùm negat aliquid fieri posse, significet tantum faciendi difficultatem, Iansenius nec probat vnquam, nec probare potest, quod tamen erat necessarium. Quomodo enim probaret Augustinum numquam esse locutum eo sensu quo solent homines loqui, dum ijsdem vtuntur verbis?

Secundò positiuè monstratur eo sensu loquutum Augustinum, nec aliter intelligi posse nisi ab iis qui non tam volunt ipsi consentire Augustino, quàm Augustinum cogere vt ipsis consentiat. Hoc autem monstratur in primis, quia principium Augustini est, non peccari nisi consentiendo concupiscentiæ, vel ad aliquod malum impellenti, vel à necessario quodam bono retrahenti, vbi enim nulla est consensio, nullum esse peccatum propriè dictum, & ad damnationem imputabile, id intelligendo de peccato actuali & personali, vt iam supra monstratum est. Est verò non minùs certum ex eodem Augustino cap. 15. loco iam citato ex primo Retractationum, consensionem hanc quà tentanti concupiscentiæ malè consentitur, non nisi *voluntate* fieri, prout voluntas distinguitur ab eo affectu qui exprimitur *cogente cupiditate*, hoc est necessariò trahente ad malum;

nec vocari propriè *voluntatem nisi in quantum libera est* à cogente illa cupiditate, alioqui rectius vocari cupiditatem, quàm voluntatem. Igitur apud Augustinum non est peccatum, nisi vbi voluntas consentit, & voluntas non consentit, nisi vbi non cogit, hoc est, *necessitat* cupiditas. Non est igitur peccatum nisi vbi non necessitat cupiditas: vbi autem non necessitat, non est impossibile sed possibile aliter facere, esto difficile sit.

Item, voluntas non dicitur voluntas propria illa significatione qua definitur, *motus animi cogente nullo*, & secundùm quàm ponitur in definitione peccati cùm dicitur: *peccatum est voluntas, &c.* nisi in quantum libera & liberata est à cogente cupiditate, alioqui *rectius dicitur cupiditas quàm voluntas*; sed esse liberam aut liberatam à cogente cupiditate, est non pati ab illa necessitatem peccandi: Ergo non est voluntas illa propria & stricta significatione quæ ponitur in definitione peccati, & sine qua nemo censetur concupiscentiæ consentire, nisi sit in tali dispositione in qua non patiatur necessitatem peccandi; ac proinde in qua possit non peccare; esto difficulter id possit. Item, idem est esse voluntatem quæ dicitur *motus animi cogente nullo*, & esse voluntatem quæ *possit abstinere ab eo quod facit*, vt constat ex Augustino, qui postquam voluntatem, vt iam dixi, definiuit, & sic definitam posuit in definitione peccati, dicendo, *peccatum esse voluntatem retinendi vel consequendi quod iustitia vetat, & vnde liberum est abstinere*, subdit esse superfluum addere particulam illam, *vnde liberum est abstinere*, quod scilicet satis inuoluatur in ipsa significatione *voluntatis* prout iam definita est *motus animi cogente nullo*; ergo iuxta mentem Augustini voluntas prout ibi definitur *motus animi cogente nullo*, & sine qua nemo censetur *concupiscentiæ consentire*; inuoluit potestatem abstinendi à malo, cuius dicitur voluntas. Neque hæc retractat Augustinus, sed potius confirmat cap. illo 15. lib. primi Retractationum, dum recognoscit librum de

Lib. de duab. animabus, c. 11.

duabus animabus, vbi quod etiã dixerat, *esse summæ insaniæ peccati reum teneri quemquam, qui non fecit quod facere non potuit: &, voluntate aliquid facere, idem esse ac libero vti ad faciendum & non faciendum animi motu, & habere potestatem abstinendi*, putat interpretatione tantum indigere in paruulis, qui originali peccato tenentur; quasi nulla esset difficultas, quin in adultis qui peccatorum actualium rei sunt, sine alia interpretatione hæc omnia vera essent.

Cap. 31. Confirmatur ex doctrina quam tradit Augustinus in lib. de spiritu & littera, de ijs qui coguntur aliquid facere. Statuamus enim hæreticum pertinacem qui tormentorum vi cogitur, nec tamen inducitur vt fidem confiteatur; tali cuidam homini, iuxta ea quæ tradit Augustinus, *dicere solemus*, dum gemit & queritur de suis cruciatibus, *quod habes in potestate quare non facis vt hoc malo careas?* Ergo supponimus habere illum in potestate fidei confessionem, quam facere non vult. Rursus alium statuamus qui cogatur à Tyranno fidem abiurare vi tormentorum, & vincatur; huic similiter cur non dicamus, *quod habes in potestate quare non facis, vt maioribus æternisque cruciatibus careas?* An est ratio propter quam putemus eum qui non vult confiteri fidem habere in potestate vt illam confiteatur, & eum qui negat, non habere in potestate vt non neget? Atqui S. Augustinus supponit hunc quoque qui vincitur habere in potestate vt non vincatur. Nam cùm dixisset. *Neque enim dici solet quisquam potestate fecisse, si quid fecit inuitus*, subdit. *Quamquam si subtiliùs aduertamus, etiam quæ quisque inuitus facere cogitur, si facit, voluntate facit; sed quia mallet aliud, ideo inuitus, hoc est nolens facere dicitur: malo quippe aliquo facere compellitur, quod volens euitare vel à se remouere, facit quod cogitur. Nam si tanta voluntas sit, vt malit hoc non facere quàm illud non pati, cogenti procul dubio resistit, nec facit; ac per hoc si facit, non quidem plena & libera voluntate, sed tamen non facit nisi*

nisi voluntate, quam voluntatem quia effectus sequitur, non possumus dicere potestatem defuisse. Vides quare is qui cogitur aliquid facere & facit, voluntate & potestate facit. Quia, inquit, si tanta voluntas sit vt malit hoc non facere, quàm liberari à tormentis, cogenti resistit nec facit. Quod cùm dicit Augustinus perspicuum est non loqui de re impossibili, sed de possibili, & contingenti. Esset enim ratiocinatio ridicula, cùm diceretur, ideò illum qui cogitur aliquid facere, si facit, voluntate facere, quia si malit quod est impossibile illum malle, non facit: sed sensus planus est, quia si malit, vt potest, hoc pati quàm illud facere, non facit. Ac proinde sicut in priore casu, de illo qui mauult pati quàm facere quod iubetur, ideò dicitur voluntate pati, quia habet in potestate vt non patiatur; ita & in posteriori de illo qui facit quod iubetur, dicendum est, ideò voluntate facere, quia habet in potestate vt patiatur & non faciat. Et ita siue committendo, siue omittendo, non aliter peccatur, quàm quia in potestate peccatoris est, vel omittere quod malè committit, vel committere quod malè omittit. Esto non sit *plena & libera voluntas*, propter repugnantiam & difficultatem, & inefficax odium eius quod efficaciter vult.

Iterum confirmatur ex loco quem citat ex lib. 2. de pecatorum meritis, & quo abutitur Iansenius, nempe vbi Augustinus dicentibus Pelagianis, quòd *Deus non præciperet homini, quod sciret esse impoßibile humanæ voluntati*, postquam confessus est neminem Catholicorum hoc ignorare, sic respondet; *sed hoc non vident quod ad nonnulla superanda vel quæ malè cupiuntur, vel quæ malè metuuntur, magnis aliquando & totis viribus opus est voluntatis: quas nos non perfectè in omnibus adhibituros præuidit, qui per prophetam, verdicè dici voluit, non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Tales itaque nos Dominus futuros præuidens, quædam salutaria remedia, &c.* Hic quæritur quid intelligat Augustinus per *magnas* Cap. 3.

illas & totas vires voluntatis quas aliquando *non perfectè in omnibus adhibemus?* Iansenius loco iam sæpè citato, *Istæ magnæ totæque vires voluntatis, sunt effectus magnæ & non passim vsitatæ gratiæ.* Et non videt quomodo suam ipse doctrinam implicet? Quando enim contigit iuxta ipsius doctrinam, qua censet omnem gratiam habere semper effectum cuius est capax; quando, inquam, contigit, vt præuideret Deus voluntatem nostram non adhibituram perfectè vires acceptas per effectus *magnæ* & non passim *vsitatæ gratiæ?* Et dum dicit præuidisse Deum nos non perfectè in omnibus adhibituros, nonne significat nos aliquando adhibituros, & in aliquibus? Quæ est autem apud Iansenium *magna illa & inusitata gratia* cuius virtutem Deus præuidet aliquando nos adhibituros, aliquando non? Non habet quid respondeat, nisi mutando Augustini orationem, & loco eius quod dicit, præuidere Deum nos *non adhibituros,* totas illas & magnas vires, substituendo, nos *non adhibituros.* Nempè ius habent nouæ Theologiæ architecti, vt si quod cupiunt apud Augustinum inuenire non possint, inferant. Sed hoc loco possunt conuinci. Nam cùm Augustinus hæc addat, vt ostendat quomodo id quod docet, stet cum eo quod sciunt omnes Catholici, Deum non præcipere impossibilia; si quod dicit, nos non adhibituros magnas & totas vires quæ necessariæ sunt ad implenda mandata, idem sit, ac nos non habituros, fit iste sensus ridiculus, Nemo nostrum ignorat Deum non præcipere quod scit esse impossibile nostræ voluntati; sed idem Deus præuidet nos non habituros in omnibus magnas & totas vires voluntatis, quæ necessariæ sunt. Dico sensum esse ridiculum ob eam quam inuoluit contradictionem. Quia si præuidet nos in aliquibus non habituros vires necessarias, quomodo in ijsdem casibus non præcipit quod scit esse impossibile humanæ voluntati? An volunt Augustinum Pelagianis exprobrantibus quòd diceret Deum

Tom. 3. lib. 3. de grat. Sal. c. 13.

præcipere impoſsibilia, concedere in aliquibus *ſi*, in aliquibus *non*? Atqui Pelagiani non intelligebant præcipere impoſſibilia in omnibus, ſed in ijs tantùm in quibus præcepta violantur. Eſt autem Auguſtini ſententia planiſſima, totaque ſibi conſtat iuxta interpretationem hanc. Neminem eſſe Catholicorum qui non fateatur, Deum non præcipere id quod ſcit eſſe impoſſibile humanæ voluntati, quod nempe vbi vires naturæ non ſufficiant, addat ipſe neceſſarium auxilium ad faciendum quod præcipitur. Sed eſſe tamen occaſiones, in quibus ob ſpeciales difficultates opus ſit conatu voluntatis ſolito maiore; poſſe enim illam modò lentiùs, modò feruentiùs diuinæ gratiæ cooperari: ergo Deum præuidentem non ſemper cooperaturam vt deberet, itaque lapſuram, inſtituiſſe remedia delendis quæ tunc contrahit peccatis. Hoc autem eſt difficultatem fateri ſeruandi mandata, cum ordinarijs & quæ nemini deſunt auxilijs, ſed non impoſsibilitatem.

Addo iuxta eamdem Ianſenij doctrinam non fuiſſe tantùm dicendum Deum præuidiſſe nos non habituros vires neceſſarias, ſed Deum decreuiſſe non dare illas. Quo facto fiet iſte ſenſus magis adhuc ridiculus, Deum non præcipere quod ſcit eſſe impoſsibile humanæ voluntati; ſed quia decreuit negare id quo fiat poſsibile, ideo, &c. Quid autem eſt, Deus non præcipit quod eſt nobis impoſsibile, & decreuit negare id quo ſolo quod præcipit fieri poteſt poſsibile.

Iterum confirmatur ex eodem libro, & ex illis verbis, quibus Auguſtinus interrogantibus, *Cùm voluntate humana, gratia adiuuante diuina, ſine peccato in hac vita poſsit homo eſſe, cur non ſit*? Dicit reſponderi poſſe *facillimè ac veraciſsimè, quia non vult.* Quam reſponſionem dico in doctrina Ianſenij, nec facillimam eſſe nec veraciſsimam, quin potiùs eſſe fallaciſsimam. Nam cùm ratio dubitandi cur homo non ſit ſine peccato, in eo fundetur, quòd eſſe poſsit, tum per ſuam volunta- Cap. 17.

tem, tum per adiuuantem gratiam; in sententia Iansenij veracissima responsio cur non sit, est ista, quia duorum illorum quæ supponuntur, voluntas & adiuuans gratia, alterum deest, scilicet adiuuans gratia: voluntas enim non aliter deest, quàm quia deest gratia adiuuans. Quare secundùm hanc doctrinam fallacissimè respondet Augustinus, cùm respondet, *quia non vult*: debet enim potiùs respondere, quia non iuuatur; quandoquidem non ob aliam causam non vult, quàm quia non iuuatur.

Et magis adhuc patescit eius responsionis iniquitas, ex eo quòd Iansenius dicit, impossibilia esse Dei præcepta *volentibus & conantibus*. In illa enim hypothesi quomodo potest Augustinus respondere hominem ideò non esse sine peccato, quia esse non vult? vult, inquit Iansenius, & conatur. Ergo tota ratio est, non quia non vult, sed quia non iuuatur, quod Augustinus negat.

Quo in loco est etiam reuocandum in memoriam ab Augustino poni oppositionem aliquam inter id quod est, hominem aliquid non posse, & aliquid nolle; neque dici solere quod nolit, quando non potest: neque quod non possit, quando non vult, vt constat ex eo quod docet lib. 2. de Actis cum Felice Manichæo, c. 5. Vide id genus multa in lib. de Incoacta libertate p. 1. c. 2.

Denique hoc ipsum confirmatur ex eo quòd Augustinus promiscuè vtatur voce difficilis aut difficultatis, dum significat impedimentum quod præstat concupiscentiam volenti seruare mandatum, numquam autem nomine impossibilis aut impossibilitatis. Potest hoc probari ex innumeris locis. In 3 de lib. arbitr. concupiscentiam designat nomine difficultatis, *omni peccanti animæ ista pœnalia sunt, ignorantia & difficultas*. Et deinde. *Vt autem de illo primo coniugio & cum ignorantia & cum difficultate & cum mortalitate nascamur.* Et iterum. *Nam cùm ad ignorantiam difficultatemque peruenerit illa*

Cap. 18.
Cap. 20.

peccatrix, &c. Iterum: *Non enim mediocria bona sunt quòd anima facultatem habet vt adiuuante Creatore à difficultate cruciante, & ab ignorantia cæcante liberetur. Quod si ita est, non erit nascentibus animis ignorantia & difficultas supplicium peccati, sed proficiendi admonitio.* Iterum. *Quamquam enim in ignorantia & difficultate nata sit, non tamen ad permanendum in eo quòd nata est aliqua necessitate cōprimitur.* Iterum. *Subeant necesse est vitæ præsentis laborem, vnde illa ignorantia & difficultas consequitur.* Iterum. *Venientibus ad se animis hanc ignorantiam & difficultatem facit.* Iterum. *Omnis anima intelligit enitendum ad euincendam rectè faciendi difficultatem.* Iterum. *Quidquid ignorantiæ difficultatisque sequutum fuerit culpandam propriam voluntatem, si animæ sponte veniant ad corpora, non ipsum creatorem.* Iterum. *Etiam in ipsa ignorantia & difficultate liberam petendi, & quærendi, & conandi facultatem non abstulit.* Iterum. *Hanc ignorantiam & difficultatem studiosis & beneuolis euincendam ad coronam gloriæ valere præstaret.* Iterum. *Non ipsam ignorantiam difficultatemque pro crimine obijcere.* En vt in vno eodemque capite cùm eadem res sæpe nominanda recurreret, quàm constanter vsus sit Augustinus ad eam exprimendam solo nomine difficultatis duodecies repetito. Eodem etiam vtitur & contra Pelagianos lib. 1. de pecc. meritis, dum amissis iam viribus negat eam esse *facilitatem*, agendi ad recuperandam sanitatem quæ prius fuerat. In libro de nat. & gratia, Christianos debere agere gratias *quòd aliquid sine difficultate fecerint: & vbi difficultatem aliquam sentiunt, fidelissimis & perseuerantissimis precibus & misericordiæ promptis operibus facilitatem à Domino impetrare persistere.* Item. *Præceptis Dei nos admoneri in facilibus quid agamus, in difficilibus quid petamus.* Et in Psalm. 106. Vbi distinguit quatuor tentationes, secundam, quæ est aduersus concupiscentiam perpetuò appellat nomine *difficultatis.* Omitto id genus alia quàm plurima.

Cap. 4.

Cap. 68.

Quibus positis, cùm constet numquam Augustinum dixisse Deum præcipere aliquid quod sit nobis impossibile, sæpe autem id formalissimè atque expressissimè negasse: neque tantum ex suo sensu, sed ex sensu minimè dubio Catholicorum; iam quæritur quando Augustinus dicit aliquando quempiam non potuisse vel non posse facere quod illi præcipitur, quomodo sit interpretandum illud *non posse*; an ita vt sonet strictam impossibilitatem tum faciendi, tum obtinendi vires ad faciendum, quam Augustinus tam disertè ac toties reijcit: an vt significet tantùm difficultatem quam toties exprimit? huiusmodi autem quæstionem proposuisse, soluisse est, præsertim cùm tot locis aliunde constet, nullum esse peccatum proprium, seu propriæ voluntatis, *à quo non sit liberum abstinere*. Itaque inuito quidem Iansenio, sed non inuito Augustino affirmamus, quotiescumque dicit Augustinus quempiam aliquid non posse, & agitur de occasione in qua vel peccandum sit, vel obseruandum præceptum, illud non posse significare difficultatem, non verò strictam impossibilitatem. Et ita illud *non posse*, S. Petri, de quo multa Iansenius si referatur ad actum negandi Christum, nihil aliud significare quàm difficultatem. Id quod etiam per se satis apparet. Quis enim ita sibi persuadeat ita fuisse voluntati Petri impossibile, tunc nolle negare Christum, quemadmodum erat impossibile eius potentiæ motiuæ volare? An etiam volunt, consequenter ijs qui viui comburuntur, quòd Christum negent, ita esse impossibile non negare, vel è contrario confiteri, quemadmodum est illis impossibile ambulare supra mare, vel facere, vt inter ignes illos illæsi maneant, sicuti pueri Babylonici? Hæc quidem consentanea sunt doctrinæ Iansenij, sed sunt alienissima vel à somnijs Augustini,

Dixi, *Et agitur de occasione in qua vel peccandum sit, vel seruandum præceptum.* Quia Iansenius, vt supra

monui, multa colligit ad probandam præceptorum impossibilitatem quæ spectant ad totum Christianæ perfectionis negotium, & vniuersum virtutis studium, complectiturque occasiones in quibus non peccatur, vt Augustinus euidenter significat lib. 2. de peccat. meritis. Vbi de illis quibus Deus feruoris gratiam subtrahit ad tempus, finitque cum difficultatibus imbecilles luctari vt suas vires experiantur, sic loquitur. *Nec in eo ipso vult nos damnabiles esse, sed humiles, commendans nobis eamdem gratiam suam, ne facilitatem in omnibus assecuti, nostrum putemus esse quod eius est.* Vides facilitatem tantùm subtrahi, & relinqui quod satis est, ne sint *damnabiles*, qui dicuntur non posse *iustitiam implere ex omni parte*, vt paulò ante dixi, quique ideò *tardiùs sanantur.* Et eodem modo intelligendum est quod supra notauimus ex sermone secundo in appendice, de ijs quibus Deus differt adiutorium suum. Cap. 19.

Exigendum igitur à Iansenianis est, vt quod ex Augustino referunt de defectu virium voluntatis nostræ, ad eas occasiones applicent, in quibus præceptum vrget; & statim apparebit afferri multa ex Augustino quæ hoc non probant, sed hoc pertinet ad quartam & sextam fallaciam supra notatam.

Ad hanc autem, in qua difficile pro impossibili malè ponitur, referri etiam potest quod dicitur de D. Paulo postquam adoleuit, & cognitionem legis accepit, *fuisse præcepti capacem, sed non efficacem*, ideoque fuisse *præuaricatorem*, quod sine fundamento affertur ad probandam impossibilitatem. Lib. 1. ad Bonif. cap. 8.

Idem & ad illud in Psalm. 106. de eo. *Qui se ligatum inuenit difficultatibus cupiditatum, & non posse viam propter compedes ambulare, inclusum esse difficultate vitiorum, & tanquam muro impossibilitatis erecto, quò euadat vt recte viuat, non inuenire.* Ex quibus verbis Iansenius satis apertè legere poterat, hic esse tantùm imitationem aliquam & apparentem impossibilitatis speciem, re autem

vera tantùm difficultatem: ac proinde si quæ interueniat præcepti transgressio, non tam esse imputandam defectui virtutis, quàm defectui voluntatis.

Idem & ad illud ex tract. 34. in Ioan. *Fortè conaris ambulare, & non potes, quia dolent pedes, &c.* Neque enim cuicumque dolent pedes, facultas ambulandi deest, sed facilitas. Similia occurrunt apud Augustinum multa quæ in hunc modum interpretanda sunt.

FALLACIA DECIMA.

DECIMA Fallacia latissimè patet & comperta iuuat ad soluenda ferè omnia quæ affert Iansenius ex Augustino, vt probet Deum impossibilia præcipere. In eo verò consistit, quod id quod docet Augustinus dum contra Pelagianos falsum esse contendit nos posse implere diuina præcepta eo modo quo expedit ad vitam æternam per solas vires liberi arbitrij, sic interpretatur, vt non solùm dicat nos non posse implere *sine gratia*, sed addat etiam, omnem huiusmodi gratiam deesse transgressori, in occasione in qua vrget seruandi præcepti necessitas.

Nam quòd ita sentiat Iansenius apertè constat vel ex ipso titulo capitis illius 13. sæpè citati. Vbi thesis proponitur, *Esse quamdam voluntatis infirmitatem, quâ non potest certas tentationes superare: nec adest gratia qua superentur, nec spiritus orationis quo vires impetrentur.* Atque hoc deinde copiosiùs exponit in decursu capitis illius, seque id concludere putat ex allatis à se Augustini testimonijs.

Lib. 3. de grat. Salu. tom. 5.

Verùm Augustinus vnum quidem ex duobus vrget, nimirum non posse præcepta seruari provt conducit ad veram æternam, *sine Dei gratia*, sed gratiam omnem ijs qui labuntur necessariam vt possint non labi, in occasionibus deesse numquam dicit. Quin imò apertè testatur se

se de eo nolle cum Pelagianis contendere, dummodo illi agnoscant, id quod se posse putant in hoc genere, non nisi per gratiam posse. Nempe in eo tota erat Augustinum inter & Pelagianos controuersia, circa possibilitatem mandatorum.

Patet hoc ex cap. 67. lib. de nat. & gr. vbi obiicienti Pelagio quod ipse Augustinus scripserat de lib. arbit. *Quæcumque ista causa est voluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato ei ceditur.* Et, *Quis peccat in eo quod caueri nullo modo potest, peccatur autem, caueri igitur potest.* Respondet Augustinus. *Agnosco, verba mea sunt, sed etiam ipse dignetur agnoscere superiùs cuncta quæ dicta sunt. De gratia quippe Dei agitur, quæ nobis per mediatorem medicina opitulatur, non de impossibilitate iustitiæ.* Quid est, *de gratia agitur non de impossibilitate iustitiæ*, nisi, fatere gratiam esse necessariam, & dic quantum voles peccati fugam & exercitium iustitiæ possibile esse? Et paulò ante obijcienti similiter Pelagio Hilarium dicentem, hominem posse esse mundo corde; *Quis negat*, inquit Augustinus, *sed gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, non sola arbitrij libertate.* Et antea Pelagium arguit, *quia noluit aliquid dicere de eo quòd ipsa natura gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, vel sanatur, quia vitiata est, vel, quia non sibi sufficit, adiuuatur.* Nec aliud vrget, tum hoc toto libro, tum alijs, quotiescumque controuersia hæc recurrit, quàm vt Pelagius huiusmodi gratiæ necessitatem admittat, eâ enim admissâ ne illud quidem disputare vult, quod ipse aliàs fortiter negat, esse aliquem in hac vita vel fuisse sine vllo omnino peccato. Vide quid dicat: *Vtrum in hoc sæculo fuerit, vel sit, vel possit esse aliquis ita iuste viuens, vt nullum habeat omnino peccatum, potest esse aliqua quæstio inter veros piósque Christianos. Posse tamen esse certè post hanc vitam quisquis ambigit, desipit. Sed ego, nec de vita ista volo contendere. Quamquam enim mihi non videatur aliter intelligendum quod scriptum est, non iustificabitur in conspectu*

Lib 3. cap. 18.

Cap. 62.

Cap. 59.

Ibid. 60.

tuo omnis viuens, ut tamen poßit ostendi vel hæc testimonia melius aliter intelligi posse; nullo tamen modo, nisi adiuuante gratia Saluatoris Christi Crucifixi, & dono spiritus eius, vel quoslibet ad plenißimam perfectionem, vel quemquam ad qualemcumque prouectum veræ piæque iustitiæ peruenire qui negauerit, nescio vtrum rectè poßit in quantumcumque Christianorum numero deputari. Idem anteà præmiserat cùm dixit. *Nam neque illud nimis curo, vtrum fuerint hic aliqui, vel sint, vel esse poßint, qui perfectam cui nihil addendum esset habuerint, vel habeant, vel habituri sint caritatem Dei. Quoniam id quod voluntate hominis adiuta per Dei gratiam fieri posse confiteor & defendo, quando vel vbi, vel in quo fiat nimium certare nolo.* Hoc scilicet vno contentus est Augustinus, vt quod esse vel esse posse dicitur boni salutaris, non nisi à voluntate per Dei gratiam adiuta esse posse dicatur. Inde est quod deinde dexteram Pelagio porrigit ad ineundam pacem. *dummodo poßibilitatem non peccandi quantumcumque est in homine, non nisi Deo velit reputari.* Hoc enim si velit Pelagius, *iungamus,* inquit Augustinus, *dexteras*, & iterum: *Rectè quidem disputat* Pelagius, dum probat homines posse esse sine peccato, *hoc ipso eos confiteri non esse impoßibile, quia hoc vel multi vel omnes volunt, sed hoc vnde sit poßibile, fateatur, & pax est. Ipsa est enim gratia Dei per Iesum Christum, qua nimirum iste nos orantes adiuuari vt non peccemus numquam dicere voluit,* si hoc quippe diceret, finitum esset bellum, & inita pax. Quo pertinet etiam illud ex lib. 4. ad Bonif. vbi Pelagianos argumentantes ex verbis illis Isaiæ, *si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis,* vt probent liberum arbitrium, sic redarguit, *Quid eis hoc prodest? sic enim volunt intelligi quod dictum est, si volueritis & audieritis me, tanquam in ipsa præcedente voluntate sit consequentis meritum gratiæ, ac sic gratia iam non sit gratia. Si autem sic intelligerent quod dictum est, si volueritis, vt etiam ipsam bonam voluntatem illum præparare confiteren-*

Cap. 41.

Idem in lib. de Perfect. Iust. cap. vlt

Cap. 44.

Cap. 59.

Cap. 6.

tur, *de quo scriptum est*, *præparatur voluntas à Domino, tanquam Catholici vterentur hoc testimonio* , *& non solùm hæresim veterem Manichæorum* (negantium liberum arbitrium) *vincerent*, *sed nouam Pelagianorum contererent.* Et addit hoc *sine scrupulò tanquam Catholicè* dictum accipiendum in eo sensu : nempe vt supponatur gratia volũtati non deesse. Ex his atque alijs quàm plurimis locis constat hoc vnum ab Augustino postulatum à Pelagianis, vt quidquid dicebant liberum arbitrium posse, quod pertineret ad salubrem præceptorum obseruationem, non nisi per Dei gratiam posse faterentur. Hoc enim si semel confiteantur, & *Catholicos esse*, & *Catholicè sine scrupulo* de libero arbitrio philosophari. De alia verò quæstione, vtrum adsit, vel non adsit gratia vrgente præcepto ad vitandum peccatum necessaria, nunquam inuenietur Augustinus cum Pelagianis contendisse, aut negauisse alterutram adesse, nempe vel ad exequendum immediatè quod præcipitur, vel ad orandum vt obtineatur: quin potiùs id semper supposuisse vt mox probabitur.

Interea constat ex iam dictis innumera quæ Iansenius voluere solet Augustini testimonia, vt probet nos non posse implere præcepta, hoc vno verbo solui, non posse implere *sine gratia*. *Non potest homo*, inquit Augustinus, *cùm vult esse sine peccato*, sed addit ipse fore vt posit, cùm fuerit adhibita medicina sanatus, hoc est *non potest* sine gratia. Sub pœnis peccati originalis positi, vel *non possumus quod volumus intelligere* , *vel quod intellexerimus volumus nec possumus implere* , sine gratia. *Conaris ambulare nec potes* sine gratia. *Volumus, ò Domine, volumus* , *& non possumus*, sine gratia. *Sufficit tibi gratia mea*, *non sufficit tibi voluntas tua* , sine gratia. *Volo vt velis sed non sufficit vt velis*, sine gratia & ideo sequitur adiuuandus es vt plenè velis. *Sunt necessitate facta improbanda vbi vult homo rectè facere & non potest*, sine gratia. *Non habet homo in potestate vt bonus sit*, sine gratia. *Est*

De perfect. Iust. cap. 3.

Ibid: cap. 4.

Tract. 33. in Ioan.

Serm. 39. de Diu. ad Bonif. l. 1.

Ser. 3. de verb. Apostoli.

3. de lib. arbit. cap. 18.

1, Rect. cap. 15.

qui cogenti cupiditati resistere non potest & ideo facit contra præcepta iustitiæ, resistere non potest sine gratia. *Homo quasi quodam muro impossibilitatis inclusus ligatum se sentit, conatur & non potest*, sine gratia. Non poterant filij Zebedæi bibere calicem, sine gratia. S. Petrus *plus promittebat quàm posset*, cùm se ad mortem pro Christo paratum diceret, *plusquam posset*, sine gratia. *Homo resistente atque torquente dolore carnalis vinculi non potest à libidinosis operibus temperare*, sine gratia. *Homines coguntur agnoscere vitia quæ vitare non possunt*, sine gratia. Accidere potest *vt tentemur supra quàm possimus*, sine gratia. *Tentationes ad hoc prosunt, vt intelligatur quid possimus*, sine gratia. *Homines non cognoscerent se laborare nisi datam legem implere non possent*, sine gratia. *Ventum est ad necessitatem habendi peccatum* quam sola hominis voluntas *superare non potest*, sine gratia. *Quibusdam peccatis Iudæos excæcari meruisse; qua tamen excæcatione non potuerunt credere*, sine gratia. His scilicet omnibus & similibus locis, quamquã pleraque alias etiam interpretationes recipiant, vno verbo respondetur, & Augustino satisfit, confitendo liberum arbitrium nihil posse quod pertineat ad pietatem *sine gratia*. Sed hoc nihil ad rem. Erat enim vlterius ostendendum deesse gratiam omnem, vt hoc defectu supposito restaret absoluta conclusio, qua dicitur Deus reipsa præcipere aliquid quod est nobis impossibile: nosque etiam reipsa ex transgressione impossibilis huius præcepti fieri reos ac damnabiles. Hoc ergo quod non erat controuersum congestis vndique magno labore testimonijs Iansenius abundè probauit, quod vnum erat probandum ex Augustini verbis omisit: negari scilicet à Deo gratiam omnem vrgente præcepto ad non peccandum necessariam.

Psal. 105.

Psal. 53. conc. 3.

Serm. 106. de diuer.

3 de lib. arbit. cap. 18.

Lib. de Magistro cap. 9.

Lib. de Catechef. c. 25. & alibi.

Psal. 36. & alibi.

De perfect. Iustit. cap. 6.

FALLACIA VNDECIMA.

NOTANDA tamen eſt, quæ ad illud probandum interuenit, vndecima Fallacia. Nam quia conſtat ijs qui peccant ex iuſta & ſemper adoranda Dei Prouidentia deeſſe gratiam efficacem; & quia S. Auguſtinus etiam docet, *Dominum Deum bonum, ideo etiam ſanctis ſuis alicuius operis iuſtitiam aliquando non tribuere, vel certam ſcientiam, vel victricem delectationem, vt cognoſcant non à ſeipſis, ſed ab illo ſibi eſſe lucem quâ illuminentur tenebræ eorum & ſuauitatem qua det fructum ſuum terra, &c.* Ianſenius cum vero falſum coniungens ait, nullam eſſe gratiam actualem apud Auguſtinum qua fiat poſſibile id quod præcipitur præter efficacem & victricem illam; ac proinde quibus illa deeſt omnem deeſſe, fierique mandatum, non aliquod, neque aliquando tantùm, ſed omne omni tranſgreſſori pro ſtatu in quo eſt quando tranſgreditur, impoſſibile.

Hoc autem eſſe falſum & Auguſtino contrarium conſtabit ex ijs quæ dicentur ad quatuor alias propoſitiones; nunc verò probari etiam poteſt ex ijs quæ Ianſenius citat, dum probare vult diuinorum mandatorum impoſſibilitatem. Citat enim id quod dicit Auguſtinus. *Fortè conaris ambulare & non potes, quia dolent pedes? An iubente auaritia pèr aſpera cucurrerunt?* Hæc refert Ianſenius. & quod ſequitur omittit; *ſed Dei verbum ſanauit & claudos. Ecce inquis ſanos habeo pedes ſed ipſam viam non video. Illuminauit & cæcos.* Dolorem pedum obtendenti ne ambulet, medicum oſtendere, qui certò & infallibiliter ſanat quem ſanare vult, & eſt infinitæ ad benefaciendum propenſionis; quid eſt aliud, quàm ſignificare factam illi eſſe medicinæ copiam, & ſtare per ipſum quo minus ſanetur? Cæcitatem excuſanti dum intueri iubetur dicere eum adeſſe qui cæcos

Tract. 34. in Ioan.

quærit vt illuminet; quid eſt aliud quàm dicere, poſſe illum recuperare viſum ſi velit, & imputandum eius ſocordiæ ſi cæcus maneat? Vide quomodo Auguſtinus exprimat huic cæco, huic podagroſo fieri ſanitatis recuperandæ facultatem præcedētibus immediatè verbis quæ Ianſenius omiſit. *Non tibi dicitur labora quærendo viam vt peruenias ad veritatem & vitam. Non hoc tibi dicitur; piger ſurge, via ipſa ad te venit, & te dormientem de ſomno excitauit, ſi tamen excitauit, ſurge & ambula.* Tum ſubdit. *Fortè conaris ambulare & non potes, quia dolent pedes. Verbum Dei ſanauit & claudos, &c.* Hoc verò, niſi veritatem apertam diſſimulare volumus, idem eſt ac dicere, eadem voluntate qua Dei verbum ad nos venit vt eſſet nobis via, etiam veniſſe vt dolentes ſanaret pedes, quo per eam ambularemus; & cœcos aperiret oculos, vt intuentibus fieret nobis veritas, & deinde vita. Pigros autem alloquitur Auguſtinus & cœcos, & qui non ſinunt ſe excitari, vt oſtendat hanc illis, ſi acceptare velint oblatam eſſe gratiam. Quod ſi oblata non eſſet, nonne iocaretur qui medicum languenti oſtenderet determinatum ad negandam medicinam? Quid minus faceret, quàm ſi eumdem obiurgaret quod non vteretur pro medicamento recentibus quæ terræ adhuc hærent in regno Tunchinenſi radicibus? Eſt igitur ibi oblata gratia, vbi non eſt effectus.

Probatur 2. ex eo quòd refert Ianſenius ex Auguſtino, præceptum admonere nos vt ſi facere non poſſumus quòd præcipitur, oremus vt impetremus vires. Hoc enim oſtendit tunc orationem eſſe ſub præcepto. Et certè ſi vlla vnquam eſt orandi neceſſitas, reperitur maximè in ijs, qui inter tentationum diſcrimina periclitantur de ſalute. Nec contradicit Ianſenius, quando dicit, D. Petrum orare debuiſſe. Quod oſtendit huius etiam præcepti quo iubemur orare tranſgreſſionem ad culpam imputari. Ergo ſtatuamus v. g. hominem, cui præceptum intimatur vt parcat inimico; dicit ſe non

posse. Iubetur orando vires postulare, sed neque hoc facit: ac proinde transgreditur vtrumque præceptum, nimirum non vindicandi se de inimico, & orandi. Accusatus quòd iram non continuerit, respondet non potui. Statimque illi obiicitur, quare non orabas vt vires impetrares? Procedunt hæc iuxta principia S. Augustini approbata à Iansenio. Ego verò iam quæro, vel ille supponitur orare potuisse, vel non; si non supponitur potuisse orare, absurdissima est obiurgatio, dum obtendenti impotentiam continendi iracundiam exprobratur quòd non orauerit, ad quod constat fuisse pariter impotentem. Siquidem eo ipso quòd ad conuincendum illum qui allegat impotentiam continendi motus iræ, censemus illi obiiciendum quod non orauerit; sequitur euidenter, si similem impotentiam orandi allegare possit, quærendum esse aliquid aliud quod illi opponatur. Quid autem dicemus respondenti se non posse orare? Num dicemus vt humiliet se & agnoscat Dei iudicia & pœnam peccati originalis? Atqui hoc ipsum illi poterat dici quando primùm respondit se non potuisse iram continere. Quid opus erat recurrere ad defectum orationis, eodem prorsus modo excusabilem, quo iracundiæ incontinentiam? Illi qui cum aliqua rationis scintilla homines tractant, dum excusantes increpant, non solent opponere nisi ea in quibus putent excusationem non valere. Atqui hoc fieri nequit in præsenti occasione, eadem enim excusatio ad vtrumque valet. Supponendum ergo est potuisse orare. Et tamen non orauit, & non orando peccauit. Ergo gratiam habuit sine qua orare non posset, & non habuit efficacem.

Probatur 3. ex eo quod citat Iansenius ex lib. 8. Confessionum S. Augustini de illa pugna inter spiritum & carnem, quæ ibi describitur. Nam si volumus conflictum illum vt par est concipere, facere non possumus quin dicamus tunc Augustinum neque motioni gratiæ Cap. 5.

omnino paruisse, neque motioni concupiscentiæ. Gratia enim, hoc est, Spiritus sanctus intus mouens impellebat ad concludendum, ineundam vitam nouam: concupiscentia verò ad repetendam vitam veterem; Augustinus autem medius stabat; ideóque torquebatur, quia & discerpebatur animus antrorsum retrorsumque simul tractus. Credibile autem est Spiritum sanctum non mouere interiùs voluntatem ad aliquid, ad quod non dat illi vires: hoc est, non exigere à voluntate motione sua, & interno impulsu aliquem actũ quem non ponat in eius potestate quem mouet. Poterat igitur Augustinus toto tempore interioris illius conflictus aliquid ampliùs facere quàm faciebat. Nec dubito, quin si quis ab eo peteret, an putaret se tunc plenè satisfecisse motioni gratiæ, & sequutum esse quo vsque illa ferebat, negaturus sit. Ergo fuit hic gratia sufficiens ad effectum ad quem non fuit efficax.

Quartò idipsum clarissimè probat id quod citat Iansenius ex lib. 3. de lib. arbitr. si coniungatur cum eo quod omittit. Citat enim quæ dicit Augustinus, *Non habere hominem in potestate vt bonus sit, siue non videndo qualis esse debeat, siue videndo & non valendo esse qualem debere esse se videt.* Et, *Illam esse pœnam iustissimam, vt qui rectè facere cùm posset noluit, amittat posse cùm velit.* Et, *Errare inuitum, & resistente atque torquente dolore carnalis vinculi, non posse à libidinosis operibus temperare.* Et, *Inuitum facere contra præcepta iustitiæ.* Hæc omnia Iansenius sollicitè collegit, vt persuaderet Augustinianam esse doctrinam suam de impossibilitate mandatorum. Sed omisit, quæ sequuntur. Proponit enim obiectionem, quæ statim nascitur ex illo modo loquendi in speciem aspero & malè intellecto. *Hic occurrit illa quæstio quam inter se murmurantes homines rodere consueuerunt, qui quodlibet aliud in peccando quàm se accusare parati sunt. Dicunt enim, si Adam & Eua peccauerunt, quid nos miseri fecimus, vt cum ignorantiæ cæcitate & difficultatis* Cap. 18.

cruciatibus nasceremur, & primo erraremus nescientes, quid nobis esset faciendum, deinde vbi nobis inciperent aperiri præcepta iustitiæ, vellemus ea facere, & renitente carnalis concupiscentiæ nescio qua necessitate non valeremus. Hæc est obiectio, vide quid respondeat. *Quibus breuiter respondetur vt quiescant & aduersus Deum murmurare desistant. Rectè enim fortasse quererentur, si erroris & libidinis nullus hominum victor existeret.* Quid est hoc, *rectè quererentur*, si nullus hominum ignorantiæ & libidinis victor existeret? Et quare non rectè queruntur modò quando constat tales aliquos esse victores? Quid, inquam, est fugienti militi ostentare victorem, nisi dicere in alterius exemplo monstrari quid ipse possit? Hoc omnino vult Augustinus: vt qui vincuntur, sibi persuadeant, sibi etiam factam esse vincendi facultatem, ideoque imputandum ignauiæ, non autem necessitati quòd vincantur; alioqui esset absurda comparatio, essetque idem atque illi quem fames & extrema necessitas mori cogit, dicere: rectè quereretur, si nulli vsquam essent saturi. Et quòd Augustinus quemadmodum dixi, sit intelligendus, ostendunt manifestè quæ sequuntur immediatè.

Cùm verò vbique sit præsens, qui multis modis per creaturam sibi Domino seruientem auersum vocet, doceat credentem, consoletur sperantem, diligentem exhortetur, conantem adiuuet, exaudiat deprecantem: non tibi ad culpam imputatur quòd inuitus ignoras, sed quòd negligis quærere quod ignoras: neque illud quod vulnerata membra non colligis; sed quod volentem sanare contemnis. Alloquitur Augustinus diuinorum præceptorum transgressores, qui peccandi necessitatem excusant, & quiduis alid accusare malunt quàm se. Vide autem quid illis respondeat, & quomodo prætextum illum necessitatis dissoluat propositione præsentis auxilij, quo fit vt non amplius debeant necessitatem illam causari, sed confiteri socordiam: nec opponere defectum medicinæ, sed dolere de contemptu medici.

I.

Vnde perspicuè liquet, ex Augustino vera esse ista duo, nempe, ad id quod dicit, & quod à Pelagianis extorquere vult, non posse nos obseruare præcepta, vtiliter ad salutem sine Dei gratia; ipsum adiungere deinde, sed gratia non deest: & esse Augustinianam propositionem illam absolutam Concilij Tridentini *& adiuuat vt possis* præceptum scilicet implere. Deinde constat verum etiam esse, quòd Augustinus agnoscat gratiam sufficientem, & non efficacem, qualis est hæc, quæ peccatoribus adest, & quæ tamen effectu caret. Nec Iansenius debebat hæc abscondere vel dissimulare, cùm ea proposuit quæ sunt in præcedenti capite, si candidè & ex officio antiquæ simplicitatis procedebat.

Sess. 6. cap. 11.

Sed est adhuc magis aperienda mens Augustini. Tam multa enim dicit ad probandam gratiam sufficientem, vt videatur hoc in loco sepulchrũ posuisse Iansenismo. Vide quid addat ad illa verba quæ proximè allata sunt.

Ista tua propria peccata sunt, nempe negligentia quærendi quod ignoras, & contemptus illius qui te sanare vult, in quibus non habes quod accuses Adamum sed te. Quidni verò? *Nulli enim homini ablatum est scire vtiliter quærere, quod inutiliter ignorat; & humiliter confitendam esse imbecillitatem, vt quærenti & confitenti ille subueniat, qui nec errat dum subuenit, nec laborat.* Hoccine non est confiteri gratiam sufficientem omnibus datam, vel proximam ad benè viuendum, vel remotam, quæ tamen sufficiat ad acquirendam proximam? Sed pergit, & percurrendo modos omnes propagationis & multiplicationis animorum, quemcumque quisque eligat, gratiam sufficientem semper confirmat. Et primò si supponantur *animæ fieri ex traduce*, subdit.

Cap. 20.

Iam verò vt meliores gigneret Adamus, quàm ipse esset, non erat æquitatis, sed ex conuersione ad Deum vt vinceret quisque supplicium quod origo eius ex auersione meruerat, non solùm volentem non prohiberi, sed etiam adiuuari oportebat. Oportuisse vt quisque iuuaretur ad vincen-

dam concupiscentiam, est-ne Dei gratiam deesse *volentibus & conantibus*, quod dicit Iansenius? Pergit, & ex suppositione quòd singulæ in singulis hominibus creentur. *Quamquam in ignorantia & difficultate nata sit, non tamen ad permanendum in ea in qua nata est aliqua necessitate, coprimitur,* præsentia scilicet auxiliorũ ad emergendũ id impediente. Iã si animæ priùs creatæ dicantur à Deo mitti ex aliquo secreto ad inspiranda & regenda corpora. *Dedit illis Deus facultatem bene operandi in laboriosis officijs, & viam fidei in obliuionis cæcitate. Indicium illud vel maximè, quòd anima omnis & quærendum esse concedit quod inutiliter nescit, & perseueranter in officiosis laboribus enitendum ad euincendam rectè faciendi difficultatem, & opem à Creatore implorandam vt conantem adiuuet, qui vel extrinsecus lege, vel in intimis cordis allocutione conandum esse præcepit.* En iterum Deum adiuuantem ad ea præstanda quæ præcipit. *Quisquis autem hoc istius vitæ captus amore neglexerit, nullo pacto iustè flagitium desertionis suæ Regis imperio deputabit.* Quare autem non deputabit hoc Deo? Quia nimirum *negligentia* est non impotentia, accepta enim erat benè operandi facultas. Et vt addit paulò post, *libera voluntas petendi, quærendi, conandi, non est ablata.* Et ideo *desertio* est, non qua deseratur animus à Deo, sed qua Deum adiuuantem ipse deserat. Denique si animæ priùs creatæ sponte sua venire dicantur ad informanda corpora; ne sic quidem excusare possent difficultatem benè agẽdi & ignorantiam, quia & ipsa ex illa hypothesi statum hunc eligunt, itaque sibi voluntaria faciunt hæc impedimenta; & quia semper stat quod dixit Deum *non auferre liberam voluntatem petendi, quærendi, pulsandi.*

Hæc iterum confirmat postea; cùm ait, *Non negatam negligentibus animis in studijs optimis & pietate proficiendi facultatem.* Item, *Quod ergo ignorat quid sibi agendum sit, ex eo est quod non accepit: sed hæc quoque accipiet, si hoc quod accepit benè vsa fuerit, accepit au-* Cap. 22.

tem & vt piè dilig͂eter quærat si volet,&c. En tibi apertissimam illius gratiæ remotæ descriptionem, quæ sufficit ad acquirendam proximam. Nempe quod ipsa quoque proxima sit, ad tollenda impedimenta, vel ponenda media vlterioris & vltimo-proximæ.

Neque intelligere possum quid habeant Iansениani quod respondeant, nisi fortè Augustinum in illo cap 18. quod citatur à Iansenio Catholicum fuisse & Antipelagianum, sed in transitu à 18. ad 19. & sequentia sententiam mutasse, factumque Pelagianum. Quibus responderi posset id quod Augustinus ipse respondet Manichæis, partem scripturæ quæ illis fauet acceptantibus, partem quæ nocet reijcientibus: *Tu es ergo regula veritatis,* non Augustinus quem te sequi simulas.

Ad tollendam autem omnem difficultatem & occupandas omnes euadendi vias, addenda sunt ista duo. Primum à Iansenio iam esse pronunciatum quidquid Augustinus scripserat in prioribus opusculis, quæ dum ea recognosceret non retractauit, censendum approbasse. Atqui hæc quæ retulimus, non retractauit. Approbauit igitur.

Secundum non esse interpretatiuã hanc approbationem, sed expressissimam. Nam cùm Pelagius obiecisset non videri quæ dixerat in illo 3. lib. de libero arbit. conuenire cum ijs quæ postremis temporibus contra ipsum docebat, Augustinus; in primis edicit, si velit Pelagius amplecti doctrinam inibi traditam, nullam *fore inter ipsos controuersiam*. Augustini verba sunt. *Sed vt non tam illi,* Pelagio, *verùm etiam ijs qui eosdem libros meos quos iste legit de libro arbit. non legerunt, atque illis non lectis hunc forsitan legunt, de hac re sententia mea satis appareat; ex ipsis libris commemorare me oportet, quòd iste si sentiret, atque in suis literis poneret, nulla inter nos de hac re controuersia remaneret.* Deo sint laudes. Quæ sunt igitur quæ veram sancti Augustini mentem iam contra Pelagium disputantis continent, quibusque admissis

Cap. 67. de nat. & grat.

perempta lis est, & tota cum Pelagianis composita controuersia? Quod fœlix faustumque fiet, Augustinus suam decisionem explicat; & primùm affert ea quæ Iansenius accipit de quibusdam, quæ quamuis sint necessitate facta, improbanda sunt; deinde etiam affert ea quæ Iansenius relinquit, & ex quibus constat voluntariam esse illam necessitatem, eo quòd aliqui eam vincant: quòd vt alij pariter facere possint, Deum vbique præsentem esse qui vocet, qui doceat, qui consoletur, qui adhortetur, qui adiuuet, qui exaudiat, ac proinde necessitatem peccandi non imputari; sed negligentiam vtendi occurrentibus medijs & oblata facultate ac voluntate medici sanare cupientis; quibus in hunc modum expositis subijcit Augustinus. *Ita & exhortatus sum, & gratiam Dei non euacuaui, sine qua natura humana iam contenebrata & vitiata illuminari non potest & sanari. De qua re cum istis tota vertitur quæstio.* Est igitur Augustini definitio, non euacuari Dei gratiam, quando dicitur ita hominibus adesse, vt pêr eos qui vincuntur à concupiscentia stet, quominus eius fructum percipiant, & hac vna ratione satisfit tum Pelagianis negantibus esse locum exhortationi si est peccandi necessitas, & impotentia resurgendi: tum Catholicis negantibus esse locum gratiæ si surgendi facultas & perseuerandi certitudo in natura ipsa fundetur. Augustinus vtrumque coniunxit, & exhortatus est & gratiam Dei non euacuauit. Itaque totam cum Pelagianis *quæstiònem* dissoluit. Quis autem non iure miretur, Iansenium totum hoc mysterium celauisse; & cùm librum de nat. & gratia sępè citaret in cap. illo 13. lib. 3. de Grat. Salu. vt probaret Dei præcepta nobis esse impossibilia, hæc quibus Augustinus sub finem ostendit, quomodo essent intelligenda cætera, vel legere noluisse, vel subtraxisse ne alij legerent. Hoc non est quærere veritatem, sed timere. Et vt hoc magis pateat, addendum quod est in libro de gr. & lib. arbit. cap. 4. *Homo gratia iuuatur, ne sine causa vo-*

luntati eius iubeatur. An iubet sine causa Deus, eos præcepta seruare qui non seruant. Iuuat igitur. Item illud ex cap. 15. *Quare iubet si ipse daturus est? Quare dat si homo facturus est? nisi quia dat quod iubet & adiuuat cui iubet.*

Tom. 3. de gr. Salu. 14.

Atque hinc liquet quàm sit verùm quod ait Iansenius; *Quandocumque Augustinus istius querimoniæ qua de male viuentibus conqueritur Deus, æquitatem nititur asserere; & excusationem istam delinquentium retundere, quod frequenter facit, numquam illi in mentem venisse, vt isto tam expedito, & facili & peremptorio scholæ recentioris remedio, hoc est gratia sufficiente cunctas querelas eorum suffocaret. Sed semper ad duas negatæ gratiæ causas recurrere, nempe ad illam ipsam gratiam Dei quæ quia gratis omnino datur, sine iniquitate subtrahitur, & ad culpam eorum siue originalem siue propriam, quâ iustissimam Dei seueritatem hoc est substractionem gratuitæ gratiæ qua benè viuerent prouocarunt.* Hæc ille, quibus contendit Augustino numquam venisse in mentem id quod tam fusè, tam perspicuè, támque disertè in citato lib. de libero Arbitrio expressit. Quòd in lib. de Natura & Gratia repetijt & approbauit; & quo vno censuit totam cum Pelagianis controuersiam perimi. Qui sunt enim illi quos ibi retundit & quorum querelas suffocat? Nonne illi sunt qui *murmurabant aduersus Deum, & querebantur* de necessitate peccandi ex Adamo deriuata? Et quomodo suffocat querelas ipsas nisi docendo non esse illis substractam gratiam qua vincere possit difficultates eiusmodi, sed ipsorum vitio factum vt effectu caruerit? Et hoc non est recurrere ad gratiam sufficientem? Possem addere illam quoque responsionem Augustini ad eos qui queruntur quòd non acceperint perseuerantiam, quibus dicit responderi posse *in eo quòd audieras & tenueras, in eo perseuerares si velles.*

Ex quibus etiam intelligitur Iansenium non repræsentare fideliter querelam illam, cui tum Apostolus ad

Romanos, tum Augustinus sæpe respondent, quando dicunt, *ô homo tu quis es qui respondeas Deo?* Non enim fundatur illa querela in sola subtractione gratiæ, sed in eius distributione inæquali, qua fiat vt cùm par sit omnino causa duorum; hunc faciat vas in honorem sua prædestinatione, illum sinat esse vas contumeliæ, cùm posset æquare illos, vel inuersâ dispositione inæquales reddere: quòd ex duobus iustificatis huic viuendi tempus præcidat antequam cadat, illum sinat viuere, peccare & damnari: quòd cùm non desint auxilia quæ dari poterant illi qui tentatione vincitur, ad victoriam infallibilia, minus adiuuet: quòd duorum infantium vni de Baptismo efficaciter prouideat non alteri. Et hoc est quod dicunt, si Deus vult ostendere in illo suam misericordiam & in me suam iustitiam *voluntati eius quis resistit.* His & similibus querelis constanter respondent Apostolus & Augustinus, *ô homo tu quis es qui respondeas Deo*, non verò vnquam ad præcisam querelam de impossibilitate seruandi aliquod mandatum. Sed Iansenius more suo vtriusque sensum interuertit, & Apostoli & Augustini. Rom. cap. 9.

FALLACIA DVODECIMA.

VLTIMA & duodecima Fallacia notanda est circa singularem citationem eius quod est in Epistola ad Bonifacium Comitem. *Serua saltem pudicitiam coniugalem, & roga Deum vt quod non potes modò, possis aliquando.* Truncat Iansenius verba immediatè præcedentia, *sed si cum illa*, hoc est cum vxore, *agere non potes, serua saltem pudicitiam coniugalem, &c.* Nimirum hæc erat huius Comitis causa, in qua suum ad illum Augustinus consilium scripsit. Bonifacius olim amissa priore vxore, tædio rerũ præsentiũ, vt fieri solet, statuerat mundo nuntium dicere, vitamque inire religiosam,

ſed inſtinctu illo, vti etiam fieri, ſolet ſenſim frigeſcente, mitigatoque vxoris amiſſæ dolore, de alia quærenda cogitare cœpit. Inuenit illam & duxit, ſeque totum iterum immerſit huius vitæ negotijs. Auguſtinus captata occaſione reuocare illum conatur ad Deum, atque ad ipſam religioſæ vitæ profeſſionem, ſi tamen vxor ipſius conſentire velit. Quòd ſi non poteſt agere cum illâ vt eiuſmodi conſenſum obtineat, monet, vt interea *ſeruet pudicitiam coniugalem, & Deum roget vt quod non poteſt modò*, impetrata coniugis venia, *poßit aliquando*, illa ſcilicet voluntatem mutante, vel Deo res aliter diſponente. Hic eſt planiſſimus Auguſtini ſenſus. Ianſenius qui vndequaque colligebat Auguſtini teſtimonia, vt probaret impoſſibilia nobis eſſe Dei præcepta: & ad hoc referebat id omne in quo ille dicit *hominem aliquid non poſſe*; quod hic dixerat de impedimento vxoris nolentis conſentire in ſeparationem mariti, truncatâ ſententiâ refert ad impoſſibilitatem ſeruandi præcepti de pudicitia coniugali. Et non animaduertit quàm mollis & effeminati conſilij Auguſtinum authorem faciat, dum ſuadet Bonifacio rogare Deum, vt ſi modò non poteſt ſeruare pudicitiam coniugalem, aliquando poſſit. Quid enim eſt, vt aliquando poſſit? Et quare non roget vt modò poſſit? cùm vrgente periculo à Deo vires petimus, num conſentimus vt poſtulata differat? Petimus ſcilicet vt modò quidem ſinat nos peccare, ſed iuuet deinde in futuris periculis? Et vult Ianſenius vt Bonifacio perſuaſerit Auguſtinus puerilem illam orationis formam quam ipſe damnat, & quam inter peccata ſua confitetur, cùm olim in exordio adoleſcentiæ precando Deo diceret, *Da mihi caſtitatem & continentiam ſed noli modò*? Ianſeniani Belgæ qui iactant ſe Romæ paſciſci voluiſſe, ſi poſſet vnicus lo[...] oſtendi in toto Ianſenio vbi ille à mente Au[...] aberraſſet, ſe proprijs manibus eius Aug[...] Campi Flore flammis daturos, vid[...]

Lib. 8. Conf. cap. 7.

eſt, fieri ſimiliter poterat in quatuor ſequentibus, atque in cæteris controuerſijs Theologiæ Ianſenianæ. Sed facilè poterit Lector ex dictis intelligere, quid ſit ſentiendum in alijs, & quam fidem mereantur qui putant ipſiſſimam Auguſtini mentem à Ianſenio & diſtinctè comprehenſam eſſe, & fideliter explanatam.

SECVNDA PROPOSITIO.

Interiori gratiæ numquam resistitur in statu naturæ lapsæ.

Quid sentiat Iansenius.

IANSENIVS aliquid amplius dicit, quia non solùm dicit nũquam resisti internæ gratiæ, sed nec resisti posse: atque hoc se colligere putat ex Augustino: *Quãobrem sextò*, inquit, *gratiam Dei victricem statuit supra volũtatis arbitriũ, vt non raro aiat hominem operanti Deo per gratiã non posse resistere*. Et quia statim occurrebat responsio, id Augustinũ dixisse non de omni gratiâ, sed de gratiâ electorum, & quæ dicitur secundùm propositum; Iansenius id tanquam vniuersaliter dictum de omni gratia per Christum interpretatur, vt constat ex ijs quæ subijcit cùm dicit; *Ex quibus j.' non est difficile perspicere quàm procul ab Augustini doctrina & sensibus aberrauerint, qui nobis talem gratiam procuderunt, quæ semper explorat expectatque voluntatem hominis, ne si forte præuaricator fuerit, cassa & inanis gratia, & effectus diuinæ misericordiæ irritus humana potestate reddatur, nempe vt sit quædam potentialis gratia, cum qua homo credat, conuertatur, operetur si velit, sin autem nolit, nullus sequatur voluntatis aut operationis effectus, quales de gratia medicinali cogitationes, quibus effectus ab ea ponendus dicatur si velimus, iam olim conuellit Augustinus.* Et cùm deinde iterũ obiectũ esset, ea quæ retulit ex Augustino intelligenda de gratia efficaci, prætęrquam agnoscenda esset alia; *Respondeo*, inquit,

Tom.3. l.2. de gr. Sal. c. 14.

Ibid. cap. 17.

nihil verius dici posse, quàm quòd omnia quæ hactenus protulimus, de gratia efficaci Augustinus dixerit atque intellexerit. Cuius rei causa est, quòd nullam agnouit aliam actualem Christi gratiam, nec agnoscere potuerit, nisi regulas omnes fundamentales, quibus innixus naturam gratiæ medicinalis tradidit & explicuit, vellet interimere. Itaque Augustinus nullam agnoscere potuit Christi gratiam nisi efficacem, hoc est illam cui voluntas humana non potest resistere. Et iterum vbi agit de gratia congrua concludit. *Si nomen congrui vel incongrui adhibendum esset ad significandam internam gratiam, omnem fore congruam, quòd omnis omnino efficiat vt voluntas siue tenuiter siue fortiter velit,* prout nimirum efficax ipsa est: esse enim aliquam quæ non habeat virtutem nisi ad excitandos affectus inefficaces, seu velleitates, aliam quæ absolutè conuertit voluntatem, vtramque autem habere semper suum *effectum adæquatum*, atque ita numquam illi resisti, quia numquam resistitur ei, cuius adæquatus effectus non impeditur. Cap. 25. eiusdem libri Augustinum dicit *prædicasse* SOLAM GRATIAM, quæ dat simul effectum suum, & Semipelagianos licet admitterent gratiam quæ *adiuuaret intus hominem ad credendum si vellet, non potuisse tamen hæresis notam effugere.* Item, *medicinalem Christi gratiam* SEMPER EFFECTVM SVVM INFERRE VOLVNTATI. Et cap. 27. *Quamobrem quicumque animaduertit omnia quæ de adiutorio gratiæ medicinalis ex Augustino diximus, de gratia quadam potentissima, quam efficacem recentiores suo sensu vocant, esse intelligenda; consequenter hoc etiam animaduertere debet*, NON ALIAM CHRISTI GRATIAM MEDICINALEM IN SCRIPTIS EIVS REPERIRI. Item: *Si gratia non auferat duritiam cordis, hoc est, si non faciat de nolente volentem, non esse gratiam quam quærimus*, quod est non esse Christi gratiam. Item, *veram Christi gratiam* SEMPER AGERE ET PERAGERE EFFECTVM SVVM, ET QVÆ HOC NON FACIT AB AVGVSTINO RELEGARI AD LEGEM ATQVE DOCTRINAM.

Cap. 31. Cap. 29. Cap. 32.

Adde quæ docet toto ferè lib. 3. contra gratiam sufficientem, quam vult esse *monstrum in Theologia*, & pertinere ad errorem Pelagianorum. Sufficere possunt vel solæ capitum inscriptiones, & lib. 2. de gr. Sal. cap. 27. pag. 82.

Quid sentiant Hæretici.

EANDEM doctrinam amplectitur Caluinus, dum dicit in antidoto Concilij Tridentini cap. 6. sess. 6. motum Spiritus sancti sic esse *efficacem, vt fidem semper gignat*: & 2. Inst. cap. 3. num. 5. agnoscit *perpetuum effectum gratiæ.*

Idem Petrus Molinæus Caluinista rigidissimus in *Anatome Arminianismi* cap. 36 dum agit de interna gratia. Quamuis enim agnoscat aliquos esse qui internæ suggestioni Spiritus sancti reluctantur, & gratiam cum indignatione expuunt, negat tamen hæc dona quæ respuunt *esse dona regenerationis aut Spiritum adoptionis.* Itaque supponit veram Christi Redemptoris gratiam, esse semper efficacem, &, quod idem est, numquam illi resisti: & ideo deinde cap. 45. num. 3. ait, *Augustinum vsum vocibus quæ non minus habent virium ad designandum vim gratiæ, quàm vox irresistibilis quam Iesuitæ*, inquit, *nondum procuderant.*

Adde quæ nuper scripsit Samuel Maresius in suis ad Catechismum Iansenianum additionibus, vbi pag. 25. ex eiusdem Catechismi doctrina infert, *sic corruit inepta & importuna Iesuitarum, & aliorum gratiæ distinctio in sufficientem & efficacem, circa quam hærent mille difficultatibus impliciti*: & mox; *Nec gratia Christi dici debebit nisi victrix & liberatrix fuerit.* Et antea pag. 1. Synodum Dodracenam meritò annumerare erroribus ex Ecclesia reiiciendis sententiam de conuersione per *talem dumtaxat gratiæ operationem cui homo & resistere possit & actu sæpe resistat: Esse enim insuperabilem & suo sensu irresistibilem hanc gratiæ operationem*

Quid sentiat Ecclesia.

EST tamen verum quòd & Caluinus supponit, se in eo Tridentinis Patribus aduersari, & Molinæus Pontificijs Doctoribus. Quamuis enim illa sententia per se ac seorsim non videretur esse damnata, quia tamen inseparabilem habet connexionem cum damnatis, in eamdem & ipsa damnationem venit.

Et primò quidem pertinet ad superiorem propositionem quam probatum est iam esse damnatam in Cōcilio Tridentino. Cũ enim constet inter omnes, iustificatos sæpe peccare omittendo necessarium exercitium virtutum supernaturalium, Fidei, Spei, & Charitatis, vel consentiendo tentationibus contra easdem virtutes insurgentibus; interrogo, vel possunt exercere virtutes illas quas culpabiliter omittũt, vel non; si non possunt, obligantur ad impossibile, quod Trident. damnauit: si possunt, ergo habent internum auxilium sine quo non possent; & consequenter manet illud auxilium sine effectu, quod est, illi resisti. Similiter dum consentiunt tentationibus contra easdem virtutes; vel habent præsidia necessaria ad illas vincendas, vel non; si non habent, ergo tenentur ad impossibile; si habent, ergo tunc interna gratia caret effectu, eique resistitur, quia sine interna gratia non sunt præsidia sufficientia & necessaria ad vincendas tentationes præsertim graues.

Præterea plus nimio certum est, iustificatos omnes non facere id ad quod ideo obligantur, *quia per Christum id possunt*, vt Concilium loquitur sess 6. cap. 11. hoc est, *non ambulare in via iustitiæ, nec proficere sobriè, piè, & iustè viuentes*. Et pariter certum est, non posse illud per Christum, nisi ratione actualis & internæ gratiæ. Ergo iterum supponit Concilium reipsa sæpè resisti internæ gratiæ frustrando illam effectu suo.

Deinde cùm Concilium ibidem dicat propterea iustificatos posse per Christum proficere, *quia Deus non*

deserit nisi prius deseratur, significat Deum non deserere subtrahendo gratiam necessariam ad *illud posse per Christum*: sed illa gratia est interna & actualis; ergò Deus illam non subtrahit: & tamen iustificati plerique illa non vtuntur, & cadunt. Igitur illi resistunt.

Tandem quod Concil. eadem sess. cap. 13. dum agitur de perseuerantia, dicit: *debere iustificatos collocare firmissimam spem in Dei auxilio*, pertinet ad omnes, etiam ad eos qui cadunt. Impossibile autem est, vt concipiatur firma spes in aliqua re, nisi ex persuasione æquè firma quòd illa res non deerit; ergo iubentur etiam illi qui cadunt sibi firmissimè persuadere non defuturum diuinum auxilium, & timere tantùm ne desit ipsorum cooperatio: nec tamen iubentur persuadere sibi rem falsam; ergo re vera non deest illud auxilium, & tamen defectu cooperationis cadunt plerique; igitur illi & habent diuinum auxilium quo stare possent, & tamen cadunt, itaque diuino auxilio resistunt, quod internum esse debet; nam in solo externo nemo potest firmam ponere spem. Eadem ratione quiuis facile mõstrare poterit hanc eamdem secundam propositionem esse connexam cum sequentibus, sine dubio damnatis.

Secundò, Idem est in statu naturæ lapsæ, numquam resisti interiori gratiæ, & nullam esse gratiam sufficientem, vt dictum est, annuente etiam Iansenio: negare autem gratiam sufficientem, ipsi Thomistæ, quorum maximè intererat, errori contra fidem attribuunt. Didacus Aluarez qui dedit initium disputationibus de Auxilijs coram Clemente VIII. disp. 71. probat admittendam esse gratiam sufficientem distinctam ab efficaci *ex Scriptura, Concilijs, Patribus, Doctoribus, Scholasticis*, præsertim D. Thom. *nec vllum Catholicum ea de re dubitare.* Idem disp. 76. num. 3. *conuenire omnes Catholicos* quòd gratia excitans exterior non sit eadem cum gratia sufficiente: sufficientem enim tribuere sufficientes vires libero arbitrio; quod non facit gratia excitans exterior:

interior igitur debet esse illa gratia sufficiens ex omnibus Catholicis, & tamen effectu caret. Petrus de Ledesma in tract. de Auxilijs ar. 16. qu. vnica dicit esse doctrinam *omnium discipulorum B. Thomæ.* & art. 13. diuisionem diuini auxilij in efficax & sufficiens esse *tenendam secundùm fidem.* Ioannes à S. Thoma disp. 20. in primam part. pag. 693. editionis 1. inter errores quibus doctrina Caluini distinguitur à doctrina Thomistarum ponit hunc, quòd *Caluinus negauerit gratiam sufficientem*; & hoc ait dixisse Patrem Lemos coram Summo Pontifice in disp. de Auxilijs. Igitur errori attribuendum quòd quis sentiat, nullam esse interiorem gratiam cui voluntas resistat.

Tertiò. Eadem propositio videtur habere manifestam cum sacris Scripturis oppositionem: sequitur enim inde *neminem esse qui resistat Spiritui sancto dum peccat*, vel dum non sequitur inspirationem: neminem esse qui *spiritum extinguat*: neminem *lumini rebellem*: neminem *surdum* ad Dei vocem; neminem qui *cor suum obduret*; neminem qui *vocatus renuat, &c.* Nam si is qui peccat vel nullam habet inspirationem ad non peccādum; vel si quam habet, non impedit quominus illa totum effectum habeat cuius est capax, quomodo dici potest resistere Spiritui sancto, vel contumeliam facere Spiritui gratiæ, vel Spiritum extinguere qui in eo non est accensus, aut si est, tandiu luxit quandiu aptus fuit? Quomodo dicitur rebellis lumini, quem nullus radius attingit, hoc est nulla interior illustratio? Quomodo surdus ad quem non peruenit sonus? Est enim hic defectus interiorum aurium; quarum obiectum est sonus pariter interior & insensibilis. Ob eandem causam quomodo poterit cuipiam exprobrari illud; *vocaui & renuistis*, si qui vocat voce vtitur tam tenui, vt non perueniat ad auditum interiorem, quo solo excitari potest is qui vocatur? Obdurare autem cor ille tantum dici potest, qui tangenti & impellenti non cedit: nec vllam

luntati eius iubeatur. An iubet sine causa Deus, eos præcepta seruare qui non seruant. Iuuat igitur. Item illud ex cap. 15. *Quare iubet si ipse daturus est? Quare dat si homo facturus est? nisi quia dat quod iubet & adiuuat cui iubet.*

Tom. 3. de gr. Salu. 14. Atque hinc liquet quàm sit verùm quod ait Iansenius; *Quandocumque Augustinus istius querimoniæ qua de male viuentibus conqueritur Deus, æquitatem nititur asserere; & excusationem istam delinquentium retundere, quod frequenter facit, numquam illi in mentem venisse, vt isto tam expedito, & facili & peremptorio scholæ recentioris remedio, hoc est gratia sufficiente cunctas querelas eorum suffocaret. Sed semper ad duas negatæ gratiæ causas recurrere, nempe ad illam ipsam gratiam Dei quæ quia gratis omnino datur, sine iniquitate subtrahitur, & ad culpam eorum siue originalem siue propriam, quâ iustissimam Dei seueritatem hoc est substractionem gratuitæ gratiæ qua benè viuerent prouocarunt.* Hæc ille, quibus contendit Augustino numquam venisse in mentem id quod tam fusè, tam perspicuè, támque disertè in citato lib. de libero Arbitrio expressit. Quòd in lib. de Natura & Gratia repetijt & approbauit; & quo vno censuit totam cum Pelagianis controuersiam perimi. Qui sunt enim illi quos ibi retundit & quorum querelas suffocat? Nonne illi sunt qui *murmurabant aduersus Deum, & querebantur* de necessitate peccandi ex Adamo deriuata? Et quomodo suffocat querelas ipsas nisi docendo non esse illis substractam gratiam qua vincere possit difficultates eiusmodi, sed ipsorum vitio factum vt effectu caruerit? Et hoc non est recurrere ad gratiam sufficientem? Possem addere illam quoque responsionem Augustini ad eos qui queruntur quòd non acceperint perseuerantiam, quibus dicit responderi posse *in eo quòd audieras & tenueras, in eo perseuerares si velles.*

Ex quibus etiam intelligitur Iansenium non repræsentare fideliter querelam illam, cui tum Apostolus ad

Romanos, tum Augustinus sæpe respondent, quando dicunt, *ô homo tu quis es qui respondeas Deo?* Non enim fundatur illa querela in sola subtractione gratiæ, sed in eius distributione inæquali, qua fiat vt cùm par sit omnino causa duorum; hunc faciat vas in honorem sua prædestinatione, illum sinat esse vas contumeliæ, cùm posset æquare illos, vel inuersâ dispositione inæquales reddere: quòd ex duobus iustificatis huic viuendi tempus præcidat antequam cadat, illum sinat viuere, peccare & damnari: quòd cùm non desint auxilia quæ dari poterant illi qui tentatione vincitur, ad victoriam infallibilia, minus adiuuet: quòd duorum infantium vni de Baptismo efficaciter prouideat non alteri. Et hoc est quod dicunt, si Deus vult ostendere in illo suam misericordiam & in me suam iustitiam *voluntati eius quis resistit.* His & similibus querelis constanter respondent Apostolus & Augustinus, *ô homo tu quis es qui respondeas Deo*, non verò vnquam ad præcisam querelam de impossibilitate seruandi aliquod mandatum. Sed Iansenius more suo vtriusque sensum interuertit, & Apostoli & Augustini. Rom. cap. 9.

FALLACIA DVODECIMA.

VLTIMA & duodecima Fallacia notanda est circa singularem citationem eius quod est in Epistola ad Bonifacium Comitem. *Serua saltem pudicitiam coniugalem, & roga Deum vt quod non potes modò, possis aliquando.* Truncat Iansenius verba immediate præcedentia, *sed si cum illa*, hoc est cum vxore, *agere non potes, serua saltem pudicitiam coniugalem, &c.* Nimirum hæc erat huius Comitis causa, in qua suum ad illum Augustinus consilium scripsit. Bonifacius olim amissa priore vxore, tædio rerũ præsentiũ, vt fieri solet, statuerat mundo nuntium dicere, vitamque iure religiosam,

ſed inſtinctu illo, vti etiam fieri, ſolet ſenſim frigeſcente, mitigatoque vxoris amiſſæ dolore, de alia quærenda cogitare cœpit. Inuenit illam & duxit, ſeque totum iterum immerſit huius vitæ negotijs. Auguſtinus capta a occaſione reuocare illum conatur ad Deum, atque ad ipſam religioſæ vitæ profeſſionem, ſi tamen vxor ipſius conſentire velit. Quòd ſi non poteſt agere cum illâ vt eiuſmodi conſenſum obtineat, monet vt interea *ſeruet pudicitiam coniugalem, & Deum roget vt quod non poteſt modò*, impetrata coniugis venia, *poſſit aliquando*, illa ſcilicet voluntatem mutante, vel Deo res aliter diſponente. Hic eſt planiſſimus Auguſtini ſenſus. Ianſenius qui vndequaque colligebat Auguſtini teſtimonia, vt probaret impoſſibilia nobis eſſe Dei præcepta: & ad hoc referebat id omne in quo ille dicit *hominem aliquid non poſſe*; quod hic dixerat de impedimento vxoris nolentis conſentire in ſeparationem mariti, truncatâ ſententiâ refert ad impoſſibilitatem ſeruandi præcepti de pudicitia coniugali. Et non animaduertit quàm mollis & effeminati conſilij Auguſtinum authorem faciat, dum ſuadet Bonifacio rogare Deum, vt ſi modò non poteſt ſeruare pudicitiam coniugalem, aliquando poſſit. Quid enim eſt, vt aliquando poſſit? Et quare non roget vt modò poſſit? cùm vrgente periculo à Deo vires petimus, num conſentimus vt poſtulata differat? Petimus ſcilicet vt modò quidem ſinat nos peccare, ſed iuuet deinde in futuris periculis? Et vult Ianſenius vt Bonifacio perſuaſerit Auguſtinus puerilem illam orationis formam quam ipſe damnat, & quam inter peccata ſua confitetur, cùm olim in exordio adoleſcentiæ precando Deo diceret, *Da mihi caſtitatem & continentiam ſed noli modò*? Ianſeniani Belgæ qui iactant ſe Romæ paſciſci voluiſſe, ſi poſſet vnicus locus oſtendi in toto Ianſenio vbi ille à mente Auguſtini aberraſſet, ſe proprijs manibus eius Auguſtinum in acie Campi Floræ flammis daturos, videant tum ex hoc

Lib. 8. Conf. cap. 7.

vltimo

vltimo iam notato, tum ex omnibus alijs quæ ſunt notata ſuperiùs, an ſit tempus implendi promiſſa.

Atque hoc quòd in hac prima propoſitione factum eſt, fieri ſimiliter poterat in quatuor ſequentibus, atque in cæteris controuerſijs Theologiæ Ianſenianæ. Sed facilè poterit Lector ex dictis intelligere, quid ſit ſentiendum in alijs, & quam fidem mereantur qui putant ipſiſſimam Auguſtini mentem à Ianſenio & diſtinctè comprehenſam eſſe, & fideliter explanatam.



SECVNDA PROPOSITIO.

Interiori gratiæ numquam resistitur in statu naturæ lapsæ.

Quid sentiat Iansenius.

Tom. 3. l. 2. de gr. Sal. c. 14.

IANSENIVS aliquid amplius dicit, quia non solùm dicit nũquam resisti internæ gratiæ, sed nec resisti posse: atque hoc se colligere putat ex Augustino: *Quãobrem sextò*, inquit, *gratiam Dei victricem statuit supra volũtatis arbitriũ, vt non raro dicat hominem operanti Deo per gratiã non posse resistere*. Et quia statim occurrebat responsio, id Augustinũ dixisse non de omni gratiâ, sed de gratiâ electorum, & quæ dicitur secundùm propositum; Iansenius id tanquam vniuersaliter dictum de omni gratia per Christum interpretatur, vt constat ex ijs quæ subijcit cùm dicit; *Ex quibus j.' non est difficile perspicere quàm procul ab Augustini doctrina & sensibus aberrauerint, qui nobis talem gratiam procuderunt, quæ semper explorat expectatque voluntatem hominis, ne si forte præuaricator fuerit, cassa & inanis gratia, & effectus diuinæ misericordiæ irritus humana potestate reddatur, nempe vt sit quædam potentialis gratia, cum qua homo credat, conuertatur, operetur si velit, sin autem nolit, nullus sequatur voluntatis aut operationis effectus, quales de gratia medicinali cogitationes, quibus effectus ab ea ponendus dicatur si velimus, iam olim conuellit Augustinus*. Et cùm deinde iterũ obiectũ esset, ea quæ retulit ex Augustino intelligenda de gratia efficaci, præterquam agnoscenda esset alia; *Respondeo*, inquit,

Ibid. cap. 27.

nihil verius dici posse, quàm quòd omnia quæ hactenus protulimus, de gratia efficaci Augustinus dixerit atque intellexerit. Cuius rei causa est, quòd nullam agnouit aliam actualem Christi gratiam, nec agnoscere potuerit, nisi regulas omnes fundamentales, quibus innixus naturam gratiæ medicinalis tradidit & explicuit, vellet interimere. Itaque Augustinus nullam agnoscere potuit Christi gratiam nisi efficacem, hoc est illam cui voluntas humana non potest resistere. Et iterum vbi agit de gratia congrua concludit. *Si nomen congrui vel incongrui adhibendum esset ad significandam internam gratiam, omnem fore congruam, quòd omnis omnino efficiat vt voluntas siue tenuiter siue fortiter velit*, prout nimirum efficax ipsa est: esse enim aliquam quæ non habeat virtutem nisi ad excitandos affectus inefficaces, seu velleitates, aliam quæ absolutè conuertit voluntatem, vtramque autem habere semper suum *effectum adæquatum*, atque ita numquam illi resisti, quia numquam resistitur ei, cuius adæquatus effectus non impeditur. Cap. 25. eiusdem libri Augustinum dicit *prædicasse* SOLAM GRATIAM, quæ dat simul effectum suum, & Semipelagianos licet admitterent gratiam quæ *adiuuaret intus hominem ad credendum si vellet, non potuisse tamen hæresis notam effugere.* Item, *medicinalem Christi gratiam* SEMPER EFFECTVM SVVM INFERRE VOLVNTATI. Et cap. 27. *Quamobrem quicumque animaduertit omnia quæ de adiutorio gratiæ medicinalis ex Augustino diximus, de gratia quadam potentissima, quam efficacem recentiores suo sensu vocant, esse intelligenda; consequenter hoc etiam animaduertere debet*, NON ALIAM CHRISTI GRATIAM MEDICINALEM IN SCRIPTIS EIVS REPERIRI. Item: *Si gratia non auferat duritiam cordis, hoc est, si non faciat de nolente volentem, non esse gratiam quam quærimus*, quod est non esse Christi gratiam. Item, *veram Christi gratiam* SEMPER AGERE ET PERAGERE EFFECTVM SVVM, ET QVÆ HOC NON FACIT AB AVGVSTINO RELEGARI AD LEGEM ATQVE DOCTRINAM.

Cap. 31. Cap. 29. Cap. 32.

Adde quæ docet toto ferè lib. 3. contra gratiam sufficientem, quam vult esse *monstrum in Theologia*, & pertinere ad errorem Pelagianorum. Sufficere possunt vel solæ capitum inscriptiones, & lib. 2. de gr. Sal. cap. 27. pag. 82.

Quid sentiant Hæretici.

EANDEM doctrinam amplectitur Caluinus, dum dicit in antidoto Concilij Tridentini cap. 6. sess. 6. motum Spiritus sancti sic esse *efficacem, vt fidem semper gignat*: & 2. Inst. cap. 3. num. 5. agnoscit *perpetuum effectum gratiæ*.

Idem Petrus Molinæus Caluinista rigidissimus in *Anatome Arminianismi* cap. 36 dum agit de interna gratia. Quamuis enim agnoscat aliquos esse qui internæ suggestioni Spiritus sancti reluctantur, & gratiam cum indignatione expuunt, negat tamen hæc dona quæ respuunt *esse dona regenerationis aut Spiritum adoptionis*. Itaque supponit veram Christi Redemptoris gratiam, esse semper efficacem, &, quod idem est, numquam illi resisti: & ideo deinde cap. 45. num. 3. ait, *Augustinum vsum vocibus quæ non minus habent virium ad designandum vim gratiæ, quàm vox irresistibilis quam Iesuitæ*, inquit, *nondum procuderant*.

Adde quæ nuper scripsit Samuel Maresius in suis ad Catechismum Iansenianum additionibus, vbi pag. 25. ex eiusdem Catechismi doctrina infert, *sic corruit inepta & importuna Iesuitarum, & aliorum gratiæ distinctio in sufficientem & efficacem, circa quam hærent mille difficultatibus impliciti*: & mox; *Nec gratia Christi dici debebit nisi victrix & liberatrix fuerit*. Et antea pag. 1. Synodum Dodracenam merito annumerare erroribus ex Ecclesia reiiciendis sententiam de conuersione per *talem dumtaxat gratiæ operationem cui homo & resistere possit & actu sæpe resistat: Esse enim insuperabilem & suo sensu irresistibilem hanc gratiæ operationem*

Quid sentiat Ecclesia.

EST tamen verum quòd & Caluinus supponit, se in eo Tridentinis Patribus aduersari, & Molinæus Pontificijs Doctoribus. Quamuis enim illa sententia per se ac seorsim non videretur esse damnata, quia tamen inseparabilem habet connexionem cum damnatis, in eamdem & ipsa damnationem venit.

Et primò quidem pertinet ad superiorem propositionem quam probatum est iàm esse damnatam in Cōcilio Tridentino. Cū enim constet inter omnes, iustificatos sæpe peccare omittendo necessarium exercitium virtutum supernaturalium, Fidei, Spei, & Charitatis, vel consentiendo tentationibus contra easdem virtutes insurgentibus; interrogo, vel possunt exercere virtutes illas quas culpabiliter omittūt, vel non; si non possunt, obligantur ad impossibile, quod Trident. damnauit: si possunt, ergo habent internum auxilium sine quo non possent; & consequenter manet illud auxilium sine effectu, quod est, illi resisti. Similiter dum consentiunt tentationibus contra easdem virtutes; vel habent præsidia necessaria ad illas vincendas, vel non; si non habent, ergo tenentur ad impossibile; si habent, ergo tunc interna gratia caret effectu, eique resistitur, quia sine interna gratia non sunt præsidia sufficientia & necessaria ad vincendas tentationes præsertim graues.

Præterea plus nimio certum est, iustificatos omnes non facere id ad quod ideo obligantur, *quia per Christum id possunt*, vt Concilium loquitur sess. 6. cap. 11. hoc est, *non ambulare in via iustitiæ, nec proficere sobriè, piè, & iustè viuentes.* Et pariter certum est, non posse illud per Christum, nisi ratione actualis & internæ gratiæ. Ergo iterum supponit Concilium reipsa sæpè resisti internæ gratiæ frustrando illam effectu suo.

Deinde cùm Concilium ibidem dicat propterea iustificatos posse per Christum proficere, *quia Deus non*

deserit nisi prius deseratur, significat Deum non deserere subtrahendo gratiam necessariam ad *illud posse per Christum*: sed illa gratia est interna & actualis; ergò Deus illam non subtrahit: & tamen iustificati plerique illa non vtuntur, & cadunt. Igitur illi resistunt.

Tandem quod Concil. eadem sess. cap. 13. dum agitur de perseuerantia, dicit: *debere iustificatos collocare firmissimam spem in Dei auxilio*, pertinet ad omnes, etiam ad eos qui cadunt. Impossibile autem est, vt concipiatur firma spes in aliqua re, nisi ex persuasione æquè firma quòd illa res non deerit; ergo iubentur etiam illi qui cadunt sibi firmissimè persuadere non defuturum diuinum auxilium, & timere tantùm ne desit ipsorum cooperatio: nec tamen iubentur persuadere sibi rem falsam; ergo re vera non deest illud auxilium, & tamen defectu cooperationis cadunt plerique; igitur illi & habent diuinum auxilium quo stare possent, & tamen cadunt, itaque diuino auxilio resistunt, quod internum esse debet; nam in solo externo nemo potest firmam ponere spem. Eadem ratione quiuis facile mõstrare poterit hanc eamdem secundam propositionem esse connexam cum sequentibus, sine dubio damnatis.

Secundò, Idem est in statu naturæ lapsæ, numquam resisti interiori gratiæ, & nullam esse gratiam sufficientem, vt dictum est, annuente etiam Iansenio: negare autem gratiam sufficientem, ipsi Thomistæ, quorum maximè intererat, errori contra fidem attribuunt. Didacus Aluarez qui dedit initium disputationibus de Auxilijs coram Clemente VIII. disp. 71. probat admittendam esse gratiam sufficientem distinctam ab efficaci *ex Scriptura, Concilijs, Patribus, Doctoribus, Scholasticis*, præsertim D. Thom. *nec vllum Catholicum ea de re dubitare.* Idem disp. 76. num. 3. *conuenire omnes Catholicos* quòd gratia excitans exterior non sit eadem cum gratia sufficiente: sufficientem enim tribuere sufficientes vires libero arbitrio; quod non facit gratia excitans exterior:

interior igitur debet esse illa gratia sufficiens ex omnibus Catholicis, & tamen effectu caret. Petrus de Ledesma in tract. de Auxilijs ar. 16. qu. vnica dicit esse doctrinam *omnium discipulorum B. Thomæ.* & art. 13. diuisionem diuini auxilij in efficax & sufficiens esse *tenendam secundùm fidem.* Ioannes à S. Thoma disp. 20. in primam part. pag. 693. editionis 1. inter errores quibus doctrina Caluini distinguitur à doctrina Thomistarum ponit hunc, quòd *Caluinus negauerit gratiam sufficientem*; & hoc ait dixisse Patrem Lemos coram Summo Pontifice in disp. de Auxilijs.] Igitur errori attribuendum quòd quis sentiat, nullam esse interiorem gratiam cui voluntas resistat.

Tertiò. Eadem propositio videtur habere manifestam cum sacris Scripturis oppositionem: sequitur enim inde *neminem esse qui resistat Spiritui sancto dum peccat*, vel dum non sequitur inspirationem: neminem esse qui *spiritum extinguat*: neminem *lumini rebellem*: neminem *surdum* ad Dei vocem; neminem qui *cor suum obduret*; neminem qui *vocatus renuat, &c.* Nam si is qui peccat vel nullam habet inspirationem ad non peccãdum; vel si quam habet, non impedit quominus illa totum effectum habeat cujus est capax, quomodo dici potest resistere Spiritui sancto, vel contumeliam facere Spiritui gratiæ, vel Spiritum extinguere qui in eo non est accensus, aut si est, tandiu luxit quandiu aptus fuit? Quomodo dicitur rebellis lumini, quem nullus radius attingit, hoc est nulla interior illustratio? Quomodo surdus ad quem non peruenit sonus? Est enim hic defectus interiorum aurium; quarum obiectum est sonus pariter interior & insensibilis. Ob eandem causam quomodo poterit cuipiam exprobrari illud; *vocaui & renuistis*, si qui vocat voce vtitur tam tenui, vt non perueniat ad auditum interiorem, quo solo excitari potest is qui vocatur? Obdurare autem cor ille tantum dici potest, qui tangenti & impellenti non cedit: nec vllam

eius impressionem admittit; quòd si nullus sit interior tactus quæ potest esse obduratio? Homo, inquies, se impedit ne gratias illas recipiat: sed contra; nam si se impedit, peccato aliquo se impedit,& ante illud peccatum non erat impedimentum, & tamen subtractæ erãt eædem gratiæ; ergo non est cur dicatur per illud peccatum se impedire. Impeditur, inquit, peccato originali: sed contra, resistere enim, renuere, obdurare sic exprobrantur tanquam peccata personalia, *& propriæ voluntatis*. Etiam surditas, obduratio, & cæcitas dici non potest, si non fuit præsentia vocis, tactus, & lucis. Iam illa olim exprobratio, *quid potui facere vineæ meæ & non feci*, quid habebit rationis & æquitatis? Nonne erit in promptu cuilibet legitima responsio, poteras dare internum auxilium, sine quo sciebas me nullum fructum afferre posse. Et illa alia. *Væ tibi Capharnaum, væ tibi Corosaim*, erit-ne vera? Si Capharnaïtæ & Corosainitæ nullum habuerunt internum auxilium, erit-ne verum, ea quæ illis collata sunt beneficia effectum fuisse habitura in Tyrijs & Sidoniis? An erant conuertendi Tyrij & Sidonij sine vllo auxilio interno? Illud igitur habuerunt Capharnaïtæ & Corosainitæ, & tamen sine effectu, ergo illi restiterunt. Et illud Christi, *quoties volui congregare filios tuos sub alas & noluisti*, quid quæso significabit? Quid fecit Christus vt congregaret? Misit inquis Prophetas. Sed Prophetarum vox valet-ne aliquid nisi animetur diuino Spiritu, quo penetrare possit vsque ad aures cordis? Et potest-ne dici peccator noluisse congregari sub alas Dei vocantis & inuitantis, si nulla facta fuerit humanæ voluntati, cui hoc exprobratur, intimatio diuinæ voluntatis, & interior monitio à quâ sola moueri potest? Quòd si facta est aliqua, nonne igitur fuit sine effectu? Tandem quid sibi voluit D. Paulus cùm diceret ad eos qui erant duro & impœnitenti corde, Rom. 20. *An diuitias bonitatis eius & patientiæ, & longanimitatis contemnis, ignorans quoniam benignitas*

Dei

Dei ad pœnitentiam te adducit? Quis contemnere potest diuinæ bonitatis diuitias nisi oblatas? Vllum-ne impœnitentes illi, iuxta sententiam Ianſenij auxilium acceperunt, quo non ſint benè vſi? Quomodo adduxit eos Deus ad pœnitentiam? Quid contulit vt progredi poſſent? An veram habuit de illis iuuandis cogitationem? An non habuit potiùs abſolutam non iuuandi voluntatem? Qui ſunt igitur, & vbi ſunt illius benignitatis effectus? Nonne hinc liquet, animis Ianſeniſmo occupatis, nonniſi illuſoriam eſſe poſſe Apoſtoli hanc obiurgationem? & in hac doctrina nonne ſimilis eſt Deus illi qui promittit auditum ſurdo, dummodo audiat alloquentem medicum, & viſum cæco, dummodo aſpiciat ſanare volentem? Aptiſſimè igitur nouem illi Doctores Sorbonici, quibus hæ quinque propoſitiones traditæ fuerant examinandæ, huic ſecundæ ſic ſubſcripſerunt, *hæc propoſitio eſt contraria ſacris ſcripturis.*

Quid reſpondeant Ianſeniani.

IANSENIANI ſic reſpōdent, vt videātur velle diſtinguere duplicem gratiā, internam alteram cui reſiſtatur, alterā cui nō reſiſtatur. Eſſe nimirū aliquā quæ eſt ſuperior cupiditate, aliquam quæ eſt inferior; inferiorem gignere deſiderium tantùm inefficax, nec natam eſſe peragere aliud, nec ad alium effectum à Deo dari ſaltem immediatè: ſuperiorem gignere deſiderium perpetuò efficax, in quem finem etiam à Deo datur, quippe quæ apta eſt ad producendum talem effectum. Ergo dici poſſe inferiori illi reſiſti; quatenus non ſequitur vltimus & remotus effectus. Huic diſtinctioni ſic expoſitæ Commentator quidam anonymus iſtarum quinque propoſitionum ſubijcit, *hinc certò conficimus poſitionem hanc, interiori gratiæ in ſtatu naturæ lapſæ numquam reſiſtitur, ſi ſubaudieris quo ad effectum vel actum ob quem datur directè, & proximè, veram, Catholicam, ſanctiſſimam eſſe; nec niſi cum maximo Auguſtini vetuſtatiſque totius*

[illegible] atque [illegible] ne [illegible] possit. Quam [illegible] esse [illegible]: nec aliud continet quam [illegible] affectionem propositionis [illegible], [illegible], et [illegible], in eo sensu in quo illa [illegible] est.

Quid enim est quod dicit, si subaudieris quod effectum ob quem datur directè & proximè? potest-ne aliud subaudiri dum dicitur gratiæ resisti, quàm quod impeditur effectus ob quem datur? Ergo si subaudieris effectum ob quem gratia non datur, quem Deus non intendit, & cuius ea non est capax, dicere poteris illi resisti, quatenus effectus ille non sequitur; fecit gratia quidquid apta nata erat facere, fecit quidquid intendebat Deus per illam fieri, & si subaudieris, aliquid aliud quod non fecit, & quod Deus non intendit, vt faceret, dicere poteris illi restitum esse? Quis sensus adeò insulsos subaudire possit, dum rationabiliter loquitur? Est seruus cui redimendo talentum omnino necessarium est, ego illum redimere non intendo, sed do illi tantùm tres quadrinos in subsidium; accusabo illum quod restiterit suæ redemptioni? Incendendæ stupæ necessarium est calidum vt octo, admoueo calidum vt duo, dicam restitisse stupam, atque impediuisse ne inflammaretur? Nimirum ab hoc agente inflammari poterat, si non restitisset? Moribundo propino potum aquæ frigidæ, quo ille sanari non potest, nec ego etiam intendo vt sanetur, resistentiæ illius tribuam quòd non conualuerit adiutus medicamento tam efficaci? Erit etiam exprobrandum mortuo quòd non reuiuiscat adhibito cataplasmate, quod fortè profuisset viuo? Et non pudet doctores istos in conuentu hominum sapientum atque in ipso Ecclesiæ conspectu ad cogitationes adeò absurdas trahere quæ scriptura sacra, quæ Concilia, quæ SS. Patrum consensus tradit? Scilicet nihil aliud intendebat S. Stephanus, cùm dixit, vos semper Spiritui sancto resistitis, quàm semper vos impediuistis effectum

gratiæ quem illa non poterat producere, & quem Deus nolebat vt produceret. Nihil aliud Concilium Tridentinum, cùm significauit iustificatis qui tẽtationibus succumbunt, non deesse gratiam qua perseuerent, sed ipsos gratiæ deesse? Quomodo desunt illi gratiæ, si illa habet totum effectum quem habere potest & quem vult Deus vt habeat? Et non tantũ cogitãt SS. Patres, dum inuehuntur in illos qui diuinis inspirationibus resistunt? Quis resistit inspirationibus quæ habent totum suum effectum, seu vt dicit Iansenius *effectum adæquatum*, & præter quem Deus nihil aliud intendebat?

Nam quod dicunt de effectu ob quem datur directè & proximè, quasi esset alius effectus ob quem datur indirectè & remotè; verba sunt & voces, quæ in doctrina Iansenij nihil significant, vel significant aliquid inexplicabile. Dicant enim an velit Deus præter effectum proximum huius gratiæ, qui est, vt dicunt, inefficax illud desiderium, vlteriorem effectum & remotum, qui debet esse desiderium efficax? Si non vult, quare dari dicunt ob illum effectum? Si vult, cùm iam habeatur proximus effectus quare non adhibet media ad remotum idonea? Hinc ergo patet nullo bono & vero sensu dici posse in doctrina Iansenij vlli gratiæ internæ resisti in statu naturæ lapsæ: ac proinde non habere Iansenianos quo se tueantur contra Scripturas, Concilia, & Patres, qui contrarium, vt dictum est, prædicant.

Quæ sit doctrina S. Augustini.

SVPEREST exquirenda S. Augustini sententia: qua in re probandum est aduersarijs quod nondum probare potuerunt, præter gratiam illam semper inuictam, semperque victricem, & quæ aliquo sensu voluntatem indeclinabiliter impellit ad consensum, nullam aliam à S. Augustino cognitam interiorem gratiam, vel omnem aliam fuisse ab illo rejectam. Iam enim contra-

rium prolatum est, quando probatum est Augustini esse doctrinam illam de possibilitate mandatorum Dei, vnde necessariò sequitur auxilium internum sine quo possibilia mandata esse non possunt, effectu carere. Probatũ etiam est ex Augustino colligi absolutam illam Concilij propositionem: vnde id ipsum quoque sequitur, *adiuuat vt possis*. Ex eodem Augustino de nat. & grat. cap. 26. sumptum est illud, *iustificatum à Deo non deseri, nisi Deum priùs ipse deserat.*

Cui sententiæ coniungit hanc aliam, vt Deum sanantem distinguat à medicis corporum. *Sanat ergo*, inquit, *Deus; non solùm vt deleat quod peccauimus, sed etiam vt præstet ne peccemus*. Et illud ex eodem lib. cap. 67. quomodo interpretabuntur Ianseniani, cùm dicit hominibus confractis non imputari; *quod vulnerata membra non colligant, sed quòd sanare volentem contemnant?* Vult sanare Deus quibus nullum remedium applicat: aut applicat tantùm illud quod nullam habet ad sanandum virtutem? Quam enim habent exteriora omnia si desit Spiritus gratiæ? An volunt Deum, quem dicunt sanare velle, circulatoribus æquiparare, qui ex quolibet oleo & inutilibus herbis vnguenta conficientes promittunt omnium dolorum sanitatem? Si non ludificat Deus languentes homines, dum se velle sanare dicit, quis negare potest ab illo prodire internum aliquod, vbi vulnus dolet, medicamentum; quod tamen ægrotantis vitio fiat irritum?

Occurrunt alia innumera apud S. Augustinum, quibus expressissimè significat non deesse peccatoribus internum auxilium ad resistendum peccato; illud è multis omitti non potest quod continetur homilia 12. ex 50. cùm dicit: *Et ideò per Dei adiutorium cùm sit in potestate tua vtrum consentias Diabolo, quare non magis Deo, quàm ipsi obtemperare desideras?* Et infra. *Rogo ergo vos fratres quare Sathanas seducit ad peccandum, cùm Deus posuerit in hominis potestate non consentire Diabolo: est enim quodam-*

modo à dextris præcipiens Deus, à sinistris seducens Sathanas, homo in medio constitutus, cor quod inclinatur ad diabolum, quare non magis erigitur ad Deum? Similia habet in Psal. 91. cùm dicit. *Sathanas non cogit inuitum, in tua potestate est consentire aut non consentire.* Alloquitur pecatores qui reipsa diabolo consentiunt. Et Iansenius docet vt in superiori propositione monstratum est, in potestate nostra poni consensum illum, aut non consensum per internam gratiam; habent igitur consentientes diabolo, postquam est in eorum potestate non consentire, vt docet Augustinus, internam gratiam, cui resistunt.



TERTIA PROPOSITIO.

Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.

Quid sentiat Iansenius.

EST etiam hæc Iansenij sententia, atque vnicum fore totius Iansenismi fundamentum, quo cætera quæ docet de gratia & de libero arbitrio nituntur. Eam verò potissimum explicat lib. sexto de gratia Salu. vbi cap. 6 præfigit hunc titulum: ***Duplex necessitas Augustino, coactionis & simplex seu voluntaria; illa, non hæc repugnat libertati.*** Voluntariam autem vocat necessitatem, non illam quæ pendeat à voluntate, vt sit vel non sit, vel vt habeat effectum aut non habeat: sed illam quæ facit voluntatem voluntariè operari, etiamsi ad vnum ita determinet, vt alterum non possit: & ideò libertatem esse dicit in amore quo se Deus amat sufficientem ad merendum si Deus esset capax meriti: quin & in productione Spiritus sancti, quam Iansenianí sat libertatis habere dicunt ad meritum; si Deus aliquid mereri posset. Coactionem autem, si quæstio est de actibus imperatis à voluntate, quos exequi debeant potentiæ subordinatæ, nihil vetat propriè & strictè sumi, quando dicitur impedire libertatem, & ita qui ligatus est, licet velit, non est tamen liber vt ambulet, quia

Vincentius Lenis in ep. Prod. pag. 11. 12. 13.

cogitur ab externo impedimento contra internam inclinationem; sed si quæstio sit de actibus elicitis ab ipsa voluntate, quia respectu illorum non est capax propriæ & strictæ coactionis, nulla est alia coactio quæ libertatem illorum impediat ex Iansenio, quàm naturalis quædam necessitas: qualis est in brutis; & in motibus indeliberatis, quæ rationis aduertentiam & plenam cognitionem auteuertit. Nam si non sit defectus cognitionis, implicare putat vt actus voluntatis non sint liberi quacumque tandem vi necessitatis exprimantur; & ideò vocat volitionem omnem, quæ supponit eiusmodi cognitionem, *essentialiter liberam*, quòd nihil impedire possit eius libertatem; esto impediatur indifferentia & facultas volendi & non volendi. Lib. 6. de grat. Salu. cap. 5. & 6.

Possunt hæc omnia facilè colligi ex toto illo libro 6. & præterea ex illustri loco lib. 7. vbi sic habet. *Quæ si vera sunt, sicut iuxta sanctissimi Doctoris principia verissima sunt, non poterit ampliùs de eius mente dubitari, qua eum sentire & constanter docere diximus, libertati arbitrij solam necessitatem coactionis, seu quæ etsi nolumus, efficit id quod potest, esse contrariam; omnemque actum voluntarium seu spontaneum hoc ipso esse liberum.* Idem lib. 6. cap. 38. *Veteres*, inquit, *nonobstante immutabili necessitate, omnem omnino rationalem voluntatem, hoc est voluntatis motum & liberam & electiuam obiecti sui posuerunt, solâ exclusâ violentiæ coactionisque necessitate.* Iterum, *Habes lector consensum admirabilem tot sanctissimorum & eruditissimorum virorum, de quibus nulla vnquam erroris in hoc argumento suspicio fuit, vnanimiter, constantissiméque docentium, voluntatem, hoc ipso quod voluntas rationalis est, esse liberam, nullam immutabilitatis, ineuitabilitatis, vel quocumque voces nomine, sed solam coactionis necessitatem ei repugnare.* Iterum, S. Bernardum docere, repetere, inculcare, *impossibile esse vt omnis omnino voluntas hoc est volitio, non sit libera, solámque coactionis necessitatem inimicam esse libertati.* Iansenius hic de more suos erro- Vide lib. 6. c. 18

res Augustino attribuit, alijsque Patribus: vides autem quæ sit necessitas quam *solam* putat esse contrariam libertati, nempe illa, quæ *etsi nolumus, efficit.* Et quia Manichæi non admittebant in actibus elicitis à voluntate necessitatem, quæ etsi nollemus efficeret, nec Stoïci illi qui fato subesse voluntates nostras dicebant, nec Astrologi qui Planetas putarunt dominari nostris voluntatibus, nec Caluinus qui hactenus creditus est ab omnibus Catholicis arbitrij libertatem peremisse, sequitur nec Manichæos, nec fatidicos, nec Astrologos, nec Caluinistas magis destruxisse libertatem quàm ipsum Iansenium: & vice versa Iansenium nihilo magis fuisse illius assertorem, quàm fuerint Manichæi, Stoici, Planetarij. & nostrates hæretici. Huc refer quòd dicit tom. 2. lib. 4. de statu nat. lapsæ. cap. 24. *Sic ergo & hic etiam si ille peruersus amor sui, in quem ex Dei dilectione rationalis creatura lapsa est, & in quo ex iusta Dei damnatione perseuerat, & ex quo omnis actus vel omißio creatæ voluntatis fluit, firmißimè adhæreat voluntati: Imò etiam si non solum specificatione, ut nunc est, sed etiam exercitio quemadmodum amor beatificus esset necessarius, non tamen ex Augustini mente desineret esse liber.* Vbi vides ex illius sententia liberè peccari, tametsi necessariò peccetur non solùm quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium.

Quid sentiant Hæretici.

ET verò Caluinus disertis verbis significat se non alio sensu negare liberum arbitrium, quàm ex hypothesi quòd eo nomine significetur expedita in vtramque partem, hoc est ad agendum vel non agendum facultas. Nam si quis libertatem stare putet cum necessitate ad vnam partem determinante sublatâ vel impeditâ dissentiendi potentiâ, edicit palam se illi non repugnaturum.

En vt loquitur in Antidoto ad can. 5. Concilij Trid.

De verbo, inquit, *ne moueamus rixam, sed quia per liberum arbitrium intelligunt eligendi facultatem quæ sit in vtramque partem libera & soluta, titulum sine re esse qui affirmant, Christum habent authorem, &c.* Ianſenius ergo qui admittit ſtare libertatem arbitrij cum neceſſitate ad vnum determinante, & voluntatem ligãte ne tendat in oppoſitum, non poteſt, niſi de verbo rixari cum Caluino: conueniunt enim in ipſa re, quod non detur facultas in vtramque partem ſoluta & libera.

En iterum, quid dicat lib. 2. Inſtit, cap. 3. ſeſſ. 5. *Hæc igitur diſtinctionis ſumma obſeruetur, hominem vt eſt vitiatus ex lapſu, volentem quidem peccare, non inuitum nec coactum, affectione animi propenſiſsimâ, non violenta coactione, propriæ libidinis motu non extraria coactione, qua tamen eſt naturæ prauitate non poſſe niſi ad malum agi.* Et antea cap. 2. §. 5. Scholaſticos corripit quòd coactionem cum neceſſitate confundant, dum liberum arbitrium debere eſſe dicunt à neceſſitate liberum, quia ipſe putat dicendum tantùm eſſe liberum à coactione. Molinæus cap 32. anat. *Manſit*, inquit, *voluntati poſt peccatum originale, libertas a coactione, & à phyſica neceſsitate.* Item, *Libertas à coactione & à neceſsitate phyſica eſſentialis eſt voluntati & inſeparabilis.* Phyſicam neceſſitatem vocat qualis eſt grauium, quæ pondere ſuo feruntur ad centrum. Supponit autem agere hominem ex plena cognitione. Vnde cap. 35. num. 21. eiuſdem anat. dicit, *Hominem irregenitum præditum eſſe intelligentia, & habere voluntatem, quæ ſuopte impulſu & ſponte mouetur, & poſt præuiam cognitionem & iudicium practicum.* Et paulò antè num. 3. dixerat. *Non ſatis eſt dicere talem neceſsitatem eſſe ſpontaneam, cùm etiam pecudes ductæ inſtinctu agantur, & ſine cognitione; at qui neceſſariò malus eſt, non modo ſponte malus eſt, ſed & voluntate, quia cum cognitione & iudicio.* Si prior ſcripſiſſet Ianſenius, dicerem ex illo accepiſſe Molinæum, tanta eſt vtriuſque ſententiæ ſimilitudo atque identitas, nunc cùm prior ſcripſerit Molinæus,

eius impressionem admittit; quòd si nullus sit interior tactus quæ potest esse obduratio? Homo, inquies, se impedit ne gratias illas recipiat: sed contra; nam si se impedit, peccato aliquo se impedit; & ante illud peccatum non erat impedimentum, & tamen subtractæ erāt eædem gratiæ; ergo non est cur dicatur per illud peccatum se impedire. Impeditur, inquit, peccato originali: sed contra, resistere enim, renuere, obdurare sic exprobrantur tanquam peccata personalia, *& propriæ voluntatis*. Etiam surditas, obduratio, & cæcitas dici non potest, si non fuit præsentia vocis, tactus, & lucis. Iam illa olim exprobratio, *quid potui facere vineæ meæ & non feci*, quid habebit rationis & æquitatis? Nonne erit in promptu cuilibet legitima responsio, poteras dare internum auxilium. sine quo sciebas me nullum fructum afferre posse. Et illa alia. *Væ tibi Capharnaum, væ tibi Corosaim*, erit-ne vera? Si Capharnaïtæ & Corosainitæ nullum habuerunt internum auxilium, erit-ne verum, ea quæ illis collata sunt beneficia effectum fuisse habitura in Tyrijs & Sidoniis? An erant conuertendi Tyrij & Sidonij sine vllo auxilio interno? Illud igitur habuerunt Capharnaïtæ & Corosainitæ, & tamen sine effectu, ergo illi restiterunt. Et illud Christi, *quoties volui congregare filios tuos sub alas & noluisti*, quid quæso significabit? Quid fecit Christus vt congregaret? Misit inquis Prophetas. Sed Prophetarum vox valet-ne aliquid nisi animetur diuino Spiritu, quo penetrare possit vsque ad aures cordis? Et potest-ne dici peccator noluisse congregari sub alas Dei vocantis & inuitantis, si nulla facta fuerit humanæ voluntati, cui hoc exprobratur, intimatio diuinæ voluntatis, & interior monitio à quâ sola moueri potest? Quòd si facta est aliqua, nonne igitur fuit sine effectu? Tandem quid sibi voluit D. Paulus cùm diceret ad eos qui erant duro & impœnitenti corde, Rom. 20. *An diuitias bonitatis eius & patientiæ, & longanimitatis contemnis, ignorans quoniam benignitas*

Dei

Dei ad pœnitentiam te adducit? Quis contemnere potest diuinæ bonitatis diuitias nisi oblatas? Vllum-ne impœnitentes illi, iuxta sententiam Iansenij auxilium acceperunt, quo non sint benè vsi? Quomodo adduxit eos Deus ad pœnitentiam? Quid contulit vt progredi possent? An veram habuit de illis iuuandis cogitationem? An non habuit potiùs absolutam non iuuandi voluntatem? Qui sunt igitur, & vbi sunt illius benignitatis effectus? Nonne hinc liquet, animis Iansenismo occupatis, nonnisi illusoriam esse posse Apostoli hanc obiurgationem? & in hac doctrina nonne similis est Deus illi qui promittit auditum surdo, dummodo audiat alloquentem medicum, & visum cæco, dummodo aspiciat sanare volentem? Aptissimè igitur nouem illi Doctores Sorbonici, quibus hæ quinque propositiones traditæ fuerant examinandæ, huic secundæ sic subscripserunt, *hæc propositio est contraria sacris scripturis*.

Quid respondeant Ianseniani.

IANSENIANI sic respõdent, vt videãtur velle distinguere duplicem gratiam, internam alteram cui resistatur, alterã cui nõ resistatur. Esse nimirũ aliquã quæ est superior cupiditate, aliquam quæ est inferior; inferiorem gignere desiderium tantùm inefficax, nec natam esse peragere aliud, nec ad alium effectum à Deo dari saltem immediatè: superiorem gignere desiderium perpetuò efficax, in quem finem etiam à Deo datur, quippe quæ apta est ad producendum talem effectum. Ergo dici posse inferiori illi resisti, quatenus non sequitur vltimus & remotus effectus. Huic distinctioni sic expositæ Commentator quidam anonymus istarum quinque propositionum subijcit, *hinc certò conficimus positionem hanc, interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ numquam resistitur, si subaudieris quo ad effectum vel actum ob quem datur directè, & proximè, veram, Catholicam, sanctissimam esse; nec nisi cum maximo Augustini vetustatisque totius*

dispendio atque contemptu in dubium reuocari posse. Quam collectionem dico esse absurdissimam : nec aliud continere quàm firmissimam assertionem propositionis *vt veræ, vt catholicæ, vt sanctissimæ*, in eo sensu in quo illa damnabilis est.

Quid enim est quod dicit, si subaudieris quoad effectum ob quem datur directè & proximè ? potest-ne aliud subaudiri dum dicitur gratiæ resisti, quàm quod impediatur effectus ob quem datur ? Ergo si subaudieris effectum ob quem gratia non datur, quem Deus non intendit, & cuius ea non est capax, dicere poteris illi resisti, quatenus effectus ille non sequitur ; fecit gratia quidquid apta nata erat facere, fecit quidquid intendebat Deus per illam fieri, & si subaudieris, aliquid aliud quod non fecit, & quod Deus non intendit, vt faceret, dicere poteris illi restitum esse ? Quis sensus adeò insulsos subaudire possit, dum rationabiliter loquitur ? Est seruus cui redimendo talentum omnino necessarium est, ego illum redimere non intendo, sed do illi tantùm tres quadrinos in subsidium ; accusabo illum quod resisterit suæ redemptioni ? Incendendæ stupæ necessarium est calidum vt octo, admoueo calidum vt duo, dicam restitisse stupam, atque impediuisse ne inflammaretur? Nimirum ab hoc agente inflammari poterat, si non restitisset ? Moribundo propino potum aquæ frigidæ, quo ille sanari non potest, nec ego etiam intendo vt sanetur, resistentiæ illius tribuam quòd non conualuerit adiutus medicamento tam efficaci ? Erit etiam exprobrandum mortuo quòd non reuiuiscat adhibito cataplasmate, quod fortè profuisset viuo ? Et non pudet doctores istos in conuentu hominum sapientum atque in ipso Ecclesiæ conspectu ad cogitationes adeò absurdas trahere quæ scriptura sacra, quæ Concilia, quæ SS. Patrum consensus tradit ? Scilicet nihil aliud intendebat S. Stephanus, cùm dixit, vos semper Spiritui sancto resistitis, quàm semper vos impediuistis effectum

gratiæ quem illa non poterat producere, & quem Deus nolebat vt produceret. Nihil aliud Concilium Tridentinum, cùm ſignificauit iuſtificatis qui tẽtationibus ſuccumbunt, non deeſſe gratiam qua perſeuerent, ſed ipſos gratiæ deeſſe? Quomodo deſunt illi gratiæ, ſi illa habet totum effectum quem habere poteſt & quem vult Deus vt habeat? Et non tantũ cogitãt SS. Patres, dum inuehuntur in illos qui diuinis inſpirationibus reſiſtunt? Quis reſiſtit inſpirationibus quæ habent totum ſuum effectum, ſeu vt dicit Ianſenius *effectum adæquatum*, & præter quem Deus nihil aliud intendebat?

Nam quod dicunt de effectu ob quem datur directè & proximè, quaſi eſſet alius effectus ob quem datur indirectè & remotè; verba ſunt & voces, quæ in doctrina Ianſenij nihil ſignificant, vel ſignificant aliquid inexplicabile. Dicant enim an velit Deus præter effectum proximum huius gratiæ, qui eſt, vt dicunt, inefficax illud deſiderium, vlteriorem effectum & remotum, qui debet eſſe deſiderium efficax? Si non vult, quare dari dicunt ob illum effectum? Si vult, cùm iam habeatur proximus effectus quare non adhibet media ad remotum idonea? Hinc ergo patet nullo bono & vero ſenſu dici poſſe in doctrina Ianſenij vlli gratiæ internæ reſiſti in ſtatu naturæ lapſæ: ac proinde non habere Ianſenianos quo ſe tueantur contra Scripturas, Concilia, & Patres, qui contrarium, vt dictum eſt, prædicant.

Quæ ſit doctrina S. Auguſtini.

SVPEREST exquirenda S. Auguſtini ſententia: qua in re probandum eſt aduerſarijs quod nondum probare potuerunt, præter gratiam illam ſemper inuictam, ſemperque victricem, & quæ aliquo ſenſu voluntatem indeclinabiliter impellit ad conſenſum, nullam aliam à S. Auguſtino cognitam interiorem gratiam, vel omnem aliam fuiſſe ab illo rejectam. Iam enim contra-

rium prolatum est, quando probatum est Augustini esse doctrinam illam de possibilitate mandatorum Dei, vnde necessariò sequitur auxilium internum sine quo possibilia mandata esse non possunt, effectu carere. Probatū etiam est ex Augustino colligi absolutam illam Concilij propositionem: vnde id ipsum quoque sequitur, *adiuuat vt possis*. Ex eodem Augustino de nat. & grat. cap. 26. sumptum est illud, *iustificatum à Deo non deseri, nisi Deum priùs ipse deserat.*

Cui sententiæ coniungit hanc aliam, vt Deum sanantem distinguat à medicis corporum. *Sanat ergo*, inquit, *Deus; non solùm vt deleat quod peccauimus, sed etiam vt præstet ne peccemus*. Et illud ex eodem lib. cap. 67. quomodo interpretabuntur Ianseniani, cùm dicit hominibus confractis non imputari; *quod vulnerata membra non colligant, sed quòd sanare volentem contemnant?* Vult sanare Deus quibus nullum remedium applicat: aut applicat tantùm illud quod nullam habet ad sanandum virtutem? Quam enim habent exteriora omnia si desit Spiritus gratiæ? An volunt Deum, quem dicunt sanare velle, circulatoribus æquiparare, qui ex quolibet oleo & inutilibus herbis vnguenta conficientes promittunt omnium dolorum sanitatem? Si non ludificat Deus languentes homines, dum se velle sanare dicit, quis negare potest ab illo prodire internum aliquod, vbi vulnus dolet, medicamentum; quod tamen ægrotantis vitio fiat irritum?

Occurrunt alia innumera apud S. Augustinum, quibus expressissimè significat non deesse peccatoribus internum auxilium ad resistendum peccato; illud è multis omitti non potest quod continetur homilia 12. ex 50. cùm dicit: *Et ideò per Dei adiutorium cùm sit in potestate tua vtrum consentias Diabolo, quare non magis Deo, quàm ipsi obtemperare desideras?* Et infra. *Rogo ergo vos fratres quare Sathanas seducit ad peccandum, cùm Deus posuerit in hominis potestate non consentire Diabolo: est enim quodam-*

modo à dextris præcipiens Deus, à sinistris seducens Sathanas, homo in medio constitutus, cor quod inclinatur ad diabolum, quare non magis erigitur ad Deum? Similia habet in Psal. 91. cùm dicit. *Sathanas non cogit inuitum, in tua potestate est consentire aut non consentire.* Alloquitur pecatores qui reipsa diabolo consentiunt. Et Iansenius docet vt in superiori propositione monstratum est, in potestate nostra poni consensum illum, aut non consensum per internam gratiam; habent igitur consentientes diabolo, postquam est in eorum potestate non consentire, vt docet Augustinus, internam gratiam, cui resistunt.



TERTIA PROPOSITIO.

Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.

Quid sentiat Iansenius.

EST etiam hæc Iansenij sententia, atque vnicum fore totius Iansenismi fundamentum, quo cætera quæ docet de gratia & de libero arbitrio nituntur. Eam verò potissimum explicat lib. sexto de gratia Salu. vbi cap. 6 præfigit hunc titulum: *Duplex necessitas Augustino, coactionis & simplex seu voluntaria; illa, non hæc repugnat libertati.* Voluntariam autem vocat necessitatem, non illam quæ pendeat à voluntate, vt sit vel non sit, vel vt habeat effectum aut non habeat: sed illam quæ facit voluntatem voluntariè operari, etiamsi ad vnum ita determinet, vt alterum non possit: & ideò libertatem esse dicit in amore quo se Deus amat sufficientem ad merendum si Deus esset capax meriti: quin & in productione Spiritus sancti, quam Ianseniani sat libertatis habere dicunt ad meritum; si Deus aliquid mereri posset. Coactionem autem, si quæstio est de actibus imperatis à voluntate, quos exequi debeant potentiæ subordinatæ, nihil vetat propriè & strictè sumi, quando dicitur impedire libertatem, & ita qui ligatus est, licet velit, non est tamen liber vt ambulet, quia

Vincentius Lenis in ep. Prod. pag. 11. 12. 13.

cogitur ab externo impedimento contra internam inclinationem; sed si quæstio sit de actibus elicitis ab ipsa voluntate, quia respectu illorum non est capax propriæ & strictæ coactionis, nulla est alia coactio quæ libertatem illorum impediat ex Iásenio, quàm naturalis quædam necessitas: qualis est in brutis; & in motibus indeliberatis, quæ rationis aduertentiam & plenam cognitionem auteuertit. Nam si non sit defectus cognitionis, implicare putat vt actus voluntatis non sint liberi quacumque tandem vi necessitatis exprimantur; & ideò vocat volitionem omnem, quæ supponit eiusmodi cognitionem, *essentialiter liberam*, quòd nihil impedire possit eius libertatem; esto impediatur indifferentia & facultas volendi & non volendi. Lib. 6. de grat. Salu. cap. 5. & 6.

Possunt hæc omnia facilè colligi ex toto illo libro 6. & præterea ex illustri loco lib. 7. vbi sic habet. *Quæ si vera sunt, sicut iuxta sanctissimi Doctoris principia verissima sunt, non poterit ampliùs de eius mente dubitari, quæ eum sentire & constanter docere diximus, libertati arbitrij solam necessitatem coactionis, seu quæ etsi nolumus, efficit id quod potest, esse contrariam; omnemque actum voluntarium seu spontaneum hoc ipso esse liberum.* Idem lib. 6. cap. 38. *Veteres,* inquit, *nonobstante immutabili necessitate, omnem omnino rationalem voluntatem, hoc est voluntatis motum & liberam & electiuam obiecti sui posuerunt, solâ exclusâ violentiæ coactionisque necessitate.* Iterum, *Habes lector consensum admirabilem tot sanctissimorum & eruditissimorum virorum, de quibus nulla vnquam erroris in hoc argumento suspicio fuit, vnanimiter, constantissiméque docentium, voluntatem, hoc ipso quod voluntas rationalis est, esse liberam, nullam immutabilitatis, ineuitabilitatis, vel quocumque voces nomine, sed solam coactionis necessitatem ei repugnare.* Iterum, S. Bernardum docere, repetere, inculcare, *impossibile esse vt omnis omnino voluntas hoc est volitio, non sit libera, solámque coactionis necessitatem inimicam esse libertati.* Iansenius hic de more suos erro- Vide lib. 6. c. 18

res Augustino attribuit, alijsque Patribus: vides autem quæ sit necessitas quam *solam* putat esse contrariam libertati, nempe illa, quæ *etsi nolumus, efficit*. Et quia Manichæi non admittebant in actibus elicitis à voluntate necessitatem, quæ etsi nollemus efficeret, nec Stoïci illi qui fato subesse voluntates nostras dicebant, nec Astrologi qui Planetas putarunt dominari nostris voluntatibus, nec Caluinus qui hactenus creditus est ab omnibus Catholicis arbitrij libertatem peremisse, sequitur nec Manichæos, nec fatidicos, nec Astrologos, nec Caluinistas magis destruxisse libertatem quàm ipsum Iansenium: & vice versa Iansenium nihilo magis fuisse illius assertorem, quàm fuerint Manichæi, Stoici, Planetarij. & nostrates hæretici. Huc refer quòd dicit tom. 2. lib. 4. de statu nat. lapsæ. cap. 24. *Sic ergo & hic etiam si ille peruersus amor sui, in quem ex Dei dilectione rationalis creatura lapsa est, & in quo ex iusta Dei damnatione perseuerat, & ex quo omnis actus vel omissio creatæ voluntatis fluit, firmissimè adhæreat voluntati: Imò etiam si non solum specificatione, vt nunc est, sed etiam exercitio quemadmodum amor beatificus esset necessarius, non tamen ex Augustini mente desineret esse liber.* Vbi vides ex illius sententia liberè peccari, tametsi necessariò peccetur non solùm quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium.

Quid sentiant Hæretici.

ET verò Caluinus disertis verbis significat se non alio sensu negare liberum arbitrium, quàm ex hypothesi quòd eo nomine significetur expedita in vtramque partem, hoc est ad agendum vel non agendum facultas. Nam si quis libertatem stare putet cum necessitate ad vnam partem determinante sublatâ vel impeditâ dissentiendi potentiâ, edicit palam se illi non repugnaturum.

En vt loquitur in Antidoto ad can. 5. Concilij Trid.

De

De verbo, inquit, *ne moueamus rixam, sed quia per liberum arbitrium intelligunt eligendi facultatem quæ sit in vtramque partem libera & soluta, titulum sine re esse qui affirmant, Christum habent authorem, &c.* Iansenius ergo qui admittit stare libertatem arbitrij cum necessitate ad vnum determinante, & voluntatem ligãte ne tendat in oppositum, non potest, nisi de verbo rixari cum Caluino: conueniunt enim in ipsa re, quod non detur facultas in vtramque partem soluta & libera.

En iterum, quid dicat lib. 2. Instit, cap. 3. sess. 5. *Hæc igitur distinctionis summa obseruetur, hominem vt est vitiatus ex lapsu, volentem quidem peccare, non inuitum nec coactum, affectione animi propensissimâ, non violenta coactione, propriæ libidinis motu non extraria coactione, qua tamen est naturæ prauitate non posse nisi ad malum agi.* Et antea cap. 2. §. 5. Scholasticos corripit quòd coactionem cum necessitate confundant, dum liberum arbitrium debere esse dicunt à necessitate liberum, quia ipse putat dicendum tantùm esse liberum à coactione. Molinæus cap 32. anat. *Mansit*, inquit, *voluntati post peccatum originale, libertas a coactione, & à physica necessitate.* Item, *Libertas à coactione & à necessitate physica essentialis est voluntati & inseparabilis.* Physicam necessitatem vocat qualis est grauium, quæ pondere suo feruntur ad centrum. Supponit autem agere hominem ex plena cognitione. Vnde cap. 35. num. 21. eiusdem anat. dicit, *Hominem irregenitum præditum esse intelligentia, & habere voluntatem, quæ suopte impulsu & sponte mouetur, & post præuiam cognitionem & iudicium practicum.* Et paulò antè num. 3. dixerat. *Non satis est dicere talem necessitatem esse spontaneam, cùm etiam pecudes ductæ instinctu agantur, & sine cognitione; at qui necessariò malus est, non modo sponte malus est, sed & voluntate, quia cum cognitione & iudicio.* Si prior scripsisset Iansenius, dicerem ex illo accepisse Molinæum, tanta est vtriusque sententiæ similitudo atque identitas, nunc cùm prior scripserit Molinæus,

fatendum est, vel ex illo sumpsisse Iansenium, vel eumdem vtrique Spiritum suggessisse.

Hanc eamdem consensionem Iansenij & Caluini
Pag. 30. fatetur Samuel Maresius in sua Synopsi iam citata, cùm ex doctrina Catechismi Ianseniani colligit, non quamlibet necessitatem repugnare intrinsecæ libertati voluntatis sed propriè & maximè coactionem: & *hic etiam*, hoc est in Catechismo Iansenij, *agnosci merito seruitu-*
Pag. 71. *tem illam arbitrij*, quam Bellarminus in hæreticis damnat. Vnde concludit, *Ita nempe hic noster Auctor ijsdem quibus nostri nixus principijs, longè expeditiorem & faciliorem rationem proponit concordiæ gratiæ & liberi arbitrij,*
Pag. 91. *quam scientiæ mediæ Assertores.* Omnino. Quid enim expeditius quàm eiurata omni antiquitate, omnique authoritate calcata, seu sacrâ seu profanâ, asserere liberum esse libertate arbitrij quidquid voluntarium est, quantacumque necessitate sit expressum? Hinc illud quod addit postea. *Qui peccant, licet necessariò peccent, tamen non peccant coacti sed volentes.* Et cap. 6. ex Augustino. *Voluntarium & liberum non ita esse de essentia peccati, quin etiam peccatum possit omnino necessarium statui, licet id in gratiam Pelagiano-Iesuitarum duo Pontifices Romani condemnauerint.* Benè habet. Ergo erramus cum Ecclesia Romana. O nos beatos! atque ô beatos quoque Pelagianos si cum Romanis tantùm Pontificibus errarent.

Quid sentiat Ecclesia.

VERVM hanc sententiam iampridem hæreticam pronunciauit S. Thomas qu. 6. de malo artic. vnico his verbis. *Quidam posuerunt quòd voluntas hominis ex necessitate mouetur ad aliquid eligendum: nec tamen ponebant quod voluntas cogeretur ..... hæc autem opinio est* HÆRETICA; *tollit enim rationẽ meriti ac demeriti in humanis actibus; non enim videtur esse meritorium vel demeritorium, quòd aliquis sic ex necessitate agit quod vitare non possit.*

Notanda est autem connexio illa quam ponit S. Tho. cùm dicit *hæreticam* esse opinionem, *quòd tollat rationem meriti ac demeriti*: & ideò tollere rationem meriti & demeriti, *quòd ea stare non possit in eo quòd aliquis sic ex necessitate agit quod vitare non possit*. Ergo quæcumque necessitas talis erit, vt voluntatē antecedenter determinet ad agendum, ita vt vitare non possit; tollet etiam illa meriti rationem, & erit *hæretica*, iudicio D. Thomæ. Atqui Ianseniana necessitas talis est; fatetur enim Iansenius lib. 7. de gratia Christi cap. 2. & 3. per illam necessitatem determinari voluntatem ad vnam partem, & tanquam *vinculo ligari* ne tendat in alteram.

Eodem pertinet anathema Trid. sess. 6. cap. 4. contra eos qui negant *liberum arbitrium posse dissentire diuinæ motioni*: neque enim aliud intendit suâ illâ definitione, quàm saluare veram & propriam arbitrij libertatem ad merendum necessariam. Quòd si illa stare posset dum voluntas ita præuenitur necessitate ad vnam partem determinante, vt sit impedita respectu alterius, nihil erat opus hac decisione. Adde anathema Canonis 6. contra eos qui dicunt, *non esse in potestate hominis vias suas malas facere, sed Deum in nobis mala opera sicut & bona operari propriè & per se, & non permissiuè tantùm, &c.* Vbi cùm sit sermo de peccatis & peccatoribus, expendēdum est quid velit Concilium, cùm definit esse in potestate eorum qui peccant, peccare. Si enim nihil aliud significare vellet, quàm eos, qui peccant, peccare posse; videretur ridicula definitio, quis enim hoc vnquam negauit, aut negare potuit; an oportet anathemate cogere homines vt dicant eum qui currit posse currere, & eum qui loquitur non esse mutum? Voluit ergo Concilium significare aliud esse aliquem effectum esse in potestate alicuius causæ, & causam posse illum producere: neque dici de causis necessarijs, quòd habeant suos effectus in potestate, quamuis dicantur posse illos producere. Cuius rei non est alia ratio, quàm quia causæ necessariæ

ſic producunt ſuos effectus, vt non poſſint non producere; & talem eſſe putabant hæretici voluntatem dum peccat. Concilium autem intellexit cauſam aliquam tunc tantùm cenſendam habere ſuum effectum in poteſtate, quando illum ita producit vt poſſit ſupprimere; ideò definit voluntatem dum peccat non tantùm poſſe peccare, ſed habere peccatum in poteſtate, quod eſſe non poteſt, vbi eſt peccandi neceſſitas.

Huic cenſuræ Tridentini adiungi etiam poteſt ea quæ lata eſt à Concilio Conſtantienſi, & à Martino V. approbata & confirmata contra 27. propoſitionem Vvicleffi, qui dicebat *omnia de neceſsitate abſoluta euenire.* Quod quo modo intelligeretur, diſcere poſſumus ex Thoma Valdenſi Ordinis Carmelitarum circa illa tempora per Angliam Prouinciali, viro eruditiſſimo & Catholicæ fidei contra Vuicleſiſtas acerrimo propugnatore, qui lib. 1. doctrinalis fidei, ar. 1. cap. 23. ſic loquitur, *Reſpondent communiter Vuicleſiſtæ Trutinantes gloſſam euaſoriam, quòd Deus non neceſsitat neceſsitate coactionis ad bonum vel malum futurum, quia illa ſola tollit arbitrij dignitatem, non autem alia neceſsitas præueniens abſolutè futuritionem effectus.* Statera Ianſenij quid aliud *trutinat*, aut in quo differt à trutina Vvicleffi qui declaratus eſt mendax in ſtatera ſua à Concilio Conſtantienſi?

Eiuſmodi cenſuras Conciliorum ſecuta eſt cenſura Romanorum Pontificum Pij V. & Gregorij XIII. quas innouauit Vrbanus VIII. & confirmauit Innocentius X. in Bulla contra Baium & contra Ianſenium, vbi hæ propoſitiones leguntur damnatæ: *Quod voluntariè fit, etiamſi neceſſariò fiat, liberè tamen fit: Is libertatis modus qui eſt à neceſsitate, ſub libertatis nomine non reperitur in ſcripturis, ſed ſolum nomen libertatis à peccato: Sola violentia repugnat libertati hominis naturali: Homo peccat etiam damnabiliter in eo quod neceſſariò facit.*

Sorbona præluſerat his definitionibus ante ducentos annos, cenſuramque ſuam renouarat contra Baium an-

ino 1560. die 27. Iunij. Vnde qui nuper censuram apposuerunt huic tertiæ propositioni dicentes; *Hæc doctrina destruit rationem meriti & demeriti, & est hæretica*, niti possunt exemplo suorum prædecessorum & traditione antiquæ doctrinæ.

Quid respondeant Ianseniani.

AD has Pontificum definitiones Iansenius duo respondet lib. 6. de Grat. Salu. cap. 36. Vnum est, Ideo damnatas esse Baij propositiones, quia comprehendunt etiam motus indeliberatos, qui voluntarij sunt & sine violentia: & tamen non sunt liberi. Sed 1. falsum est Baium non excepisse motus indeliberatos. Constat enim ex propositione 75. in qua fatetur non imputari quando eis non consentitur, censere ipsum non habere motus illos sufficientem libertatem ad imputabilitatem culpæ. Deinde si violentia ita sumatur late, sicut Iansenius latè sumit coactionem, vt comprehendat etiam ea quæ fiunt impetu naturali; cuiusmodi sunt motus grauium, & appetitiones brutorum, quæ S. Bernardus serm. 81. in Cantica dicit vim pati à propria inclinatione, Baius nihilo magis minus-ve comprehenderit motus indeliberatos, quando dixit solam violentiam repugnare libertati, quàm Iansenius dum dicit solam coactionem; ac proinde aut vtraque propositio damnata est, aut nulla.

Secunda Responsio Iansenij loco cit. est, Summos Pontifices respexisse *Ad significationem huius temporis & ad sensum vulgatissimum Scholasticorum, qui nihil liberum vocant nisi quod fit cum indifferentia saltem contradictionis, illam autem significationem non ita fuisse à Patribus veteribus vsurpatam*: maluerunt igitur Pontifices iuxta Iansenij mentem, accommodare definitionem suam ad sensum Scholasticorum, quàm ad sensum Patrum antiquorum.

Quòd si quæramus à Ianſenio vtri veriùs philoſophentur, Scholaſtici an Patres antiqui, minimè ambigua extat innumeris locis eius ſententia pro Patribus contra Scholaſticos.

Ac proinde iuxta mentem Ianſenij, maluerunt Romani Pontifices in decidendis fidei articulis, conformare ſe Scholaſticis errantibus, quàm antiquis Patribus rectè ſentientibus. Reus ſim temerarij iudicij & damnabilis impoſturæ, niſi quod dico, alijs quoque exemplis confirmetur. Cuiuſmodi eſt illud quod habetur tom. 2. l. 3. cap. 22. de ſtatu puræ naturæ. Vbi cùm inter veritates fundamentales & baſes fidei numeraſſet illam ſententiam quæ negat poſſibilem eſſe ſtatum puræ naturæ, poſtquam ſe torſit in omnem partem vt eriperet illam propoſitionem eorumdem Pontificum cenſuræ, tandem concedit fuiſſe reuera prohibitam, ſed ad tempus tantùm; idque *prudentia directrice* Eccleſiæ, propterea quòd contraria ſententia ita præualuiſſet, vt illa ſcandalum pareret. Vide qualē Eccleſiam agnoſcat Ianſenius, in qua ſcilicet veritates fundamentales aliàs definitæ, baſeſque fidei ſcandalum pariunt: Vide quales Romanos Pontifices, qui baſes fidei ne ſcandalum pariant, prohibitione ſua ſepeliunt. Et non eſt mirabilis directrix iſta Eccleſiæ prudentia?

Ianſeniani ad eaſdem cenſuras *trutinant* etiam ipſi *gloſſam euaſoriam*, vt cum Valdenſi loquar. Dicunt enim ad merendum & demerendum ſufficere libertatem actionis, non à neceſſitate, ſed à coactione, cum indifferentia potentiæ, hoc eſt mutabilitate & flexibilitate humanæ voluntatis annexa ſtatui præſentis vitæ. Ergo, inquam & Manichæi, & fati aſſertores & Aſtrologi, & Vuiclefiſtæ, & Caluiniſtæ admiſerunt totum quod ſufficit ad libertatem *requiſitam ad merendum & demerendum.*

Illi enim & coactionem excludunt illam quam excludit Ianſenius ab actione voluntatis, & mutabilita-

tem seu flexibilitatem potentiæ pro statu vitæ huius non reijciunt; igitur non tenentur superioribus censuris. Sed & indifferentia quæ consistit in illa mutabilitate & flexibilitate nihil facit ad meritum ex Iansenio, nec impeditur ex eo capite quominus possit esse meritum in statu fœlicitatis & damnationis, vbi sunt immutabiles voluntates; sed impeditur ex ratione status. Nec si voluntas viatorum esset pariter immutabilis, ideò minus esset apta ad merendum, vt idem author expresse docet.

Captiosum etiam est quòd mutabilitatem illam indifferentiam vocant. Indifferentia enim, quam omnes requirunt ad liberum arbitrium, actiua est & ad agendum vel non agendum: hæc passiua est ad recipienda hæc vel illa vincula. Nimirum tota illa mutatio quæ reperitur in hac vita, est mutatio necessitatum; catenam semper trahit liberum arbitrium, sed non eamdem semper: modò aurea ligatur, modò ferrea; sed semper alteruτra. Optio autem vtra sit ligandum; non ipsius est, sed prouidentiæ gubernantis; cui si placuerit delectationem iustitiæ inijcere, tenebitur voluntas aurea catena; sin illam subtraxerit, concupiscentia statim ferream substituet. Egregiam verò indifferentiam & pretiosam libertatem.

Lib 6. de gr. salu. c 34. & li 7. cap. 0 & 8: cap. 11. & 17.

Eiusdem saporis est quod dicunt, indifferentem esse voluntatem. quia proximè potest facere vnum oppositorum, & remotè alterum: dum ligatur delectatione iustitiæ, proximè potest amare bonum, remotè autem non amare, quia cùm soluta fuerit illa catena, & aduenerit alia, tunc non amabit bonum, sed potiùs malum. Quis autem eorum qui liberum arbitrium destruxerũt talem vnquam indifferentiam negauit? Non reperitur etiam illa in cane? non amat canis quod oderat? non odit quod amauerat mutatis speciebus?

S. Thomas 1. part. qu. 63. art. 2. ad 2. *expeditam* esse vult liberi arbitrij facultatem illam qua dicitur posse

aliquid facere vel non facere, & Gonçales de Albelda in 1. p. disp. 53. num 48. id esse *constantissimè* tuendum putat contra Hæreticos Caluinistas. Didacus Aluarez, *veram, expeditam proximam* requirit ad vtrumlibet in libera voluntate facultatem, disp. 23. de Auxilijs n. 1. & 28. 2. disp. 92. num. 8. disp. 115. num. 15. disp. 117. num. 11. lib. 4. Resp. cap. 1. num. 10. 11. 12. & in eo constitutam putant voluntatis libertatem.

Ex quibus omnibus iam satis constat quàm nihili facienda sit distinctio quam nuper inuenerunt Ianseniani; cùm dicunt se admittere in voluntate *indifferentiam potentiæ, sed non indifferentiam actionis.* Quia præter inanem verborum sonum nihil continet, nisi sensum ijs qui ita loquuntur inexplicabilem. Quam enim quæso potentiam intelligunt cùm dicunt se admittere indifferentiam potentiæ? actiuam, an passiuam? si passiuam; salui sint. Quid enim illa facit ad libertatem? Si actiuam, quænam esse potest indifferentia potentiæ actiuæ, si non est indifferentia ad agendum vel non agendum? Quòd si admittunt indifferentiam ad agendum vel non agendum, an sciunt quid loquantur dum negant indifferentiam actionis? Ego verò nihil aliud exigo, quàm vt cum S. Augustino & S. Thoma necessariam esse fateantur libero arbitrio facultatem agendi & non agendi, quomodo deinde negari possit indifferentia actionis viderint ipsi.

Quæ sit doctrina S. Augustini.

HIc Ianseniani Augustinum Augustinum clamitant, sed malè intellectum, nempè hic quoque perpetuus est Caluini prætextus. Ipsi Augustinum interpretentur ad sensum Ecclesiæ, qui proprius etiam fuit Augustini sensus, non autem ad sensum hæreticorum, quos semper odio habuit, & tunc errorem deponent. Quòd si necesse sit S. Doctoris mentem in hac controuersia

controuersia minutiùs exquirere, spero confectum iri vt pro contraria sententia nullum reperiatur testimonium clarum & liquidum, pro communi verò & Orthodoxâ occurrāt expressissima, & non nisi per decadas numeranda, vt opusculo alio monstratum est, & intelligi potest ex ijs quæ dicuntur ad alias quatuor Propositiones: quarum arctissima conexio cum ista pati non potest, vt hæc Augustiniana videatur, cùm aliæ Augustino contrariæ sint.

Interea hæc sufficient. Primum est, ab Augustino liberum definiri, *id quod est in nostra potestate*, vt Iansenius docet lib. 6. cap. 3. 4. 5. Secundum, id censeri esse in nostra potestate apud Augustinum, *quòd si volumus, est, si nolumus, non est*, vt tradit idem Iansenius citatis locis præsertim cap. 4. & 5. Tertium, hoc ipsum ex Augustino præcipuè conuenire actibus elicitis à voluntate, nempè vt si velimus, sint, si nolimus, non sint; ita Iansenius locis cit. Quartum, apud Augustinum esse oppositionem inter ista duo, *nos aliquid nolle, & nos aliquid non posse*: ita vt si verè dicimur aliquid non potuisse, non debeat nobis obiici quòd noluerimus: & si verè dicimur aliquid noluisse, consequens sit quòd potuerimus. Esse hanc Augustini mentem conuincitur ex his locis. 1. ex Commentario in Psalm. 35. vbi dicit iniquos non intelligere vt benè agāt, *non quia non possunt, sed quia nolunt. Aliud est enim*, inquit, *quando quis conatur aliquid intelligere, & per infirmitatem carnis non potest: aliud autem, quando perniciosius agit aduersus seipsum cor humanum, vt quod posset intelligere si bona voluntas accideret, non intelligat, non quia difficile est, sed quia voluntas aduersa est*. 2. ex lib. 2. de actis cum Felice Manichæo cap. 5. vbi cùm retulisset verba Manichæi de ijs qui legem sibi datam à Deo seruare noluerint, subdit Augustinus: *Vides in his verbis cōfirmatum esse, etiam à nesciente quid loqueretur, liberum arbitrium. Non enim dixit, non potuerint, sed noluerint. Hoc certè quod nolūnt seruare legem, non à gente tenebrarum co-*

guntur, si enim coguntur, non nolunt, sed non possunt: si autem nolunt, non vtique coguntur vt non faciant, sed voluntate sua nolunt Hoc ergo quod in eorum voluntate est vt nolint, peccatum, est certè sine aliqua necessitate. Totus hic locus adeò est expressus, vt nullo indigeat commentario. Confirmatur 3. ex eodem lib. cap. 19. vbi Augustinus negat *aliquid fieri voluntate, quando non est in potestate aliter facere, quòd est* causam eius quod facimus, aut quod non facimus, non debere in voluntatem nostram refundi, nobisque imputari ad præmium aut pœnam, nisi quando potuimus aliter facere: & consequenter non posse de nobis responderi, dum quæritur, cur aliquid non faciamus, nos nostra voluntate illud non facere, quod est nos nolle facere, nisi facere possimus. Idipsum eodem modo confirmatur 4. ex lib. de duabus Animabus cap. 11. vbi dicit Augustinus, *neminem vituperatione aut supplicio dignum, si non faciat quod facere non potest,* nempe quia non censet volentem non facere, hoc est, volentem omittere id quod omittit, nisi quando adest faciendi potestas.

Confirmatur 5. ex eodem lib. de duabus Animabus cap. 12. vbi ait: *Dicere reum teneri quempiam, quia non fecit quod facere non potuit esse summæ iniquitatis & insaniæ,* quia scilicet vt sit reus debet illi dici quòd noluerit facere, & hoc non potest dici si non potuit. Et ab hac regula ita generali Augustinus excipit retract. lib. 1. cap. 15. solum peccatum originale, quia illud non est peccatum *propriæ voluntatis.* Huc pertinent ea loca, in quibus Augustinus opponit ista duo, *aliquid fieri voluntate, & fieri necessitate,* vt in lib. 3. de lib. arbit. cap. 3. & 4. & quod dicit ibi, cap. 1. motum deorsum ideo non imputari lapidi, quòd non habeat in potestate illud cohibere.

Ex quibus omnibus satis constat, in doctrina S. Augustini non posse nobis imputari, quòd ideo aliquid non faciamus quia nolumus, nisi quando facere possu-

mus; & vice versa, non posse nobis imputari quòd ideò aliquid faciamus, quia volumus, nisi quando possumus omittere. Iam ita resumi possunt superius posita S. Augustini principia: Non est liberum nisi quod est in nostra potestate: non est in nostra potestate nisi; quòd si volumus, est, si nolumus non est; hoc est, quòd ideo est quia volumus, ideò non est quia nolumus: & hoc ipsum maximè, atque vt dicit Augustinus *primitùs* conuenit actibus elicitis liberè à voluntate nostra: Ergo de illis maximè verum esse debet hoc quod est, *esse quia volumus, non esse quia nolumus*. Sed constat ex eodem Augustino, vt iam ostensum est, non posse dici de aliqua re, ideò non esse quia nolumus, nisi sit in nobis potestas efficiendi vt sit: nec ideò esse quia volumus, nisi sit in nobis potestas efficiendi vt non sit. Ergo ex Augustino, de actibus qui liberè eliciunrur à voluntate, non debet dici, ideò non esse quia nolumus, nisi sit potestas illos eliciendi; vel ideò esse quia volumus, nisi sit potestas non eliciendi. Ac proinde nemini poterit exprobrari, ideò non amare Deum quia non vult, nisi quando potest amare; nec pariter exprobrari cuiquam poterit, ideò succumbere tentationi, & consentire concupiscentiæ quia vult, nisi sit potestas non succumbendi & non consentiendi. Hoc autem significat, nihil esse liberum libertate arbitrij, aut imputabile ad pœnam aut præmium etiam in actibus elicitis à voluntate, nisi quod fit cum potestate ad vtrumlibet, quæ est ipsa indifferentia excludens necessitatem ad vnum determinantem. Ergo huius indifferentiæ necessitas ad constituendam libertatem arbitrij Augustiniana est; & Ianseniani qui eam oppugnant, in eo sunt Anti-Augustiniani.

QVARTA PROPOSITIO.

Semipelagiani admittebant præuenientis gratiæ interioris neceſſitatem ad ſingulos actus, etiam ad initium fidei: & in hoc erant hæretici, quòd vellent eam gratiam talem eſſe cui poſſet humana voluntas reſiſtere vel obtemperare.

Quid ſentiat Ianſenius.

PRIMAM partem huius propoſitionis tradit Ianſenius, tùm aliàs ſæpè, tùm præcipuè lib. 8. de hæreſi Pelagiana, qui eſt ſecundus de Semipelag. vbi c.6. hoc argumentum inſcribit. *Tertia gratia generalis Maſsilienſium eſt actualis interna, & ſufficiens ad credendum, non ad operandum: late ex principijs Auguſtini & Maſsilienſium aſtruitur: aliqua de natura eius.*

Secunda pars eiuſdem propoſitionis infertur ex priore, traditque illam Ianſenins expreſſiſſimè multis in locis. Nam lib. 2. de gratia Salu. cap. 4. vbi diſcrimen inueſtigat inter gratiam Chriſti, & gratiam primo homini atque Angelis collatam, ſic loquitur. *Quod clariùs fortaſſe dici poteſt, quòd gratia ſanæ voluntatis in eius libero arbitrio relinqueretur, vt eam ſi vellet deſereret, aut ſi vellet vteretur: gratia verò lapſæ ægrotæque voluntatis nullo modo in eius relinquatur arbitrio, vt eam deſerat aut arripiat ſi voluerit, ſed illa ſit potius illa poſtrema gratia, quæ inui-*

ctissimè facit vt velit, & à voluntate non deseratur: quod discrimen tam luculentè tradit Augustinus in lucubrationibus, quas aduersus hostes gratiæ exarauit, vt impossibile sit legenti non aduertere. Erant igitur hostes gratiæ qui repugnabant, & paulò post Semipelagianos nominat, & hanc fuisse significat *basim immobilem* totius doctrinæ Catholicæ de gratia & prædestinatione. Pergit sequenti cap. hoc discrimen inter vtramque gratiam inculcare, & hoc primum ponit *nullum adiutorium gratiæ, cuius vsus ita ponitur in arbitrio voluntatis, vt illo vtatur, aut non vtatur, vt illud amplectatur, aut deserat, vt illi consentiat aut non consentiat, si voluerit, quamtumuis sine illo non velit aut velle non possit, esse adiutorium quo fit, vt velit; sed tantùm sine quo non: & proinde ad medicinale adiutorium Christi nullo modo posse pertinere.* Et cap. 24. *Et ista quidem D. Augustini diuinæ gratiæ patrocinantis, & Hæreticorum aduersantium principia quæ hactenus hoc libro explicuimus vel tetigimus, manifestè ostendunt nihil capitalius medicinali Christi adiutorio fingi posse aduersum, quàm illud gratiæ genus, cuius actio vel cessatio, vt vtilis vel inutilis homini sit, in libero relinquitur voluntatis arbitrio.*

Et cap. 27. *Quisquis iam alia diuinæ gratiæ adiutoria infirmis hominibus asserere nititur, quæ deserant si velint, & in quibus permaneant si velint; cum quibus tanquam sufficientibus operentur si velint, nihil aliud imprudens facit, nisi vt originalis peccati virus euacuet, illæsas liberi arbitrij vires esse, Christum frustra venisse, & gratis mortuum esse persuadeat.* Addit nec Augustinum, nec vllum Patrum Latinorum, nec Ecclesiam in Generalibus & Prouincialibus Concilijs à sede Apostolica approbatis, illud genus gratiæ agnouisse vel agnoscere potuisse Et cap. 28. cùm retulisset sententiam Lessij agnoscentis etiam nunc internam aliquam gratiam cum qua possit homo perseuerare si vellet, inusitato quodam zelo percitus, & solitò altiùs intonans: *Quanta*, inquit, *audacia! post condemnatos iam à tot sæculis Massilienses, asserere,*

quòd quia in statu innocentiæ sufficiebat homini ad salutem gratia, qua poterat perseuerare si vellet, etiam nunc sufficiat? Quin & Massilienses minùs exorbitasse putat, quòd eiusmodi tantùm gratiam ad initium fidei sufficere putarent: maiorem enim esse necessariam ad opera quæ fidem consequuntur, illos censuisse. Adde quod dicit lib. 2. de grat. Salu. cap. 25. col. 1. §. 3. Semipelagianos quamuis admitterent gratiam quandã potentialem cum libero arbitrio intus concurrentem, non potuisse effugere notam hæresis: propterea quòd putarent illam adiuuare hominem ad credendum si vellet.

Ex his ergo perspicuum est, & Iansenium repudiare gratiam quæ talis sit, vt humana voluntas possit ei resistere, vel obtemperare: & hæreticos putare Massilienses, sæpiúsque damnatos, quòd talem gratiam sufficere dicerent ad primam credendi voluntatem.

Huius autem propositionis pars prior, quæ continet quæstionem facti, pertinetque ad memoriam antiquitatis, & historiam hæresis Pelagianæ, manifestæ falsitatis conuincitur ex ijs quæ scribunt Augustinus, Prosper, & Hilarius de illa hæresi. Nam cùm gratiam non esse necessariam ad initium fidei, & naturam sufficere, idem sint; Augustinus lib. de Prædest. Sanctorum cap. 2. illis tribuit quòd dicerent *naturam sufficere.* Idem & Hilarius in epist. ad Augustinum. Item non requiri gratiam ad fidem; &, *fidem esse tantummodo nostram*, excludendo Deum, idem sunt, istud verò dixisse Massilienses. constat ex lib. 1. Retract. cap. 23. & lib. 2. de natura & gratia cap. 48. Item idem sunt *gratiam Dei dari secundùm merita fidei*, & gratiam non præcedere fidem, sed subsequi. At omnibus paginis Augustini, Prosperi, Hilarij constat Massilienses credidisse Dei gratiam dari secundùm merita fidei. Eodem pertinet quod dicebant ex Prospero, in negotio iustificationis, *priorem esse hominis obedientiam, posteriorem verò Dei gratiam.* Adde quod refert Augustinus lib. de Prædest. cap. 2. 3. 5. 21. censuisse

illos, *initium fidei ex nobis esse, tanquam fides non ab ipso donetur nobis.* Item, *Fidem, non esse donum Dei.* Item agnouisse quædam merita sua, *tanquam ipsi sibi ea fecissent, non gratia Dei.* Item, *Nos non accipere à Deo cogitationes pias*, per quas habemus fidem, vt vult Ambrosius. Item, *Et credere & perseuerare ita nostrum esse, tanquam non à Domino nos accipiamus.* Item, *Nolle vt prædicetur, Dei donum esse quòd veniatur ad fidem, & non dari nobis vt petamus, vt quæramus, vt pulsemus, esse hoc nostrum, & non diuini muneris.* Item, *Originaliter malum receptionem boni inchoare à semetipso, non à summo Deo.* Habet id genus alia quàm plurima Prosper contra Collatorem omnibus ferè capitibus, præsertim 4. 6. 10. 13. 14. 16. 22. 23. 24. 25. 28. 29. 36. dum exprobrat illi quòd diceret, hominem *sine gratia, non incitatum à Deo, ante gratiam, sine adiutorio Dei, per vires humanæ voluntatis tantummodo, gratia nil suæ virtutis conferente, solius voluntatis motibus, meritò gratiam præuenien-te, sine Dei donis, ex donis naturæ, ex solo Dei arbitrio, non ex Dei inspiratione, sine gratiæ largitate, sine vllo opere gratiæ*, bene agere posse. Hæccine omnia pati possunt, vt putentur Massilienses agnouisse necessitatem internæ gratiæ naturalibus donis superadditæ? Potuit-ne pluribus & clarioribus vocibus exprimi naturalis sufficientia & exclusio necessitatis illius gratiæ? Non est quæstio vtrum illi fateantur quibusdam aliquando adesse gratiam ad initium fidei, quia ne ipsi quidem Pelagiani hoc negarunt, Sed quæstio est, an confessi fuerint esse necessariam, ita vt si non adesset, nemo posset habere saltem initium credendi, quod superioribus testimonijs conuincitur numquam eos credidisse.

Quid sentiant Hæretici de posteriori parte propositionis.

POSTERIOREM partem propositionis, quòd ille fuerit error Massiliensium, Caluinus quoque amplectitur, eamque sicut Iansenius affingit Augustino. Ita enim loquitur in Antid. cap. 6. sess. 6. Concilij Trident. *Porro ne longiùs hic immoremur, dico apertè repugnare quod hic pronuntiant Tridentini Patres cum illa Christi sententia, quisquis audiuit à Patre, &c. Nam vt prudenter aduertit Augustinus, inde sequitur nullum à Deo audire & discere, quin simul in Christum credat, motumque Spiritus sancti sic esse efficacem, vt fidem semper gignat, constituere autem hoc in hominis optione, vt Dei inspirationi, si velit, auscultet, hoc nullo modo conciliari posse.*

Et ad can. 6. ait, *De verbo ne moueamus rixam, sed quia per liberum arbitrium intelligunt eligendi facultatem, quæ sit in vtramque partem, libera & soluta, titulum sine re esse qui affirmant, Christum habent authorem?* Et lib. 2. Instit. cap. cap. 5. §. 10. *Voluntatem sic moueri, non qualiter multis sæculis creditum est, vt nostræ electionis sit motioni, aut obtemperare, aut refragari, & Sophistas imaginari medium esse motum, cui obsequi, vel quem repellere liberum est.* Idem ibidem §. 11. *Errorem esse Scholasticorum, quod putarent in manu nostra esse respuere vel recipere oblatam Dei gratiam.*

Ex quibus perspicuè liquet, errorem esse Caluino, quòd quis putet talem esse internam Dei gratiam, cui possit humana voluntas resistere, vel obtemperare. Fuisse autem hunc errorem Pelagianorum, quibus ea ex parte consentiebant Semipelagiani & Massilienses, statim exprimit idem ibidem §. 23. dicens: *Audiamus nunc Augustinum suis verbis loquẽtem, ne ætatis nostræ Pelagiani, hoc est Sorbonici Sophistæ totam vetustatem nobis aduersari pro suo errore criminentur, in quo scilicet Patrem suum*

Pelagium

Pelagium imitantur, à quo in eandem arenam ipse Augustinus protractus est.

Accedit confessio Samuelis Maresij loco iam cit. qui colligit ex doctrina Catechismi Ianseniani, *In hominis arbitrio non esse gratiam Dei victricem & medicinalem excutere.* Et antea dicentem audiuimus non esse gratiam per Christum *nisi sit victrix & liberatrix*: & contrariam sententiam annumerandam esse, *inter errores ex Ecclesia reijciendos.*

Quid sentiat Ecclesia.

SED quàm verum est esse hanc Caluini sententiam, tam est verum esse contrariam doctrinæ Orthodoxæ. Neque verò ad hoc probandum opus est longo verborum amphractu. Opponendæ sunt inuicem hæ propositiones & conferendæ. *Hæreticum est*, inquit Iansenius, hoc est Semipelagianum, *admittere gratiam cui possit humana voluntas resistere vel obtemperare.* Ex alia parte Tridentinum inquit: *Si quis dixerit liberum arbitrium à Deo motum & excitatum non posse dissentire si velit, anathema sit.* Vtrobique sermo est de gratia Chtisti interna: & quod dicit Tridentinum, liberum arbitrium posse dissentire, facile concedent aduersarij esse idem, ac posse resistere. Iam quod liberum arbitrium à Deo motum & excitatum possit etiam consentire, quod est idem atque obtemperare, nulla pariter controuersia est: de eo enim inter nos omnes conuenit. Censet igitur Tridentinum liberum arbitrium, hoc est humanam voluntatem à Deo motam, & excitatam per veram & internam Christi gratiam, posse dissenrire, quod est resistere illi gratiæ; vel posse consentire si velit, quod est obtemperare; sed admittere talem gratiam, inquit Iansenius, est Semipelagianum. Est ergo Semipelagianum Tridentinum.

Eodem spectant quæ contra tres priores propositio-

nes allata sunt ex sensu Ecclesiæ & Conciliorum, & Summorum Pontificum, quia concluditur inde necessariò iuxta doctrinam Ecclesiæ, non esse admittendam gratiam, cui consentire vel non consentire non sit in hominis potestate, si sit gratia ad liberam in Deum conuersionem & ad merendum data.

Quid respondeant Ianseniani.

RESPONDENT Ianseniani in hoc hæreticos fuisse Massilienses, quod negauerint necessariam esse, gratiam per seipsam efficacem ad initium fidei, hoc est gratiam ita determinantem, vt voluntas sine indifferentia actionis, & sine potentia proxima dissentiendi infallibiliter obtemperet.

Sed primò gratiam ita per se efficacem itaque determinantem vt voluntas & obtemperet sine indifferentia actionis & sine potentia proxima dissentiendi, nemo hactenus Catholicorum admisit. Thomistæ, quibus Ianseniani adhærere se velle simulant, & indifferentiam voluntatis in agendo, & proximam dissentiendi potentiam cum gratiâ efficaci retinere omnibus modis conantur. Iam ostensum est S. Thomam velle expeditam esse liberi arbitrij facultatem ad agendum, & non agendum: Gonzalem quoque dicere expeditam esse debere, ne in partes eatur hæreticorum. Idem Didacus Aluarez.

Et hoc est quod Iansenium fefellit, eiusque sequaces, quòd putent id quod dici solet, Deum dare nobis ipsum velle, & facere vt velimus, & consentiamus, oppositionem habere cum eo quod est, dare nobis gratiam, cui possimus dissentire si velimus: atqui hæc non sunt opposita, sed debent coniungi, & conciliari ab omnibus Catholicis.

Quin imò in hoc est mirabilis Dei gratia quòd *inuictè & indeclinabiliter,* vt loquitur Augustinus faciat nos

consentire, relicta plena proximáque dissentiendi potestate. Vnde vlterius sequitur Iansenium frustra præsidium quærere in illa sensus compositi, & sensus diuisi distinctione. Illa enim potest quidem esse vsui Thomistis, qui cum determinatione ad consentiendum stare putant proximam dissentiendi potentiam; sed Ianseniani, qui hanc negant, quid habent commune cum Thomistis? S. Thomas qu. 6. de malo, art. 1. putat actus quidem oppositos non posse simul esse, sed potentiam liberi arbitrij, quæ illos respuit, asserit esse simul, & non succedere potentiam dissentiendi potentiæ consentiendi. Idem 1. p. qu. 42. art. 2. in corpore, dicit causam liberam esse posse antiquiorem suo effectu, etiamsi nihil illi desit ad agendum: quòd est causam liberam cum expedita & completa ad agendum potestate posse suspendere effectum.

Secundò, Quis ergo erit sensus Concilij Tridentini? Consentientem diuinæ gratiæ posse dissentire, est-ne aliud quàm consentire cùm indifferentia ad consentiendum, vel dissentiendum? quod si hoc est Semipelagianum, Semipelagiana igitur est Tridentini doctrina.

Tertiò Quòd dicunt de neganda potentia proxima dissentiendi, nullo modo compatitur oratio Tridentini; nisi Ianseniani nouam habent Grammaticam, nouasque verborum significationes. Quando enim dicimus aliquem aliquid posse, si velit, intelligimus nihil deesse præter voluntatem: aut si desit aliquid aliud, esse proximam ad ipsum facultatem. v. g. de paupere non dicimus posse facere eleemosynam si velit: quia præter volũtatem deest illi facultas; quòd si non desit qui velit, & possit suppeditare, dicemus pauperem posse facere eleemosynam si velit: quia quamuis non habeat quod det, habet tamen proximam ad acquirendum potentiam. Eodem modo de eo qui ligatus est nemo dicet ipsum posse currere si velit, quia præter voluntatem oportet adhuc tollere compedes: sed si ipse possit se ex-

pedire vinculis, dicemus posse currere si velit, ob proximam quam habet potentiam ad tollendum impedimentum.

Et ita, illud *si velit*, semper significat aut expeditam potentiam, hoc est proximam ad effectum de quo est questio, aut saltem expeditam & proximam ad habendum quod deest, tollendumque impedimentum si quod interponitur: alioquin numquam homines dicere solent, *potest si velit*.

Ergo similiter cùm Tridentinum dicit hominem posse dissentire diuinæ gratiæ, *si velit*, intelligenda necessariò est proxima quædam & libera potentia, vel ad dissentiendum, vel ad tollendum dissentiendi impedimentum, vel ad acquirendam immediatam dissentiendi facultatem. Ianseniani quid tandem horum dicunt?

Confirmatur 4. Quia quotiescumque dicimus hominem posse aliquid facere *si velit*, significamus maximè adesse volendi facultatem, & quidem proximam; & ideo nemo dicit de lapide posse cadere deorsum si velit, quia velle nequit; de dormiente pariter nemo dicit posse orare Deum, *si velit*, quia quamuis habeat voluntatem, habet tamen ligatam & non expeditam ad volendum. Ergo quando Concilium significat hominem posse diuinæ gratiæ dissentire, si velit, supponit omninò habere proximam & non impeditam volendi potestatem; atqui velle dissentire est ipsum-met dissentire. Ergo si Concilium supponit esse proximam potestatem volendi dissentire, supponit esse proximam potentiam dissentiendi.

Quintò, Est incredibile Concilium Tridentinum absolutè pronunciare hominem à Deo motum posse facere id quod non est in ipsius potestate. Sed ex doctrina Iansenij lib. 7. de gratia Salu. cap. 2. & 3. quando est diuina motio, & quando non est delectatio præpollens concupiscentiæ, dissentire non est in potestate volun-

tatis. Igitur Concilium non potuit pronuntiare quòd voluntas in illa hypotheſi poſſit diſſentire, niſi contradicendo doctrinæ Ianſenij.

Sextò, Hoc quod eſt agere ſine indifferentia, & cum remotâ tantùm ad non agendum potentia, vel ſufficit vt abſolutè dicatur liberum arbitrium agere, vel non agere ſi velit; conſentire, vel diſſentire ſi velit; & refragati vel obtemperare ſi velit & ſimilia; vel non ſufficit. Si non ſufficit: ergo, Concilium cùm dicit poſſe conſentire vel diſſentire ſi vult, malè loquitur in tradenda fidei doctrina, & exponit errori fideles, vſurpando loquutiones, quæ iuxta communem & vſitatam acceptionem faciunt ſenſum Semipelagianum. Si ſufficit; quare Ianſenius, omnes illos loquendi modos reijcit & damnat, quaſi contineant ſententiam Semipelagianam? Dicunt Scholaſtici, eſt in hominis libero arbitrio conſentire diuinæ gratiæ, vel non conſentire ſi velit: & Ianſenius abſolutè pronuntiat, hoc eſt Semipelagianum. Dicit Concilium, liberum hominis arbitrium poteſt conſentire diuinæ gratiæ vel diſſentire ſi velit. Ianſenius item abſolutè pronunciat, ſicut debet, hoc eſt orthodoxum. Atqui pondus & pondus, menſura & menſura, vtrumque abominabile eſt apud Deum, Prouerb. cap. 2. Vnde tam diuerſa iudicia circa eaſdem propoſitiones?

Denique, poſtquam ex Ianſenianis tota libertas arbitrij diuinæ gratiæ cooperantis eò reducitur, quod voluntas ſequatur motionem gratiæ per ſe efficacis ſine indifferentia, & ſine proxima diſſentiendi potentia; Interrogo quis ſit error Caluini? Negat-ne gratiam per ſe efficacem? negat-ne voluntatem agere ſine indifferentia? negat-ne remotam ad diſſentiendum potentiam? In quo igitur peccat? coactionem reiicit, cognitionem plenam ad agendum humano modo neceſſariam ſupponit; Quid igitur magis minuſ-ve dicit quàm Ianſenius? Non eſt mirum, quod Tridentinum putet ſe illum

damnare, & quod ille sentiat se damnari à Tridentino; & quod Iansenius, ac Ianseniani totam hanc causam ita interpretentur, vt neque Caluinus negare quidquam videatur eorum quæ Tridentinum asserit, neque Tridentinum asserere quidquam eorum quæ Caluinus negat? nimis pacifici sunt qui lupos cum agnis conciliare nituntur.

Quæ sit doctrina S. Augustini.

DE sententia S. Augustini possent innumera dici, quibus euidenter monstraretur contraria esse Iansenianæ, quod etiam alibi perfectum est. In præsentia tantum vnum & alterum apponam.

Primum est. S. Augustinum semper retinere liberum arbitrium quòd Pelagiani ab eo destrui criminabantur; neque vnquam emendare notitiam communem liberi arbitrij, quæ importat secum expeditam ad faciendum, vel non faciendum facultatem, sed requirere tantùm vt facultas illa quatenus bonum spectat quod pertinet ad vitam æternam, intelligatur constitui per diuinam gratiam. Hoc posito dicant quantum volent Pelagiani arbitrium cum gratia esse liberum ad faciendum vel non faciendum, idque proximè, D. Augustinus numquam repugnat; vt constat ex toto libro de libero arbitrio.

Secundùm est S. Augustinum in eodem lib. cap. 2. probare liberum arbitrium etiam in natura lapsa ex loco illo Ecclesiastici cap. 15. *Ante hominem vita & mors, ad quodcumque voluerit extendit manum suam*, quæ significant expeditam facultatem tam ad vnum quàm ad aliud.

Tertium, Idipsum confirmare S. Augustinum in Psal. 51. *Benignitas ante te, iniquitas ante te, compara & elige.* Vbi etiam exprimitur æquè proxima ad vtrumque potestas: & ridendus sit, qui de duobus obiectis, quorum

vnum est præsens & aliud absens, homini dicat, illud ante te, & illud etiam ante te, compara, & elige.

Quartum, Expressissimam esse huius quæstionis decisionem in lib. de Bono Perseuerantiæ cap. 5. cùm dicit: *Credere vel non credere, positum est in arbitrio voluntatis humanæ*; quod non potest esse verum nisi supposita gratia voluntatem præparante; ergo illa posita, credere vel non credere in arbitrio humanæ voluntatis positum est.

Quintum, Esse id pariter expressum in cap. 34. de Spir. & Litt. vbi supposita pariter diuina gratia dicit, *sed consentire vel dissentire propriæ voluntatis est*. Compara cum eo quod dicunt Iansenianì, *voluntatem gratiæ Christi posse resistere vel obtemperare Semipelagianum est.*

Sextum. Ex lib. de Spir. & Litt. cap. 31. constare apud Augustinum, cùm dicitur quispiam posse aliquid facere, *si velit*, supponi adesse potestatem non impeditam nec ligatam. Idipsum constare ex lib. 2. de actis cum Felice Manich. cap. 3. 4. 5. vbi significatur quando de aliquo dicitur, quod *noluit*; *potuisse*, vt dictum est in superiori propositione.

QVINTA PROPOSITIO.

Semipelagianum eſt dicere Chriſtum pro omnibus omnino hominibus mortuum eſſe, aut ſanguinem fudiſſe.

Quid ſentiat Ianſenius.

HÆC eſt concluſio quam Ianſenius rectè ſequi putat ex dictis à ſe toto libro 3. de gratia Salu, cap. 21. quod ſic claudit. *Quæ ſanè cùm in Auguſtini doctrina perſpicua certaque ſint, nullo modo principijs eius conſentaneum eſt, vt Chriſtus Dominus, vel pro infidelium in infidelitate morientium, vel pro iuſtorum non perſeuerantium æterna ſalute mortuus eſſe, ſanguinem fudiſſe, ſemetipſum redemptionem dediſſe, Patrem oraſſe, ſentiatur. Sciuit enim quo quiſque iam ab æterno prædeſtinatus erat, ſciuit hoc decretum, nec vllius pretij oblatione mutandum eſſe, nec ſeipſum velle mutare. ex quo factum eſt, vt iuxta ſanctiſſimum Doctorem non magis Patrem pro æterna liberatione ipſorum, quàm pro diaboli deprecatus fuerit: ſed ſi quid pro ipſis rogauit Patrem, pro temporalibus quidem iuſtitiæ effectibus rogauit, fuditque ſanguinem ſuum, &c.* Et paulò poſt dicit contrariam ſententiam fuiſſe *machinam á Semipelagianis erectam, & ab antiqua Eccleſia repudiatam.* Et initio capitis hoc argumentum iam *ad nauſeam vſque à Pelagianis, præſertimque Maſſilienſibus inculcatum.* Vnde clarè conſtat ex ipſius ſententia & Chriſtum non

eſſe

esse pro omnibus omnino hominibus mortuum, & Semipelagianum esse ita sentire & dicere.

Ratio autem quâ vtitur vt probet Christum non orasse pro reprobis, *quòd sciret, quò quisque prædestinatus esset*, nemo est qui non videat quàm sit absurda, indignáque viro ad ea quæ dicit attento: cùm inde sequatur orare non potuisse in horto ad auertendum passionis calicem. Quid enim? nonne sciebat, quid iam olim Deus prædefinisset, & immutabilem esse diuinæ sapientiæ sententiam illam?

Quid sentiant Hæretici.

SED nec in eo videtur consequenter loquutus initio cap. cit. cùm dicit deterreri debuisse recentiores ab hoc argumento vsurpando, cùm non possent ignorare vsurpatum etiam esse à Pelagianis & Massiliensibus. An non enim debuit ipse quoque Iansenius deterreri à proferenda tam immani sententia, cùm non posset ignorare esse illam etiam celebratam à Caluino, & confirmatam velut vnum ex præcipuis Caluinismi fundamentis? Nam Caluinus 3. Inst cap. 24. §. 15. negat illud Ezechielis, quo Deus dicit se *nolle mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur & viuat*, extendendum esse ad totum genus humanum. Idem. §. 16. Et quod Niniuitis & Sodomitis qui paratiores erant ad recipiendam gratiam, ianua pœnitentiæ aperta non sit, argumento esse, *Deum nolle omnes saluos fieri*. Idem §. 17. Deum qui delegit quos misericordia prosequi debeat, eam non omnibus impertiri. Vniuersales Dei promissiones ita metiendas esse ex affectu, vt cùm Deus salutem omnibus indiscriminatim denuntiat, nihil aliud velit quàm omnibus expositam esse misericordiam, qui modò eam expetunt atque implorant: quod non alij faciunt, nisi quos illuminauit; illuminare autem quos prædestinauit ad salutem. Consequenter ad hæc docet in cap. 17. Ioan. *Christum proprij*

gregis solummodò sollicitum fuisse, & pro electis suis dumtaxat orasse.

Concinit Molinæus in sua anat, cap. 5. num. 19. Vbi illud Christi apud D. Matthæum. *Hierusalem quoties volui, &c.* negat significare voluntatem, sed externam tã-tùm iussionem: finemque Dei vocantis reprobos *non esse vt conuertantur, sed tantùm petere quod debent, nempe sibi iubenti morem geri & credi promittenti*: nec alio sensu Deum seriò vocare quàm quia *seriò declarat quid sibi gratum sit*. Deum *non desiderare conuersionem hominum, sed innuere tantùm eam sibi gratam esse: Christum non orasse pro omnibus crucifigentibus, sed pro ijs qui per ignorantiam hoc faciebant.*

Ibid c.36.num 21.

Ibid. cap.49. num. 7.

Ibid. cap. 28. num. 19.

Hæc est Hæreticorum doctrina quam Illustrissimus Malderus Antuerpiensis Episcopus, *blasphemam* vocat, & verè *Antichristianam.* Quod ille nequaquam dicit ex proprio tantùm sensu, sed ex illa quam habebat communi experientia horroris Catholicorum omnium, à quibus Caluinus non diffitetur se dissentire. Molinæus verò Pontificios vocat eos qui resistunt suæ doctrinæ, & Arminianos qui defecerunt à Caluino in hac controuersia, dicit *Papismum interpolasse.* Iansenius noluit haberi *Pontificius*, & ne Papista diceretur hac in parte, maluit adhærere Caluino

Sequitur Samuël Maresius, qui in sua Synopsi laudat quod statuit *doctissimus* Catechista Iansenij, *Christum non esse mortuum pro ijs qui pereunt, quod & iam olim Gotescalcus genuinus Augustini imò scripturarum discipulus sustinuit.* Item, *Cum sequenti erotemate dicturus sit vir doctus*, Catechista Iansenij, *Nolle Deum alios seruare, quàm suos electos, non erat cur ita ambiguè loqueretur, vt etiam quodam sensu Christum pro quibusdam non electis mortuum confiteri videretur.* Item, *Neque in veritate neque ex viri docti principijs potest statui Christus mortuus pro vllis reprobis, cùm certum sit neminem ex illis seruatum velle dominum.* Item, *Ergo pro solis electis ex Christi intentione fusus*

Cap. 4. pag. 60.

Cap. 6. pag. 100

Pag 102.

est sanguis illius, & per consequens pro illis solis mortuus est. Iterum, *Habent hic in quo genuinum frangant vniuersalistæ omnes* qui scilicet dicunt Deum velle omnes homines saluos fieri, *qui in illis phrasibus vniuersale quid sonantibus præsidium quærunt Pelagianismo suo.* Pag. 102. Pag. 106.

Quid sentiat Ecclesia.

IAM quòd contraria sit Ecclesiæ Romanæ doctrina satis intelligitur ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 2. & 3. cùm dicit. *Hunc proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris: non solùm autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi. Verùm & si ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum Passionis eius communicatur, &c.* Loquitur Concilium de redemptione generis humani: & cùm dicit, etiam si Christus pro omnibus mortuus sit, non omnes tamen mortis eius beneficium recepisse, non potuit clariùs exprimere, intentionem redimendi per mortem suam latiùs potuisse, quàm illius fructum, interueniente nimirum impedimento ex parte redimendorum. Et confirmatur hæc interpretatio ex eo quod dicit Concilium cap. 17. sess. citatæ de Iustificatis: *Debere omnes firmissimam spem ponere in diuino auxilio*, agitur autem de auxilio ad perseuerandum necessario. Impossibile enim est, vt omnes spem firmam habeant, nedum firmissimam, vt vult Concilium, si maiori parti denegetur & subtrahatur eiusmodi auxilium; quod si sit omnibus iustificatis præparatum; ergo iam est in Deo voluntas iuuandi quantum est ex se, iustificatos ad salutem; atqui inter illos sunt multi reprobi; ergo ex mente Concilij, Deus habet voluntatem iuuandi ad salutem multos reprobos, & Christus propterea mortuus est. Confirmatur iterùm ex ratione quam affert Concilium, cur debeant iustificati omnes concipere firmissimam spem illam,

nimirum quia Deus, *sicut cœpit opus bonum, ita perficiet operans in illis velle, & perficere, nisi ipsi illius gratiæ defuerint.* Hæc enim quid significant, si non significant Deum habere ex parte sua voluntatem perficiendi quod cœpit, hoc est opus suum vsque ad finem perducendi, si non stet per ipsos? Quid autem est perficere, nisi efficere vt perseuerent vsque in finem? Potest-ne Deus velle vt perseuerent vsque in finem, & non velle vt saluentur? vult igitur vt saluentur reprobi quantum est ex se.

Eodem spectat etiam illud quod paulò antè dixerat Concilium cap. 11. *Posse, ac debere iustificatos per Christum proficere. Propterea quòd Deus suâ gratiâ iustificatos non deserat nisi priùs ab ipsis deseratur.* Cùm enim hæc assistentia gratiæ afferatur à Concilio tanquam ratio quâ probatur posse iustificatos proficere, euidens est intelligi debere de gratia actuali, sine qua nemo iustificatus hoc potest. Ergo iustificatis adest gratia actualis in omnibus occasionibus, in quibus est necessaria. Hoc autem est adesse medium sufficiens omnibus iustificatis ad finalem perseuerantiam; & consequenter ad æternam salutem. Ex effectu verò causa infertur, nempe voluntas Dei & Christi de ponenda in manu iustificati æterna salute. Atque ita ex hac saltem parte censeri debet damnata Iansenij doctrina, quâ negat Christum habuisse intentionem saluandi vllum ex iustificatis qui pereunt. Nititur hic Ecclesiæ sensus innumeris Scripturæ sacræ testimonijs, quibus probatur & mandatorum possibilitas; & gratia sufficiens in ijs occasionibus, in quibus est necessaria. Sequitur enim inde per homines stare quominùs credant, quominùs seruent mandata, & consequenter quominùs in vitam æternam ingrediantur, Deo id volente & procurante, quantum est ex se. Sed illa potissimum testimonia conuincunt, in qua expressissima continetur Dei voluntas de salute hominum, quæ iuxta contrariam sententiam illusoria redduntur, & ad fallendos tantùm & irridendos homi-

nes cõposita. Quid enim est illud, *volui congregare filios tuos quemadmodum, &c.* Hoccine vmquam voluit reuera Christus in doctrina Iansenij? Voluit igitur secundùm eamdem doctrinam dæmones congregare sub alas, quemadmodum gallina pullos suos, postquam non magis sollicitus fuit, aut orauit pro salute Iudæorum qui noluerunt ei adhærere, quàm pro salute diaboli. Et illud: *Quòd si cognouisses & tu, & quidem in hac die tua quæ ad pacem tibi*, quid significat? poterat-ne ad pacem Hierusalem aliquid præparari præter voluntatem Dei? Intenderat ergo Deus pacem illam, hoc est reconciliationem cum Hierusalem, & in eum finem media necessaria præparauit. Et illud, *non vult mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur & viuat.* Vult Deus vt conuertatur peccator cui statuit denegare auxilium necessarium, quo possit conuerti? Num de diabolo etiam dicitur, non vult Deus damnationem diaboli, sed magis vt conuertatur & beatus sit? Atqui eodem modo se habet Deus erga reprobos, atque erga diabolos, vt dicunt Ianseniani. Et illud de inuitatis ad nuptias, & venire nolentibus, aliud erit quàm ioculare mendacium hominis vafri, qui ad conuiuium inuitat eos quibus ianuam clausit immutabili decreto? Et illud, *Ante hominem vita & mors, ad quodcumque voluerit extendet manum suam*, quo Augustinus contra Pelagianos scribens fatetur contineri *expreßißimam* liberi arbitrij definitionem, vllam-ne veritatem apud Iansenianos habere potest? Loquitur Augustinus de libertate naturæ lapsæ, de illa enim cum Pelag. disputat; neque probat tantùm ex hoc loco libertatem electorum, sed etiam reproborũ; ac proinde locus iste ad omnes pertinet. Ante reprobos ergo dicendum est esse vitam, quibus Deus decreuit negare omnia viuendi media necessaria? Sunt eiusmodi alia sexcenta in sacris paginis, quibus si non probatur velle Deum salutem eorum etiam qui non saluantur, nego quidquam probari posse ex scriptura sacra, sed

Cap. 2. lib. de grat. & libero arbitrio.

totam ipsius vim euacuatam esse, quod nihil inueniri possit quod frequentiùs aut distinctiùs in ea significetur, quàm quod modò à Iansenianis verum esse negatur.

Atque ea fuit ratio cur tam vnanimis fuerit in illam veritatem SS. Patrum consensus, vt compendio videri potest apud Coccium, & Bellarminum, qui iampridem eorum testimonia collegerunt: & apud Petauium qui nuper toto lib. 23. de Incarnatione idem argumentum prosequutus est.

Neque Iansenius diffitetur. Audi quid dicat lib. 3. de grat. Salu. cap, 20. *Nam quod pro ista recentiorum interpretatione multi veteres proferuntur, non multum ei conciliat authoritatis*. Itane verò? multitudo SS. Patrum non multum conciliat authoritatis alicui sententiæ? Quare igitur Augustinus eorum sensa de peccato originali tam sollicitè toto lib. 1. & 2, contra Iulianum profert? Quare se illis adhærere velle, ac debere profitetur? Quod addit Iansenius ibidem, nihil iuuare quod dixit Chrysostomus, propterea quod vixerit ante subortas de diuina gratia difficultates non videt, perinde retorqueri posse à Iuliano dicente hunc ipsum Chrysostomũ, quem ei Augustinus obiicit, ac cæteros Patres scripsisse ante subortas de peccato originali difficultates, atque ita nihil iuuare? Numquid dicemus ob eãdem causam parum iuuare quod idem Augustinus non solum in quæstione de peccato originali, sed etiam in quæst. de gratia & prædestinatione sanctos Cyprianum, Ambrosium, Nazianzenum profert, quamuis scripserint etiam ante subortas de diuina gratia controuersias? Et non est absurda cogitatio illa atque periculosa, quod ad dirimendas, quæ succedentibus annis suboriuntur controuersias, parũ iuuent quæ scripta priùs fuerant SS. Patrũ monumenta? vndenam certius intelligere possumus quis fuerit Ecclesiæ sensus quàm ex SS. Patribus? sed ego frustra sum qui sensus Ecclesiæ commemoro apud eos authores qui significant aliquot sæculis *sensum Ec-*

clesiæ fuisse pro doctrina *perfectè Semipelagianâ*, eamque tradidisse SS. Patres *quotquot Augustini ætatem antegressi sunt à tempore Origenis.* Ita enim opinatur Iansenius lib. 7. de hæresi Pelagiana cap. 17. qui vt S. Chrysostomum paulò ante loco citato parum curat, ita S. Hieronymum excusari posse negat.

Sed quia Iansenius plus sperat præsidij ex illis Patribus qui sancti Augustini ætatem sunt consequuti ad vsque tempora Scholasticorum : & quia potissimum iactare solent Ianseniani iudicium Ecclesiæ Lugdunensis, & quæ 9. sæculo contigerunt in causa Gotescalci, & quæ in Concilio Valentino 3. definita sunt; vt omittam iudicium Cardinalis Baronij tom. 10. anno 848. qui damnatum refert Gotescalcum, *quòd negaret Deum velle omnes homines saluos fieri, & Christum pro redemptione totius mundi mortuum esse*: dico Iansenij doctrinâ perspispicuam habere condemnationem in monumentis illius temporis, & in iudicio etiam illorum qui contra Hincmarum, & Rabanum, & contra Rhemensem & Moguntinensem Ecclesiam, & Concilium Carisiacum videntur Gotescalco nonnihil fauisse. Et 1. quidem Concilium Valentinum can. 3. renouat canonem Concilij Arausicani, *Quod cum omni detestatione anathema dicit ijs qui aliquos ad malum ita prædestinatos dicunt, quasi aliud esse non possint.* Idem habetur in libro Flori Magistri, & Ecclesiæ Lugdunensis aduersus Scotum Erigenam cap. 4. vbi ad id quod dicebatur Gotescalcum prædestinationibus necessitatem, & vim inferre, subijcit, *si ita dicit, quasi illa prædestinatio reproborum ad interitum, alicui eorum vim & necessitatem imponat ad malum, idest, vt ineuitabiliter mali sint, & omnino aliud esse non possint; hoc omnino alienum est à fide Catholica.* Idem S. Remigius Archiepiscopus, & eadem Ecclesia Lugdunensis in libello de trib. Epistolis cap. 42. his verbis. *Quod autem diuina eadem prædestinatio hoc in improbis agat vt se ad Deum conuertendo & in melius commutando nemo eorum*

possit se ad vitam recuperare, quasi omnipotens Deus, quod absit, sua prædestinatione eis imposuerit necessitatem malè agendi, & in suis malis perseuerandi, hoc omnino nullus fidelium dicit. Idem in lib. de tenenda veritate Sactæ Scripturæ circa 4. Capitula Concilij apud Carisiacum habiti; vbi ad primum Capitulum, *Horribiliter blasphemare dicit qui putat diuina scientia vel prædestinatione aliquem compelli vt malus sit, & aliud esse non possit.* In doctrina Ianseniana, numquid in omnibus reprobis hoc agit Deus *vt aliud esse non possint?* Possunt ne esse boni sine auxilio diuino? Possunt-ne ad Deum conuerti? numquid Deus immutabili decreto denegat illis auxilium vt hoc possint? Quod si possunt aliud esse, hoc est ad Deum conuerti, & in bonitate perseuerare, Deus dando illis vt hoc possint, numquid etiam dat vt possint saluari? Et hoc confirmat quod deinde subijcit idem Remigius. *Ideo plenam & perfectam prædestinationem iusti iudicij Dei tam in parte electorum, quam in parte reproborum, sicut omnino vera est, verum esse confiteamur, nemini misericordiam negantes, nemini conuersionis gratiam derogantes, nemini aditum indulgentiæ claudentes, sed omnibus in iniquitate permanere volentibus vtilem & salutarem errorem incutientes.* Nemini scilicet misericordiam Dei negat Iansenius, qui illam negat omnibus reprobis? non derogare illis gratiam conuersionis? non claudit indulgentiæ aditum? Paulo antè præmiserat Remigius. *Si igitur vt iam dictum est vnusquisque, dum facultas datur Deo auxiliante, mutet in melius. Hoc enim procul dubio vult qui quotidie clamat & admonet dicens, declina à malo & fac bonum?* Et iterum, *Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos.* Apud Iansenium daturne vnicuique facultas, vt se mutet in melius, quæ negatur infinitæ multitudini reproborum? Et hoc Deus *proculdubio vult,* qui nullum prodit eiusmodi voluntatis effectum? Quod si datur vnicuique illa facultas, *Et Deus proculdubio vult*, vt quisque mutet se, nonne & datur facultas, & Deus proculdubio vult vt quisque

quisque mutet se, nonne & datur facultas, & Deus proculdubio vult vt quisque saluetur? Et cùm hæc ita sint Pelagiana erit ad sensum Iansenij cogitatio de gratia sufficienti data, vel oblata reprobis?

Secundò, Idem Concilium Valentinum eodem can. 5. docet Christum mortuum esse pro his etiam iustificatis qui non perseuerant in accepta iustitia, *eósque damnari qui noluerint perseuerare, sed elegerint potiùs gratiam Redemptoris irritam facere quàm seruare.* Quod ostendit perspicuè id eos potuisse.

In eamdem sententiam idem S. Remigius in libel. de tribus Epistolis cap. 16. propositis tribus hominum ordinibus, Electorum, Vocatorum iam ad fidem, sed non perseuerantium, & eorum qui supersunt vocandi, sic dicit. *Pro illis itaque tribus ordinibus ad Christi gratiam & societatem fidelium pertinentibus Dominum Iesum Christum & venisse vt eos saluaret, & crucifixum esse vt eos redimeret. Et fideliter credendum tenemus, & hoc non solùm ex diuinis scripturis, sed etiam ex SS. Patrum fide & doctrina euidenter cognoscimus.* Ecce, firmiter credit Ecclesia Lugdunensis tanquam rem *euidenter* traditam à scripturis, & à SS. Patribus, mortuum Christum vt saluaret iustificatos & iustificandos, atque ad fidem vocandos omnes, quamuis reprobos. Iansenius autem cap. 21. lib. 3. de gratia Salu. disertissimè negat *mortuum esse Christum vt eos saluaret*, & *non esse mortuum pro salute iustificatorum non perseuerantium.* An satis sunt contraria mortuum esse Christum vt eos saluaret, & non esse mortuum pro eorum salute? Primum amplectitur Ecclesia Lugdunensium cum Concilio Valentino tanquam fide certum. Secundum tenet Iansenius.

Tertio, In voluntate saluandi omnes etiam barbaros, ad quos Dei Euangelium non peruenit, duæ occurrerunt difficultates ijs qui adhærebant Ecclesiæ Lugdunensi. Prima, quòd videretur Deus expectare, vt homo inciperet, & hoc patet ex lib. de trib. Epistolis cap.

12. & 13. his verbis. *Quarto autem modo ita à SS. Patribus intellectum inuenitur quod dictum est, qui vult omnes homines saluos fieri, vt simpliciter accipiatur hoc de omnibus quãtum in ipso est, Deum velle, eo quòd omnes saluare velit bonitate Creatoris, sed quia liberi arbitrij eos condidit, expectat vt hoc etiam ipsi velint*: & deinde. *In quarto autem modo illud sine dubio cauendum, quia & occasionem Pelagianæ prauitati præbet, quòd Deum vt saluet homines humanas asserit expectare voluntates*, facilè est autem hoc cauere in illo quarro modo, nullam agnoscendo bonam voluntatem quam diuina gratia non præcesserit.

Altera difficultas nata est ex vmbra quadam & suspicione, quasi id ita acciperetur, vt mortuus esset Christus etiam pro liberandis à damnatione reprobis: duobus enim modis intelligi potest Christus pro reprobis mortuus. Primò vt impediat ne reprobi fiant, hoc est ne moriantur in peccato & damnentur. Secundò, vt permissâ malâ morte, ac damnatione illos inde eripiat. hunc fuisse multorum errorem manifestè colligitur ex S. Augustino de Ciuit. Dei lib. 21. cap. 18. 19. 20. 21. 22. & perseuerare hodiéque apud Græcos probat Leo Allatius differt. 2. de libris Ecclesiast. Græcorũ pag. 240. 308. 312. Suspicatos autem esse Lugdunenses subesse cogitationem hanc ijs qui dicebant & Deum velle omnes saluos fieri & Christum pro omnibus mortuum esse, facilè intelligitur ex modo loquendi, tùm Concilij Valentini, tùm aliorum. Et sufficere possunt ad hoc demonstrandum hæc verba ex cap. 18. de trib. Epistolis. *Quamuis igitur idem Dominus noster, & ad omnes saluandos, omnésque redimendos etiam quos nec saluauit nec redemit, id est infideles & impios in sua infidelitate & impietate perditos, & pereuntes, & perituros venisse contendatur, vnum tamen est, quod nos & fidelissimè credimus & verissimè nouimus, quia pro omni illa & innumerabili, & infinita multitudine impiorum qui ab exordio mundi vsque ad Passionem Domini per quatuor ferè annorum millia in sua im-*

pietate sunt mortui, & apud inferos æterna perditione damnati, numquam Dominus mortuus, numquam passus est, nec ad eos saluandos vllatenus venit, nec pro eis sanguinem fudit, quoniam solos illos ex ijs qui ab exordio mundi vsque ad Passionem eius extiterunt, eadem paßione sua redemisse & saluasse, atque ab inferi claustris eduxisse credendus est, qui & fideliter eum sperauerunt venturum, & fideliter per eum redemptionem & liberationem ad salutem se accepturos esse crediderunt. Et similia habentur in lib. de tenenda veritate Scripturæ cap. 14.

Vides permitti vt credamus mortuum esse Christum vt redimeret & saluaret etiam infideles in sua infidelitate & impietate *perditos pereuntes, & perituros*, dummodo negemus venisse pro mortuis & damnatis apud inferos, quasi eos educere voluerit ex inferis post mortem suam, cum illis sanctis qui piè mortui erant, sicut putarunt Græci; & illius quidem suspicionis vestigia apparent multis alijs in locis, & in ipso etiam Concilio Valentino can. 4 Quam ne quis cauilletur nullo nixam fuisse fundamento, præter id quod iam notatum est ex S Augustino & Leone Allatio discere poterit ex Epist. nona Zachariæ Pontificis ad Bonifacium, non ita diu ante hanc disputationem Ecclesiæ Lugdunensis fuisse qui diceret Christum ab inferis reducem damnatos omnes liberasse nullo inibi relicto.

His ergo purgatis vmbris nihil est amplius quod Ecclesia Lugdunensis reprehendat in ea sententia, qua Christus dicitur pro omnibus mortuus, quinimò censet vtramque opinionem conciliari posse correcta praua intelligentia. En quid dicat Lupus Seruatus illorum temporum Scriptor & propugnator doctrinæ Ecclesiæ Lugdunensis in libello de tribus quæstionibus ad qu. 3. *Verum ne me irridendum & respuendum pronuncient, quibus placet omnes siue bonos siue malos indifferenter à Christo redemptos, ponam vnum quod cum ijs faciat testimonium, & eos omnes, vt opinor, in gratiam reduxero. Et illud est*

quod Ioannes Constantinopolitanus doctrina & sanctitate iuxta insignis Episcopus, vt gratia Dei pro omnibus gustauerit mortem, quod supra posui sic exponit, qualiter gratia Dei pro omnibus gustauerit mortem, non pro fidelibus tantùm sed pro mundo vniuerso. Et ipse quidem pro omnibus mortuus est: quid autem si non omnes credant? id quod suum erat, impleuit. Eligat sanè superioribus acutè consideratis vnusquisque quod optimum ei Deus occulta miseratione suggesserit aut magistra scriptura manifesta ratione protulerit. S. Remigius in libel. de trib. Epist. cap. 20. sic loquitur. *Si autem placet, sicut & nobis multum placet, vt etiam istorum sententia ex pietatę veniens propter pacem & venerabilem pietatem Beatissimorum Patrum non renuatur, nulla ergo contentione pro aliis aduersus alios litigetur, non vna sententia præ altera damnetur.*

Idem in libello de tenenda veritate Scripturæ, 3. cap, hæc habet. *Ecce enim aliquis sentiat, & dicat, sicut etiam antiquitus & sensum & dictum est, non dixit Apostolus vniuersaliter & generaliter vt isti addiderunt sine exceptione, qui vult omnes homines saluos fieri, quid habet hæc intelligentia inconsequens aut contrarium veritati? Item alius dicat & sentiat, sicut etiam à quibusdam maioribus dictum & sensum reperitur, Apostolus cùm superiùs orari iussisset pro omnibus hominibus, pro Regibus, & his qui in sublimitate sunt, post illa omnia generaliter de vniuerso genere humano subiunxit, qui vult omnes homines saluos fieri, quid habet mali, aut periculi ista intelligentia? Et ambo sibi & iste videlicet & ille licet diuersa sentientes fideliter atque vnanimiter concordant.* Et iterum idem Remigius in lib. de tribus Epistolis cap. 23. hæc habet. *Vnde etsi inuenti sunt alii æquè Patres, qui illud gloriosum pretium etiam pro numquam credituris, & in sua impietate perituris datum esse non abnuunt, & illud manifestè diuina authoritate firmatum est, & istud si piè sentitur, non est abnuendum.* Tùm deinde cap. 27. ait, *Quod etsi aliqui Patrum pro omnibus omnino hominibus Christum passum esse intellexerunt, honoretur &*

iste sensus vt pius, dummodo ille prior qui est certissimus & diuina veritate formatus, nulla præsumptione condemnetur. Denique idem cap. 28. ostendit qua ratione conueniant ambæ sententiæ, his verbis. *Recogitent attentius, quia etsi verba illa Apostoli simpliciter intelligantur, quibus de Deo dicit, qui vult omnes saluos fieri, duobus modis hoc Deum agere certissimum est, vt alios ita velit saluos fieri, vt eos omnino non saluet, sed in æternum perire permittat, sicut vtique reprobos omnes, quos iuxta hunc sensum, & vt benignus Creator saluari voluit, & vt iudex æternæ perditioni tradidit. Ita etsi pro omnibus etiam in sua impietate perituris Christus mortuus est, sic eis exhibuit bonitatem Passionis suæ, vt tamen homines impios in sua impietate permansuros iusto suo iudicio condemnauerit.* Vbi patet satis expressum esse quod communiter dicitur in Scholis, nolle Deum vt omnes saluentur voluntate absoluta & effectum salutis infallibiliter habitura, velle autem vt omnes saluentur voluntate conditionata salutis media subministrante omnibus, vel subministratura, si nullum ex parte hominum poneretur impedimentum.

Atque ita constat ex dictis minimè creditum esse ab Ecclesia Lugdunensi quod dicit Iansenius, *Pelagianam esse interpretationem illam*, quam reijcit, de Deo omnes saluare volente, & de Christo pro omnibus mortuo. Quin imò creditum fuisse illis diuina voluntate, & Christi intentione prouisum de medijs ad salutem necessarijs, & esse id potissimum fide tenendum, si quæstio sit de reprobis, qui ad fidem & iustitiam aliquando vocati ciciderunt.

Vt facilè intelligi possit Iansenianos, qui hæc omnia monumenta sæculi noni spectantia ad causam Gotescalci & controuersiam inter Lugdunēsem & Rhemensem & Moguntinensem Ecclesias nuper in publicũ edi curarunt, veluti causæ suæ profutura, litteras Vriæ protulisse, atque hoc probasse quod Iansenius sicuti Pelagianum damnat, non solùm antiquis & vltimis, sed me-

dijs etiã tẽporibus, orthodoxum fuisse atque Catholicũ.

Sed & hoc quoque quarto loco notandum, S. Remigium, Florum, Lupos ambos, Seruatum & Ferrariensem quæcumque dicunt confirmare non ex solius S. Augustini sensu, quem semper Iansenius separat ab alijs Patribus; sed ex communi consensu tum eiusdem S. Augustini, tum Patrum cæterorum. Quorum autem? nempe, vt iam visum est, Chrysostomi, quem Iansenius spernit, Hieronymi, quem accusat, & quod mirabilius est, authoris Commentariorum in Epist. D. Pauli, qui Ambrosio attribuuntur, quem authorem Iansenius per ludibrium vocat Ambrosiastrum, & veluti Pelagiano veneno infectissimum deprædicat: Hunc, inquam, & Ecclesia Lugdunensis, & quos dixi eius propugnatores, veluti verum Ambrosium citant, eique vt Augustino, vt Hilario, alijsque Patribus, & credunt & credendum putant.

Eant modò Ianseniani, & de suffragio Ecclesiæ Lugdunensis triumphent. Prudens verò Lector iudicet, an non meritò huic Iansenij propositioni, *Semipelagianum est dicere Christum*, &c. Qui fuerant à Sorbona censores designati in hunc modum subscripserint, *hæc propositio est falsa, scandalosa, insimulans erroris veritatem sacris Scripturis contentam, & in Concilio Tridentino declaratam.*

Quid respondeant Ianseniani.

QVOD Ianseniani respondent erroris est potiùs confirmatio quàm declaratio veritatis; Dicunt primò, Catholicè dici posse Christum pro omnibus mortuum, quia natura, & causa humani generis pro qua mortuus est, erat omnium communis: ita si centum Itali, v.g. in bello capiantur à Turcis, & quidam amore nationis captus mittat lytrum pro quinque, aut sex, ille dicetur omnes redemisse, quia natura & conditio, & causa qua mouetur, communis est omnium, ridendus sit qui hoc credat.

Secundò, Dicunt affirmari posse mortuum pro omnibus quoad sufficientiam, potentiam, & virtutem pretij, sed si nihil aliud additur, stat quod dicit Iansenius nihilo magis mortuum esse pro omnibus hominibus, quàm pro diabolo, qui omnium calculis excluditur à numero eorum pro quibus Christus dicitur esse mortuus.

Tertiò, Si sensus sit mortuum esse pro omnibus, quasi verò meruerit omnibus applicationem mediorum quæ sufficere possint ad salutem, nisi ex parte ipsorum aliqua causa impediat, hoc verò illi dicunt esse Semipelagianum, & iam constat ex dictis an sit toleranda propositio, non solùm quoad censuram illam iniuriosam, & iniquam, sed etiam quoad ipsam propositionis substantiam, quatenus præsertim iuxta Iansenianam doctrinam excluduntur ab intentione salutis etiam iusti, qui non perseuerant, de quibus tam firma fuit confessio etiam eorum quos aduersarij sibi magis fauere putarunt.

Quartò, Addunt Tridentinum id significare; quatenus dicit, *Meritum Passionis Christi non communicari omnibus*, sess. 6. cap. 2. *& omnes non recipere beneficium mortis illius*. Ita est, sed est etiam manifestum eos, quibus non communicatur meritum Passionis, & qui non recipiunt beneficium mortis Christi; comprehendi eorum numero, pro quibus Christus mortuus est; & pro quorum peccatis positus est propitiatio. Verba enim illa. *Verùm & si ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen, &c.* apertè significát in intentione morientis comprehendi, etiam illos quibus fructus mortis non communicatur: & Ianseniani deberent explicare quo sensu dicat Concilium, *Christum positum fuisse propitiationem pro peccatis totius mundi*, quod statim ita interpretatur. *Verùm & si ille pro omnibus mortuus est, &c.* Vt idem sit mortuum esse pro omnibus, & positum propitiationem pro peccatis totius mundi. Quo sensu inquam

positus est propitiatio pro peccatis omnium; præter intentionem Dei & suam? Quòd si Deus intendit vt esset propitiatio pro peccatis omnium, etiam illorum qui fructum Passionis eius non percipiunt, debent conciliari hæc duo, & esse reuera intentionem Christi vt per mortem suam omnes redimat, vel præueniendo ipsorum peccata, vel commissa delendo, & talis intentionis fructum omnibus non sequi. Quòd autem omnes *non percipiant beneficium*, *aut quòd non communicetur omnibus meritum Passionis*, nihil aliud significat quàm vel impediri mediorum applicationem per peccata quæ liberè committuntur, vel applicatorum impediri fructum, defectu cooperationis.

Doctrina S. Augustini.

VENIENDVM est modo ad D. Augustinum, vbi statim interrogandi sunt Ianseniani quid responsum velint ad id quod legitur quæst. 68. ex 83. quodque non retractauit dum illam quæstionem recognosceret, scilicet eos qui non venerunt ad cœnam imputare sibi debere, *quoniam vt venirent vocati, positum erat in eorum potestate*? Quid ad illud ex lib. 1. ad Simplicium quæst. 2. de Esau, *quòd si voluisset & cucurrisset, Dei adiutorio peruenisset, & ideò vocatione contempta factum esse reprobum*? Est autem Esau cæterorum reproborum exemplar! Quid ad illud cap. 3. de Genesi contra Manichæos, posse homines seruare Dei mandata: *Quia Dei lumen illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*? Quid ad illud in Psalm. 5. *Benignitas ante te, iniquitas ante te, compara & elige*? Quid ad illud hom. 12. inter 50. *Est à dextris quodammodo præcipiens Deus, à sinistris seducens Sathanas, homo in medio constitutus, cor quod inclinatur ad diabolum quare non magis erigitur ad Deum*? Quid ad illud Psalm. 91. *Sathanas non cogit inuitum, in tua potestate est consentire, aut non consentire*, alloquitur autem non consentientes?

Et

Et hæc nonne clarè significant Deum posuisse in manu reproborum vt non peccarent, vt benè viuerent, ac proinde vt saluarentur? Et non voluit vt saluarentur quibus dedit salutis media? Quid ad illud ex cap. 67. de nat. & grat. Nihil aliud ad culpam deputari malè viuentibus *quàm quòd sanare volentem contemnunt*? Quid ad illud ex tract. 2. in Ioan. *Ingratè irrides eum qui ad te venit vt redeas*? An venit Christus vt redeat is quem redire non vult. Quid ad illud ex tractatu 12. *Quantum in medico est sanare venit ægrotum. Ipse se interimit qui præcepta medici obseruare non vult. Venit saluator in mundum. Quare Saluator dictus est mundi, nisi vt saluet mundum, non vt iudicet mundum? saluari non vis ab ipso, ex te ipso iudicaberis.* Potuit-ne distinctiùs exprimi Christus saluare volens eos qui saluari nolunt? Quid ad illud ex Commentario in Psalm. 68. *Proiecit Iudas pretium argenti, quo ab illo Dominus venditus erat, nec agnouit pretium quo ipse à Domino redemptus erat.* An redemerat illum Dominus sine voluntate redimendi? Quid ad illud ex Comment. Psalmi 18. *Cùm autem Verbum caro factum est, & habitauit in nobis, non permisit vllum mortalium excusare se de vmbra mortis, ipsum enim penetrauit verbi calor*? Nonne de vmbra mortis excusare se poterit, quem Christus numquam voluit illuminare? Et Verbi calor sine lucè gratiæ quemquam potuit penetrare? Quid ad illud ex cap. 33. de Spir. & Lit. *Vult Deus omnes homines saluos fieri, non sic tamen vt eis adimat liberum arbitrium quo bene vel malè vtentes rectissimè iudicentur; quod cùm sit, infidèles quidem contra Dei voluntatem & bonitatem faciunt, cum eius Euangelio non credunt*? Vbi vides clarè eorum in numero, quos Deus vult saluos fieri, comprehendi infideles, qui malè vtuntur libero arbitrio, nolentes credere.

Et speciatim de iustis non perseuerantibus, quid ad illud ex Comment. in Psalm. 2. *Duo sunt opera medicinæ, vnum quo sanatur infirmus; alterum quo sanitas custoditur.*

Ibi misericors auxilium est, quasi nullum habeat meritum peccator, qui adhuc iustificari desiderat; hic autem iustum auxilium est, quod iam iusto tribuitur? Quid est adiutorium quod iusto tribuitur iustum esse, prout iustum distinguitur cõtra misericors, nisi esse debitum vel ex iustitia, vel ex fidelitate, vel ex ipsa connaturali status exigentia? Et Deus non vult soluere quod debet? Et si vult, non vult vt perseueret, & ita saluetur etiam iustus qui non perseuerat? Quid ad illud ex lib. de corrept. & gratia cap. 7. *Iustior videtur excusatio dicentium, non accepimus audientiam, quàm dicentium non accepimus perseuerantiam, quoniam potest dici homo in eo quod audieras & tenueras in eo perseuerares si velles*? Nonne hic apertè significat non esse impotentiam perseuerandi in ijs qui non perseuerant, sicut est impotentia credendi in ijs qui non audierunt? Potentia autem perseuerandi potest adesse sine gratia ad eum finem ab eo data? Denique quid ad ea quæ antea sunt allata, quibus constat ex Augustino Deum non deserere iustificatos subtractione gratiæ actualis, nisi prius deseratur? nimirum hæc manifestè conuincunt distinguendas esse in Deo duas salutis hominum voluntates, sicut distinxisse vidimus Lugdunensem Ecclesiam, & antea D. Damascenum, ac deinde Scholasticos: quarum vna solos electos respiciat, alia etiam reprobos: quod S. Prosper supponit pariter distinctione facta duplicis gratiæ, nimirum generalis quæ omnes respicit, & specialis quæ est electorum, de quo mox.

Nam quia Iansenius sæpè suggerit, vt quid senserit Augustinus discamus ex Prospero, Prosper in hac quæst. interrogandus est; & respondebit, *Christum dedisse semetipsum redemptionem pro omnibus, nullo excepto*, vt refert ipse Iansenius tom. 3. lib. 3. de gratia Saluatoris. cap. 21. cui quantum hæc sententia displiceat satis ostendit quod subiungit: *Augustinum illo fuisse antiquiorem & doctiorem*. Ita verò sit, dicatur Augustinus antiquior

Proſpero, quia eo ſenior erat, & quia Proſper illi ſuperuixit aliquot annis. At nonne etiam antiquior Ianſenio Proſper, & quidem 12. ſæculis? Num iniquo animo ferent Ianſenian, ſi putemus Proſperum fuiſſe quoque doctiorem in ſententijs Auguſtini, cum quo ad huc viuente commercium habuit doctrinæ interrogando & reſpondendo? Cui relicta eſt immediatiùs traditio Auguſtinianæ Theologiæ quàm Proſpero? Et de Auguſtino plus credemus homini, qui duodecim ſæculis procul illum aſpicit, quàm illi qui iuxta eſt, coætaneus illius & familiaris? Quis etiam doctior fuit in articulis hæreſis Semipelagianæ quàm Proſper, qui cum illa perpetuò pugnabat? Et putabimus illum neſciuiſſe diſtinguere inter Orthodoxam & damnatam doctrinam Maſſilienſium, vel incautum in hanc incurriſſe, dum dicit Chriſtum ſeipſum dediſſe redemptionem pro omnibus *nullo excepto*? æquo animo Ianſeniani ferant oportet, ſi malumus Auguſtini ſenſa ex Proſpero diſcere quàm ex Ianſenio; & quia illi dicunt ſe Auguſtinum in Ianſenio loquentem audire, nos è contrario audire malumus loquentem in Proſpero, eiuſque verbis Ianſenianam doctrinam profligante.

Quid enim eſt quod totis libris de vocatione gentium vniuerſalem quandam gratiam agnoſcit Proſper, ratione cuius dicatur & Deus omnes ſaluare velle, & Chriſtus mortuus pro omnibus? Scio agnoſcere etiam particularem quæ pertinet ad electos; ſed de illa non eſt quæſtio. Agnoſcant Ianſeniani generalem poſtquam illam agnoſcit Auguſtinus in Proſpero, particularem nemo illis negabit.

Attulerat Suares aliquot teſtimonia ex lib. 2. ſed Ianſenius vno verbo expedit ſeſe lib. 3. de gratia Saluat. cap. 20. *Proſperum*, inquit, *non intelligit Suarez*. Quid non intelligit? Ænigma eſt quod legimus cap. 13. *voluiſſe Deum, & quantum ad illum medendi modum ſufficiebat, egiſſe vt Cain ab illo impietatis furore reſipiſceret*? Ænigma eſt quod

addit posteris illius fratricidæ quamuis in Progenitoris sui moribus viuerent, *numquam se diuinam bonitatem negasse*? Ænigma est quod dicitur cap.14. non ideò excusabiles esse nationes quæ alienatæ fuerant à conuersatione Israël, quia illis hæc abundantia gratiæ quæ nunc vniuersum mundum rigat, pari largitate non fluxerit; *adhibitam enim semper fuisse vniuersis hominibus quandam mensuram supernæ doctrinæ, quæ sufficeret quibusdam ad remedium, omnibus ad testimonium*? Ænigma est quod legitur initio cap.16. *Iesum Christum mortuum esse pro impijs & peccatoribus, & prorsus pro omnibus mortuum esse*? Ænigma est, quod legitur, cap. 17. *Gentibus quibus nondum annunciatum est Euangelium, non deesse illam mẽsuram generalis auxilij, quæ desuper omnibus semper hominibus, præbita est. Esto non sufficiat ad plenam eruditionem diuinæ cognitionis*? Ænigma est quod legitur cap. 23. de paruulis; *Non irreligiosè nec inconuenienter intelligi, quòd ad illam pertineant gratiæ partem, quæ semper est vniuersis impensa nationibus, qua vtique si bene vterentur eorum parentes, etiam ipsi per eosdem iuuarentur*? Hoc verò est rationem, cur effectum in illis non habeat diuina voluntas saluandi omnes, non in ipsorum peccatum originale refundere, sed in defectum parentum, quibus, vt vita, sic & salus puerorum commissa est. Ænigma denique est quod legitur cap. 25. *Opitulationem Dei ad saluandos homines per innumeros modos siue occultos, siue manifestos omnibus adhiberi: & quod à multis refutatur, ipsorum esse nequitiæ; quod autem à multis suscipitur, & gratiæ esse diuinæ & voluntatis humanæ*? Hæc scilicet adeò sunt obscura, adeoque implexa, vt Suarez intelligere non potuerit, intellexerit autem qui putauit de reproborum omnium æterna salute Deũ nihilo magis curasse *quàm de salute diaboli*? Ecquis negare possit, quin oculos habeant Ianseniani mirabiliter dociles, & eorum propensionibus seruientes, nihil videntes quod affectibus displiceat;

Sed editus est nuper pro Iansenio Apologeticus

tertius, quòd alij duo non satis probassent esse illum innocentem. Editus est autem sub titulo admodum falso, *Defensionis Patrum qui pro diuina gratia pugnauerunt*: cùm potiùs inscribi debuerit; accusatio Patrum quàm defensio. Imponere enim Patribus errores, non est illos defendere, sed reos agere. Ergo in hoc libro qui iam it per manus etiam in Vrbe, Ianseniani vt superiora S. Prosperi testimonia eneruarent, coniecturis egerunt, vt libri de vocatione gentium viderentur non esse Prosperi. Non vacat tempus terere in prosequenda inutili critica, patiantur quæso Ianseniani pro hac tantum vice nos errare cum Iansenio, qui S. Prosperi libros illos esse supposuit semper, & vt tales citat. vt intelligi potest, tùm ex alijs locis, tùm ex lib. de Heresi Pelag. cap. 15. & lib. 3. de gratia Saluatoris cap. 20.

Est tamen hoc illis adhuc proponendum ex Prospero Augustini mentem exponente lib. 1. Resp. Obiect. 15. *Item qui dicit quòd non omnes homines velit Deus saluos fieri, sed certum numerum prædestinatorum; durius loquitur quàm loquendum de altitudine incredibili gratiæ Dei, qui & omnes vult saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Et quomodo negabunt Prospero iudice, hoc est Augustino, Iansenium durius esse loquutum quàm loquendum esset de altitudine incredibili gratiæ Dei, volentis omnes homines saluos fieri? Addendum & illud lib. 2. ob. 2. *Sincerissimè credendum est atque profitendum, Deum velle vt omnes homines salui fiant.* Et ne quis putet illa omnium vniuersalitate non contineri reprobos, mox subdit: *Ex quibus quòd multi pereunt pereuntium est meritum, quod multi saluantur saluantis est donum.* Hæc est Prosperi sententia illius cui S. Augustinus doctrinæ suæ depositum credidit; ac proinde hæc est sententia ipsiusmet Augustini, quam iuuat paulò fusiùs aperire.

DE DEO OMNES SALVARE volente, mens Augustini.

1. Timoth. 2.
I.
Quis sit sensus Pelagianus verborum Apostoli dicentis *Deum velle omnes homines saluos fieri.*

VT MELIVS intelligatur Augustini mens circa interpretationem verborum illorum S. Pauli: *Qui vult omnes homines saluos fieri*; Notandum est primò, sensum Pelagianum illorum verborum, quem Augustinus potissimum refugit, supponere Dei voluntatem quamdam ita vniuersalem, itáque indifferentem erga omnes homines, vt discretio & inæqualitas ipsorum in percipiendo eius effectu tota pendeat ex libero arbitrio, sine aliqua præuentione diuinæ gratiæ. Putabant enim Pelagiani, cùm Deus velit omnes saluos esse, totam rationem cur alij saluentur, alij non saluentur, petendam ex bono vel malo vsu facultatis naturalis, independenter à diuina gratia. Probatur hoc primò ex lib. 4. con. Iul. cap. 8. Vbi dicit Augustinus: *Sed ponis Apostolicum testimonium, & ab eo dicis pulsantibus aperiri qui omnes homines vult saluos fieri: vt videlicet intelligamus docentibus vobis, ideò non omnes saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire, quia ipsi nolunt petere, cùm Deus velit dare: nolunt quærere, cùm Deus velit ostendere: nolunt pulsare, cùm Deus velit aperire.* Nam quòd Iulianus & cæteri Pelagiani putarent ad *petitionem*, illam & *inquisitionem* & *pulsationem* sufficere sibi naturam sine gratia; colligitur ex ijs quæ postea subiungit Augustinus, & quod perpetuò Pelagianis exprobrat, quòd dicerent Dei gratiam dari *secundùm merita nostra*, hoc est, consequi ex meritis, non antecedere.

Patet etiam ex eo quòd sæpè Augustinus Pelagia-

nis exprobrat, quòd non diſcernant, *Quid veniat de miſericordia, quid de iudicio*: hæc quippe illi ex parte Dei volebant eſſe indiſcreta. Hinc creberrima illa obiectio contra Pelagianos ex verbis S. Pauli toties repetita, toties que inculcata, *quis te diſcernit?*

Confirmatur ex Proſpero in Epiſtola ad Auguſtinum, vbi ſententiam Semipelagianorum de initio fidei idem opinantium quod Pelagiani de toto virtutum exercitio, ita refert. *Quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam vitam æternam: quantum autem ad arbitrij libertatem, ab ijs eam apprehendi qui Deo ſponte crediderint & auxilium gratiæ* MERITO CREDVLITATIS ACCEPERINT. Vbi vtiles *meritum credulitatis* præmitti auxilio gratiæ, ſicuti cauſa diſcriminis illius, quo diſtinguuntur qui ad vitam æternam à Deo propoſitam perueniunt, ab ijs qui ab ea excidunt. Et ideò paulò ante dixit, ex ſententia Pelagianorum ſpectare ad diuinam bonitatem, *vt indifferenter vniuerſos velit ſaluos fieri.* Et lib. Reſponſ. ad ob. 8. ſignificat alienam eſſe tantum à mente Auguſtini, *Voluntatem Dei indifferentem circa vniuerſitatem generis humani*, quam ſcilicet Pelagiani adſtruebant.

Patet hoc ipſum ex libro Eccleſiæ Lugdunenſis de tribus Epiſtolis cap. 12. & 13. Vbi dum varij modi afferuntur, quibus intelligi poſſit quomodo Deus velit omnes homines ſaluos fieri. *In quarto modo quo id ſimpliciter intelligitur de omnibus hominibus, ita vt quantum in pſo eſt Deus velit omnes ſaluos*, cauendum dicitur illud quod additur, *Deum expectare, vt quia homines ſunt liberi arbitrij, hoc etiam ipſi velint*, quod hoc pertineat ad errorem Pelagij. *In quarto autem modo*, inquit, *illud ſine dubio cauendum, quia & occaſionem Pelagianæ prauitati præbet, quod Deus vt ſaluet homines, humanas expectare aſſerit voluntates.* Ergo qui hoc cauet, Deumque negat humanas expectare voluntates, aſſeritque potiùs præuenire, nihil habet commune cum Pelagio, nihilque contrarium

Augustino, quamuis dicat simpliciter, velle Deum omnes homines saluos fieri sine aliqua exceptione, sed non sine differētia & discretione, quā mutuæ vices iustitiæ & misericordiæ inducunt, iuxta ipsius beneplacitū.

II. Duæ vocationes hominum ad æternam vitam ex Augustino.

Not. 2. Augustinum agnoscere duas vocationes, quarum vna est multorum, verbis illis expressa, *multi sunt vocati*, alia est paucorum quæ significatur illis, *Quos autem prædestinauit, hos & vocauit*. Patet hoc ex ep. 59. quæst. 5. & de Prædest. SS. cap. 16. Et lib. 2. ad Bonif. cap. 9. Et serm. 26. de diuersis cap. 16. Vbi illud, *Qui solem suum facit oriri super iustos & iniustos*, interpretatur de inuitatione ad vitam, etiam eorum qui damnantur: ideoque quòd damnentur attribuit eorum negligentiæ. Iam cùm Dei vocatio non sit illusoria, non potest negari velle Deum, quantum est ex se, vt vocati veniant; atque hoc ita ponere in eorum potestate, vt quo minus homines ad id ad quod vocantur perueniant, per ipsos stet; id quod etiam Augustinus exprimit in lib. 83. qu. q. 68. cùm dicit eos qui exclusi sunt à cœna, non debere alteri tribuere, sed sibi, *Quia*, inquit, *vt venirent vocati, erat in eorum libera voluntate*. Quod quia non retractauit cum locum recognosceret, censendus est approbasse, iuxta principium à Iansenio positum.

Confirmatur ex cap. 27. lib. contra Adimantum, vbi ex eo quòd dicitur Rom. 11. *Potens est autem Deus iterum inserere illos*, colligit Augustinus, *esse in nostra potestate vt vel inseri bonitate eius, vel excidi seueritate mereamur*. Quod etiam approbat 1. Retr. cap. 22. dummodo non excludatur diuina gratia.

Ergo dicendum est, Deum vocantem & inuitantem ad salutem, etiam eos qui non saluantur, habere voluntatem vt veniant, & vt saluentur, & quidem ex parte ipsius efficacem, hoc est talem, vt quod vult ponat in libero arbitrio. Sed vt est specialis vocatio & inuitatio prædestinatorum, ita esse specialem & propriam circa eorum salutem, voluntatem. Atque ita qui priorem

admittit

admittit, dummodo non neget posteriorem, philosophatur omnino ad mentem Augustini, & à Pelagianis recedit non aliam admittentibus in Deo circa prædestinatos & reprobos, quàm communem & æqualem & indiscretam illam voluntatem, quæ expectat vt ex parte hominum per meritum boni vel mali vsus facultatis naturalis liberi arbitrij, discrimen inducatur.

Not. 3. Duplicem illam voluntatem exprimi apud Augustinum multis in locis. Nam in Enchiridio ad Laur. cap. 100. quod dicit de Adamo & de malis Angelis, quòd peccando fecerint contra Dei voluntaem, id extendit ad omnes in vniuersum, qui malè viuunt. *Quantum ad ipsos attinet*, inquit, *quod Deus noluit fecerunt, quantum verò ad omnipotentiam Dei, nullo modo id efficere valuerunt: hoc quippe ipso quòd* CONTRA VOLVNTATEM DEI FECERVNT, *de ipsis facta est voluntas eius. Propterea namque magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates eius, vt miro & ineffabili modo non fiat præter eius voluntatem, quod etiam* CONTRA EIVS FIT VOLVNTATEM. *Quia non fieret, si non sineret, nec vtique nolens sinit, sed volens. Nec sineret bono fieri malè, nisi Omnipotens etiam de malo facere posset benè.* Vbi vides primò voluntatem Dei esse vt homo non peccet. 2. Ita hoc velle Deum vt tamen huius suæ voluntatis effectum libertati hominis permittat, *sinatque* non fieri quod vult vt fiat. 3. Sed ex hypothesi quòd homo ita faciat, esse aliam Dei voluntatem, eamque omnipotentissimam, per quam occasione illius malæ hominis voluntatis, facit ipse certò & ineuitabiliter quod vult, vel misericordiam erga indignos exercendo, vel erga dignos iustitiam,

III. Duæ item voluntates.

Hoc ipsum significat Augustinus contra Aduersarium legis & prophetarum. Nam cùm ille veteris Testamenti aduersarius quem impugnat, obiecisset Deũ Prophetarum, vel non fuisse præscium futurorum peccatorum, dum Adamum creauit; vel non potuisse impedire quod præsciebat futurum esse contra suam vo- Cap. 14.

luntatem; itáque victam fuisse voluntatem Creatoris à voluntate creaturarum; Augustinus, *Nec ignarus*, inquit, *fuit hominem peccaturum, sed simul etiam quid iusti & boni fuerat & de peccante facturus, summa vtique diuinitat[e] præsciuit.., Nec voluit quod non potuit, hoc enim voluit, vt aut obediens homo esset, aut inobediens impunè non esset.* En tibi & voluntatem vt homo esset obediens, cui permisit hominem resistere, & voluntatem inuictam, vt pœnam ferret huius resistentiæ. Ratione cuius postea dicit, *Deum semper inuictum; etiam homo*, à Dæmone, scilicet *victus ostendit*. Moxque probat id quod obiiciebatur contra Deum Prophetarum, similiter obiici potuisse contra Deum Apostolorum, quem ille blasphemus distinguebat, *Potest*, inquit, *hoc & de Christo dicere, qui talentum dedit homini nihil acquisituro, quod propterea vtique dederat vt eius augeretur pecunia, quidquid est quod illa significat, Ergo quia contigit vt ille sua pigritia nihil acquireret, hoc non præsciuit ille qui dedit? Dicere etiam potest non implesse de hoc lucro Christum, quod magnopere cogitauit.* Vnde concludit paulò post. *Quid est quòd iste insanus & præceps, cùm Christianum esse se iactet, hoc reprehendit in Deo Prophetarum quod inuenit in Deo Apostolorum? Quoniam idem Deus est & ipsorum & illorum.* Supponit ergo Augustinus in vniuersum, voluntatem esse in Deo aliquam, cuius executio ita permittitur hominum voluntati, vt ideo effectu careat, quia hominis voluntas non respondet: neque id obesse diuinæ authoritati, quòd Deus & volens hoc permittat, & habeat ipse aliam, cui nemo resistit ex illa suppositione voluntatem.

Cap. 15.

Cap. 16.

Confirmatur hoc ipsum ex lib. 12. de Ciu. Vbi Augustinus docet improbos Deo resistere. Quomodo enim resistere possunt, nisi faciendo contra eius voluntatem? faciunt igitur quod non vult, & vice versa vult Deus vt faciant quod non faciunt: hoc est, vult vt benè viuant; itáque damnationem effugiant. Augustini verba sunt. *Dicuntur in scripturis inimici Dei, qui non natura sed*

Cap 3.

vitijs ADVERSANTVR *eius imperio, nihil ei valentes nocere, sed sibi. Inimici enim sunt* RESISTENDI *voluntate, non potestate lædendi ...... idcirco vitium quo* RESISTVNT DEO, *qui appellantur eius inimici, non est Deo, sed ipsis malum.* Præter hanc autem voluntatem cui resistunt, supponit Augustinus aliam esse, cui non possunt resistere, vt iam dictum est. Adde, quod etiam legitur lib. 22. de Ciu. cap. 1.

Idipsum iterum inculcat in lib. de correpț & gr. cùm dicit. *Volenti Deo saluum facere, nullum hominum resistit arbitrium. Sic enim velle, vel nolle in volentis, aut nolentis est potestate, vt diuinam voluntatem non impediat, nec superet potestatem. De his enim* QVI FACIVNT QVÆ NON VVLT, *facit ipse quæ vult.* Qui vocati ad Dei gratiam non veniunt, faciunt *quod Deus non vult*, quia nimirum vult & veniant. Qui veniunt & in statu iustitiæ constituti peccant, faciunt etiam *quod Deus non vult*, quia vult vt non peccent; & consequenter vt perseuerent vsque in finem in accepta iustitia, itáque saluentur. Est igitur in Deo voluntas vt saluetur homo, cui homo non resistit; illa videlicet secundùm quam *volenti saluum facere nullum hominis resistit arbitrium.* Et est voluntas cui resistit, nimirum illa, qua dum peccat & dum perit, *facit quod Deus non vult.* Cap. 14.

Ex quibus facilè est intelligere, & Augustinianam esse doctrinam, & veram quæ continetur in libro de Spir. & Litera, quamque Iansenius quia non poterat aliter ex illa difficultate expedire sese, contra manifestam & oculis omnium expositam veritatem negat ab Augustino propositam ex propria sententia; sed ex sententia Pelagianorum. Augustinus ergo sic loquitur. *Vult autem Deus omnes homines saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire, non sic tamen vt eis adimat liberum arbitrium, quo vel benè vel malè vtentes iustissimè iudicentur. Quod cùm sit, infideles quidem contra Dei voluntatem faciunt, cùm eius Euangelio non credunt, nec* Cap. 33.

IV. Augustinus ex propria sententia loquitur cap. 33 lib. de Spir. & Lit.

ideò tamen eam vincunt: verùm seipsos fraudant magno & summo bono, experturi in supplicijs potestatem eius cuius, in donis misericordiæ contempserunt. Ita voluntas Dei semper inuicta est; vinceretur autem si non inueniret quid de contemptoribus faceret: aut vllo modo possent euadere, quod de talibus ille constituit. Qui enim dicit v.g. volo vt hi omnes serui mei operentur, & post laborem requiescentes epulentur, ita vt quisquis eorum hoc noluerit, in pistrino semper molat; videtur quidem quicumque contempserit, contra voluntatem Domini sui facere; sed tunc eam vincet, si & pistrinum contemnens effugerit, quod nullo modo fieri potest sub Dei potestate. Hic iterum, vt vides, exprimitur duplex Dei voluntas, altera, vt ita dicam, vincibilis à libero arbitrio nolente fidem acceptare: de hoc enim Augustinus disputat. Altera inuicta ex suppositione illius repulsæ. Vel potius vna & quasi disiunctiua, qua Deus, qui vult omnes homines saluos fieri, vult consequenter vt vel fidem amplectantur, vel si noluerint quod pro sua libertate nolle possunt, æternum luant. Et hæc voluntas inuicta est, etiam dum vincitur. Esto enim, impediatur quod primum intendit, vt homo fidem amplectatur: impediri tamen nequit, quominus id assequatur quod consequenter decernit; vt puniatur qui misericordiam contempsit.

V.
Probatur ex conformitate doctrinæ cum eo quod alibi Augustinus tradit.

Sed hæc sunt, inquit Iansenius, pelagiana. Pelagianum igitur est quod dixit Augustinus loco proximè citato ex libro de Correptione & grat. Nam ibi quoque voluntatem Dei exprimit contra quam homo facit dum Euangelio repugnat, dum acceptam gratiam perdit, dum non perseuerat: & aliam inuictam. Pelagianum & quod scripsit in Psalm. 110. vbi hoc ipsum docet! Pelagianum & quod est in libro 1. contra Aduersarium legis & Prophetarum, vbi disiunctiuè quoque illam Dei voluntatem exprimit. *Hoc enim voluit vt aut obediens homo esset, aut impune non esset.* Quod ipsum valere dicit in Deo noui testamenti. Qui scilicet talenta sua,

hoc est, gratiam suam ita distribuit, vt velit eius fructum hominem referre liberè cooperando: vel si non referat priuari concesso iam beneficio, & in tenebras exteriores eiici, tanquam seruum inutilem, vt monstratum est: Pelagianum denique quod citatum est ex Enchir. ad Laur. vbi eadem duplex voluntas Dei circa homines; vel vna disiunctiua, respiciens ipsorum salutem modo iam explicato reperitur. Atque ita, vbicumque Pelagianos impugnare creditur Augustinus, fuerit ipse Pelagianus. At, inquies, Augustinus non dicit illis locis Deum per voluntatem illam cui homines resistunt, velle omnes saluos fieri: quinimò id expressè negat in citato loco de Correptione & gratia, dum dicit. *volenti saluum facere nullum hominum arbitrium resistere*: ideoque illud Apostoli, *Deus vult omnes homines saluos fieri*, accipiendum esse dicit de omni genere hominum, non de omnibus cuiuscumque generis hominibus. In citato autem loco de Spir. & lit. supponit esse etiam intelligendum de omnibus & singulis, vnde meritò ne sibi contrarius esse videatur, credendus est hoc postremum dixisse, non ex sua sed ex Pelagianorum sententia. Respondeo ex citatis locis constare dum homines peccant facere contra diuinam voluntatem: ac proinde esse diuinam voluntatem vt peccando non ponant impedimentum diuinæ gratiæ, vt non repugnent Euangelio, vt fidem non repudient, vt ad statum iustitiæ prouecti inde ne excidant, sed perseuerent vsque in finem. Atqui hoc velle, velle est vt saluentur. Vult igitur vt saluentur etiam illi qui peccant, & hoc ponit in eorum arbitrio ex Augustino. Id quod primò & per se de adultis intelligitur, qui perueniunt ad vsum rationis, ad alios autem eatenus extenditur, quatenus eorum salus sicuti & vita prouidentiæ ac tutelæ adultorum commendata est.

Math. 25.

VI. Vera ratio conciliandi Augu-

Modus ergò conciliandi Augustini contraria quæ videntur testimonia, non est ille quem Iansenius propo-

stini testimonia in speciem diuersa.

nit, vt in altero loco ex sua, in altero ex Pelagianorum sententia sit loquutus. Contrarium enim ex ipsa inspectione locorum euidenter colligitur; sed petendus est ex diuersa voluntate, ita vt altera in omnium salutem feratur: altera tantum in salutem electorum: vel ex vna & eadem exponenda cum disiunctione, vt dicatur Deus velle quidem omnes homines saluos fieri, aut si omnes nolint, velle saltem istos, cæteros qui saluari noluerint reprobando.

VII. Distinctio duplicis voluntatis Dei antecedentis nimirum & consequentis circa hominum salutem Augustiniana est.

Atque hinc liquet distinctionem illam antecedentis & consequentis voluntatis ab S. Damasceno traditam, & ab S. Anselmo, S. Thoma, & cæteris Scholasticis acceptatã, sin minus quoad voces, certè quoad rem, totam esse Augustinianã, non solũ quia exprimitur in illo cap. 33. de Spir. & litera, in exẽplo illo decernentis vt serui operentur in vinea, quod primum est & antecedẽs; & si nolint, vt trudantur in pistrinum, quod est secundũ & consequens ex eorum inobedientia; sed quia similiter traditur in citato libro contra Aduersarium legis & Prophetarum, cùm dicitur voluisse Deus vt homo esset obediens, quæ est prima & antecedens voluntas: & ex suppositione quod non esset voluisse consequenti voluntate vt impune non esset. Idem patet ex loco cit. in Psal. 110. & ex Enchir. vbi etiã loco citato significat absolutam illam & inuictam Dei voluntatem quæ dicitur consequens dirigi à præscientia boni vel mali vsus liberi arbitrij, cùm dicitur. *Quapropter etiam primum hominem Deus in ea salute in qua conditus erat custodire voluisset, eumque oportuno tempore post genitos filios sine interpositione mortis ad meliora perducere, vbi iam non solum peccatum non committere, sed nec voluntatem posset habere peccandi, si ad permanendum sine peccato sicut factus erat perpetuam voluntatem habiturum esse præscisset. Quia verò eum malè vsurum libero arbitrio, hoc est peccaturum esse præsciebat, ad hoc potius præparauit voluntatem suam, vt benè ipse faceret etiam de malè faciente: ac sic hominis voluntate*

mala non euacuaretur, sed nihilominus impleretur omnipotens bona. Volebat Deus vt Adamus non peccaret, & vt in innocentia perseuerans tandem ex illo statu transiret immediatè in statum beatitudinis: sed hoc volebat, vincibili voluntate. Et quia præsciebat voluntatem illam, Adami culpa, carituram effectu, simul voluit omnipotenti voluntate, vt sequerentur effectus illi qui ex tali peccato consequuti sunt. Itaque prior illa voluntas fuit antecedens peccatum, hæc consequens. Pari modo vult Deus vt non peccent qui peccant, vt gratiam recipiant qui repellunt, vt perseuerent qui excidunt, quod est velle vt salui fiant, & antecedenter hoc velle: sed quia etiam præscit hanc voluntatem ipsorum vitio irritam fore, peccaturos enim, diuinam gratiam reiecturos, non perseueraturos; omnipotenti voluntate, sed talem præscientiam consequente, non vult vt salui fiant.

Facit ad hoc confirmandum quod dicit tract. 53. in Ioannem, vbi quod dicitur de Iudæis qui *non poterant credere*, Augustinus interpretatur, *id est nolebant*, & significat impotentiam illam supponere præscientiam malæ voluntatis ipsorum. Supposita igitur simili præscientia non est mirum, si nec Deus velit reprobos saluare, nec ipsi saluari possint: sed illud *nolle Dei*, consequens est. Eamdem præscientiam coniungit Augustinus cum voluntate quâ Deus facit quod vult 22. de Ciuit. cap. 2.

Non dico voluntatem salutis quæ pertinet ad prædestinatos esse consequentem ex absoluta meritorum præscientia iuxta mentem Augustini; sed dico tantum consequentem esse illam quæ reproborum exclusiua est: ac proinde, cùm dicitur Deus velle illos saluare, intelligendum antecedenter ad hanc præscientiam: & cùm dicitur nolle saluare, intelligendum, consequenter; idque iuxta Augustinum.

Circa prædestinatos autem in eadem Augustini

VIII. Quomodo velit & non velit Deus omnes saluos facere.

Theologia creditur esse Dei voluntas, quæ vt habet rationem intentionis, præcedit quidem absolutam præscientiam boni vel mali vsus humanæ libertatis, sed vt est executiua salutis quam intendit, eamdem præscientiam supponit. Vnde potest etiam diuerso respectu dici, & antecedens & consequens, sed vtroque modo est absoluta & efficax, & inuicta ex directione scientiæ conditionatæ. Et hanc intelligit Augustinus, cùm hoc quod est Deum velle omnes homines saluos fieri, interpretatur de generibus singulorũ. Ac proinde hoc etiam modo dici potest Deus velle, & non velle omnes homines saluos fieri; velle quidem illa volũtate communi quam homines possunt irritam facere, non velle ista speciali & infallibili quam nemo vincit. Nam quòd hanc intelligat, dum negat pertinere omnino ad omnes, patet ex eo quòd dicit loco citato de corrept. & gr. *volenti saluum facere nullum hominum arbitrium resistere.* Et quod dicit in Enchir. de Tyrijs & Sidonijs. *Nec vtique Deus iniustè noluit saluos fieri, cùm possent salui esse, si vellet.* Noluit scilicet ex voluntate quæ sic adæquatur diuinæ potestati, vt adhibeat quidquid in illa continetur & necessarium est ad effectum certò procurandum: & ideo vocat illam voluntatem *certam, immutabilem, efficacissimam.* Præter hanc autem agnoscere illum aliam iam demonstratum est.

Cap. 91.

IX. Idem alia ratione explicatur.

Ad vberiorem explicationem addo, Dei voluntatem sumi posse adæquatè, ita vt indistinctè complectatur totam dispositionem diuinæ prouidentiæ circa salutem hominum: & hoc modo sumit Augustinus quando inuictam ideo probat, quia si vnum non assequitur, assequitur aliud, v. g. si non impedit peccatum præualente hominis nequitia, pœnam infert ineuitabilem: hoc enim modo voluntatem sumere est totam sumere. Et ita sumptâ, habitaque ratione effectus qui ex ea resultat, Deus paucos tantum vult saluos facere, multos autem damnare. Potest verò in

ea

ea voluntate distingui id quod antecedenter respicit, & id quod respicit consequenter, itáque distinctè & inadæquatè, sumpta vult Deus saluare reprobos antecedenter, consequenter autem non vult.

Hanc esse mentem Augustini conuincunt omnia quæ superiùs allata sunt: & confirmari potest ex fidelissimo eius interprete S. Prospero 1. Resp. Obiect. 15. ar. 7. vbi disertè profitetur velle Deum vt perseuerent illi, qui re ipsa non perseuerant: & gratiam Dei quæ necessaria est, vt quis perseuerare possit, *non priùs illos deserere, quàm ab ijs voluntaria defectione deseratur.* Et ar. 8. distinguit inter illos *quos Deus saluare vult*, & illos *in quibus suæ voluntatis propositum implet.* Eodemque pertinet id quod dixit ad Obiect. 8. *Omnium hominum curam esse Deo, & neminem esse quem non aut Euangelica prædicatio, aut legis testificatio, aut ipsa natura conueniat.* Vbi vides comprehendi tres hominum status, seu tres leges, naturalem per quam monentur homines ne peccent, ac proinde ne diuinæ gratiæ impedimentum ponant: Mosaïcam, in qua pleniùs erudiuntur ad cognitionem agendorum & fugiendorum, & ad cultum Dei; Euangelicam, in qua cognitio illa consummatur iuxta capacitatem hominum viatorum. Hoc autem dicit vt reiiciat quod obiiciebatur, Deum nolle omnes homines saluos fieri. Ac proinde supponit propositionem *quod velit*, verificari, & in ijs omnibus quos natura ipsa, & in ijs quos lex, & in ijs quos Euangelium *conuenit.* Omnium enim illorum curam esse Deo: illam inquam curam quæ salutem respicit.

X. Mens Augustini ex Prospero intelligitur.

Adde cætera quæ sunt allata superiùs ex libris de vocatione gentium, vbi generalem illam & specialem salutis hominum voluntatem clarissimè supponit. Atque ex his patet solutio ad omnia quæ Iansenius afferre solet Augustini testimonia, quibus negare videtur Deum velle omnes homines saluos facere. Quia vel hoc negat tantum in sensu à Pelagianis intento, vel

diuinam voluntatem accipit completè,prout inuoluit antecedentem & conſequentem : vel ſtrictè accipit & inadæquatè pro illa tantum ſpeciali quæ electorum eſt propria: vel negat ſolùm æqualem,& indiſcretam omnium ſalutem ex æquo reſpicientem.

XI. Antecedens Dei voluntas circa ſalutem hominum ante & poſt peccatum eadem.

Ex his verò facilè intelligas, antecedentem illam Dei voluntatem de ſalute omnium eamdem ſemper manſiſſe etiam poſt peccatum, ita vt mutatio quidem fuerit in medijs quibus erat procuranda hominum ſalus, ſed intentio tamen ſemper manſerit eiuſdem finis. Duo nimirum occurrebant media intellectui diuino, ex quibus ſequi poſſet hominum ſalus. Primum, vt in Adami obedientia conſtitueretur facultas transfundendi iuſtitiam in omnes poſteros. Secundum, vt ſi eam ille perderet deſignaretur Reparator humani generis, cuius merito conſequi homines poſſent quod in Adamo perdidiſſent. Poſſumus ergo ſecundùm modulum noſtrum concipere Deum, ſuppoſitâ illâ præſcientiâ, volentem vnico actu ſimpliciſſimo, vt alterutro modo fieret hominibus à ſe creandis ſalutis copia. Iam enim didicimus ex Auguſtno Dei voluntatem explicari à nobis poſſe cum illa diſiunctione. Ergo vi illius voluntatis decreuit Deus Adamum creare & in manu eius ponere ſalutem poſterorum omnium. Subſequutâ verò lapſus eius abſolutâ præſcientiâ, vi eiuſdem voluntatis ſequutum eſt decretum incarnationis. Atque ita eadem ſemper Dei voluntas, modò per primum Adam, modò per ſecundum, ſaluare voluit omnes homines, manſitque ipſa in mutatione ac ſucceſſione mediorum immutata, & ſemper antecedens. Conſequens autem fuit voluntas puniendi Adamum, & eius poſteros, & tandem etiam damnandi, ac priuandi ſalute illos qui beneficij redemptionis fructum impediiſſent.

DE CHRISTO PRO OMNIBVS *mortuo, mens Augustini.*

EX voluntate quam habuit Deus vt omnes homines salui essent, sequitur Christum eodem modo pro omnibus mortuum: quia quos Deus saluare voluit, per mortem Christi saluare voluit: & si quos per Christi mortem saluare noluit; omnino saluare noluit. Et ideò qua ratione docemur à Sacra Scriptura velle Deum, *omnes homines saluos facere*, docemur etiam ab eadem Christum esse *positum propitiationem, non solùm peo peccatis nostris, sed etiam pro totius mundi*. Sicut ergo distinguimus in Deo duplicem volũtatem salutis hominum, quarum altera est inefficax in reprobis, ex voluntario ipsorum defectu; altera est efficax & infallibilis in electis; ita distinguenda est in Christo duplex voluntas moriendi pro salute hominum, vt scilicet altera feratur ad promerenda illis salutis media si velint ijs vti; altera ad promerenda media quibus vti velint, hoc est infallibilia & efficacia. Et hæc distinctio necessaria est ad concilianda Augustini testimonia in speciem contraria. Nam quod aliquando visus sit significare Christum non esse mortuum nisi pro prædestinatis, ostendunt nonnulla testimonia à Iãsenio citata. Et illa vera sunt intellecta iuxta secundã interpretationem iã data. Quòd verò etiam docuerit mortuũ esse pro reprobis; constat ex aliis nihilominus perspicuis. De reprobis enim loquitur August. tract. 2. in Ioan. cũ dicit, *Ingrate irrideseum qui ad te venit vt redeas.* De reprobis loquitur in Psal. 68. cũ dicit, *Iudã non agnouisse pretium quo ipse à Domino redemptus erat*: de reprobis

I. In Christo quoque duplex voluntas ex oblatio meritorum ad procurandum hominum salutem ex doctrina S. Augustini.

loquitur lib. 2. de symbolo ad Cath. cùm dicit. *Videtis vulnera quæ inflixistis, agnoscitis latus quod pupugistis, quoniam & per vos & propter vos apertum est; nec tamen intrare voluistis.* De reprobis loquitur serm. 31. ex 40. qui ante 20. circiter annos primùm editi sunt Parisijs, & nemo dubitat esse Augustini, cùm dicit, *Sanguis Domini tui si vis datus est pro te: si nolueris esse non est datus pro te.* Et deinde, *Forte dicis, habuit sanguinem Deus meus quo me redimeret, sed iam cùm passus est totum dedit. Quid illi remansit quod det & pro me? hoc est magnum, quia semel dedit, & pro omnibus dedit. Sanguis Christi volenti est salus, nolenti supplicium* Reprobos etiam complectitur id quod dicit in Psal. 18. *Cùm autem Verbum caro factum est & habitauit in nobis, non permisit vllum mortalium excusare se de vmbra mortis, & ipsum enim penetrauit verbi calor.* Reprobos complectitur lib. 6. con. Iul. dum vrget illationem illam Apostoli. *Christus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt,* & dicit, *Ex hoc enim probauit omnes mortuos esse, quia pro omnibus mortuus est vnus. Inculco, infercio recusanti. Accipe, salubre est, nolo moriaris. Vnus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt. Vide quia consequens esse voluit vt intelligantur omnes mortui, si pro omnibus mortuus est.* Vbi vides mortem peccati originalis, vel contractam vel contrahendam, vniuersaliter inferri ex vniuersalitate intẽtionis Christi mortem offerentis pro omnibus; quæ illatio vitiosissima esset, si latiùs pateret numerus eorum qui mortui sunt. numero eorum pro quibus Christus mortuus est. Poneretur enim in consequente, quod non contineretur in antecedente. Denique reprobos designat tract. 4. in Ioan. cùm dicit, *Iudæos Christum crucifigentes ex suo saluatore fecisse suum damnatorem.*

Cap. 4.

2. Cor 5.

Ex quibus omnibus Augustini sententijs coniunctis cum hac Iansenij propositione quæ dicit, *Passum esse vel mortuum esse pro aliquibus, plus aliquid dicere, quam nudè pretium suum obtulisse; quod illis applicari nolit;* &

Lib. 3 de grat. Salv. cap. 21.

insinuare præterea, *voluntatem Christi quam habet vt eis mors sua patri oblata, & sanguis prosit*, certò concluditur, Augustinum dicentem mortuum esse Christum etiam pro reprobis, vt iam monstratum est, plus aliquid dixisse quàm nudè pretium obtulisse, quod illis applicari nollet: ergo voluisse oblatum pro reprobis, ex intentione vt eis applicaretur, vel data vel oblata saluandi seipsos facultate. Ergo Christus ex Augustino alia atque alia ratione voluit & non voluit mori pro reprobis: ac proinde alia atque alia ratione orauit & non orauit pro reprobis. Ipsius enim oratio intētioni cōformis fuit, & intentio æterni Patris consilio vno modo volēte, alio non volente saluare reprobos, vt antea dictum est.

Neque potest Iansenius quantumuis conetur id effugere. Nam cùm videat in multis reprobis recipi effectus aliquos redemptionis. (Alios enim ad fidem vocari, alios etiam ad iustitiam, quinimò & interdum ad magnam caritatis perfectionem & sāctitatem aliquam) fatetur hos etiam comprehendi eorum numero pro quibus Christus mortuus est vt eos redimeret, vt à peccatis saluaret. Et ideò quod dicit, Christum dedisse redemptionem pro omnibus, & esse propitiationem non pro nostris tantum peccatis, sed etiam pro totius mundi, dictum vult de tota Ecclesia, & de fidelibus omnibus; ita tamen vt non cogitauerit de æterna salute omnium, quippe cùm sint in Ecclesia, & inter fideles multi reprobi, sed tantum de temporali aliquo fructu redemptionis. Quodcumque enim bonum Christus intendit, vt homines reciperent ex sua passione ab ijs recipi. *Omnibus*, inquit, *illis pro quibus sanguinem fudit & quatenus pro eis fudit, etiam sufficiens auxilium donat, quo non solum possint, sed etiam reipsa velint & faciant id quod volendum & faciendum ab eis decreuit. Et fieri non posse vt pro quo sanguinem fuderit Christus & mortuus fuerit & rogauerit Patrem suum, eum ob causam, vt sanguis suus propitiatio peccatorum eius fieret, non assequatur istius mortis & pro-*

Loco cit.
II.
Iansenius fatetur Christum esse propitiationē & redēptionem pro peccatis quorumdam reproborum.
1. *Timoth.* 2.
1. *Ioan.* 2.

pitiationis & deprecationis effectum.

III. Ianſenij doctrina parum cohærens.

Ex quibus conſtat primò, conſentiente Ianſenio, ita diſtinguendam eſſe Chriſti voluntatem & intentionem moriendi pro hominibus, vt aliquo vero ſenſu multos etiam reprobos reſpiciat, nempe illos qui vel fidem vel caritatem receperunt: quo numero comprehenditur innumerabilis multitudo Chriſtianorum & hæreticorũ ac ſchiſmaticorum omnium, qui gratiam baptiſmalem habuerunt. Quare vel ipſo prælucente Ianſenio, debemus ita diſtinguere loca illa omnia, in quibus Auguſtinus ſignificat, Chriſtum eſſe mortuum pro ſolis prædeſtinatis, vt tamen aliquo vero ſenſu mors illius ſpectauerit etiam multos reprobos. Secundò id quod addit Ianſenius, non eſſe mortuum Chriſtum pro æterna ſalute iſtorum reproborum; nec vt alium ex ipſius morte fructum perciperent, quàm illum quem de facto perceperunt: abſurdiſſimum eſt, & conuincitur manifeſtè ex ipſius confeſſione, qui cum fateatur inter omnes illos pro quibus Chriſtus dedit ſeipſum *redemptionem*, & *pro peccatis propitiationem*, contineri huiuſmodi reprobos, quomodo negare poteſt ita eſſe pro illis mortuum vt intenderit & *redemptionem* eorum & *propitiationem pro peccatis*? Atqui multi nec redemptionis nec propitiationis pro peccatis beneficium recipiunt. Probatur ex Ianſenio ipſo, qui fatetur pleroſque ex illis ad fidem ſolam vocari. Illi enim conſequenter manent & in peccato originali, & in omnibus actualibus. Quomodo autem dici poſſunt recipere beneficium redemptionis, qui manent ſemper ſub peccati ſeruitute? Quomodo beneficium propitiationis, in quibus perſeuerat numquam interrupta damnatio? Nonne hinc manifeſtè colligitur Chriſtum illis plus dare voluiſſe quàm illi voluerint accipere? At, inquis, Chriſtus voluit illis impetrare fidem, quæ eſt aliquod beneficium redemptionis: & fidem etiam acceperunt; ſed contra, beneficium cum quo ſtat vera ſeruitus peccati, & vera damnatio

non poteſt verè ac propriè dici *redempio*, vel *propitiatio*. Sed quod Chriſtus impetrare voluit eſt verè ac propriè redemptio & propitiatio; neque enim licet nobis ſcripturæ verba hæc trahere ad ſenſus improprios. Ergo cũ hoc beneficio, ſi effectũ ſuũ habuit, non ſtat vera peccati ſeruitus, veraque damnatio. Nec ſatisfaciet, ſi quis dicat fidem illam eſſe partem quandam redemptionis & propitiationis: tum quia deberet conſequenter per illam tolli pars aliqua damnationis, quod falſum eſt. Quia cùm non tollat vllam partem peccati, nec dici poteſt tollere vllam partem damnationis & ſeruitutis. Tum etiam quia quamuis daremus eſſe aliquam partem redemptionis, manet ſemper argumentum. Partem illam redemptionis cum qua ſtat tota damnatio, tota ſeruitus, totum crimen, totus reatus æternæ pœnæ, non poſſe vocari propriè & abſolutè redemptionem & propitiationem. Atqui Chriſtus propriè ac ſimpliciter dicitur intendiſſe propitiationem & redẽptionem illorum reproborum. Ergo aliud intendit quàm talem redemptionis partem, cum qua ſtet tota damnatio, tota ſeruitus, &c. cuiuſmodi eſt ſola fides. Recurrere autem ad impropriam & figuratam interpretationem redemptionis & propitiationis, eſt imitari Caluinum interpretantem, *hoc eſt Corpus meum*, id eſt, *figura corporis mei*.

IV. Si Chriſtus intendit fidem aliquorum reproborum, ſub ea ratione qua eſt initium iuſtificationis & ſalutis, intendit eorum iuſtificationem & ſalutem.

Nec iterum ſatisfaciet, ſi dicas fidem eſſe initium aliquod iuſtificationis, ordinari enim ad caritatem, ac proinde poſſe dici iuſtificationem inchoatam; & conſequenter redemptionem & propitationem. Nihil inquam hoc iuuat. Quia quemadmodum is qui lapidem ponit in fundamento, non ſolùm ſine intentione ſuperædificandi, ſed etiam cum poſitiua intentione non ſuperædificandi, non poteſt dici niſi nugando intendiſſe palatium; ita cùm Chriſtus ſic intenderit impetrare fidem, quæ fundamentum eſt iuſtificationis, vt non ſolùm non intenderit ſuperſtruere caritatem, quin potius poſitiuè noluerit obtinere vllam gratiam ad ſuper-

struendum necessariam (neque enim circa isthæc obiecta se habet negatiuè, seu per puras omissiones) consequenter intendendo fidem ea ratione, dici non potest vllo modo intendisse iustificationem, aut redemptionem, aut propitiationem. Valeret argumentum, si quemadmodum fides est fundamentum iustificationis & refertur ad caritatem, ita Christus intendisset illam tamquam fundamentum, & amauisset relationem illam quam habet ad caritatem, quatenus subiectum reddit aptum vt se ad caritatem disponat. Sed hoc dici non potest in sententia Iansenij, quia cùm intentio Christi steterit in sola fide præcisè, nec voluerit vt aliquid aliud fundaret, aut ad aliud disponeret, sicuti non potest dici intendisse fidem, sub ea ratione qua est initium iustificationis; ita nec eatenus intendisse iustificationem inchoatam, nec redemptionem, aut propitiationem.

V. Iansenij principia ingratum animam formant.

Iam illa cogitatio quàm est flagitiosa, quàm iniuriosa Christi bonitati, quàm contraria pietati ac conscientiæ fidelium omnium, cùm dicitur omnibus illis pro quibus sanguinem Christus fudit, & *quatenus pro eis fudit*, etiam sufficiens auxilium donari, *quo reipsa faciant & velint quidquid eos velle ac facere decreuit:* hoc est, quod vt facerent ac vellent intendit: & fieri non posse vt non sequatur propitiationis ac redēptionis effectus ille, pro quo Christus mortem suā obtulit? Equidem miror quòd Ianseniani ausi sint S. Prosperi carmina de ingratis latinè ac gallicè canere, atque aduersarijs obiectare; cùm sit manifestum, nihil vsquam à quoquam prolatum opportunius illâ sententiâ, ad ingratum erga mundi Redemptorem animum in omnibus hominibus formandum fouendumque; cùm dicere quisque possit; nullam se Christi gratiam irritam fecisse; quidquid omisit, nec intendisse Christum vt faceret, nec in eum finem sanguinem suum obtulisse: voluntati eius se obedientiam subiunxisse

iunxisse perfectissimam atque adæquatissimam. Nemo igitur est, qui diuini amoris & Christi passionis fructum vnquam in semetipso impedierit: quidquid fieri voluit factum est: quidquid obtulit acceptatum est: nec quisquam minus accepit quàm ille dare voluerit: nemo est impediti beneficij reus: numquam maior fuit gratia quàm eius effectus, neque dantis voluntas excessit vnquam rem acceptam.

VI. Ad impœnitentiam peccatores adducit,

Age igitur, quid sibi vult S. Paulus, & quas persequitur chimæras, dum inuehitur in eos, *Qui filium Dei contemnunt, & sanguinem testamenti pollutum ducunt, & spiritui gratiæ contumeliam faciunt?* Vsquam ne tales aliqui reperiri possunt iuxta illam Iansenij doctrinam? Veniat primùm is cui annuntiatur Euangelium & Christi fides quam reiicit. Quam ille iniuriam Christo facit? voluit-ne Christus vt fidem reciperet? obtulit ne in eum finem suum sanguinem? Veniat deinde qui assensum quidem præbuit Euangelio; & fidem recepit, sed mansit in peccatis suis, neque se ad caritatem recipiendam disposuit. Quid illi quoque obiicere Christus potest? Obtulit suum sanguinem vt fidem reciperet, & recepit: vt reciperet caritatem neque decreuit Christus, nec ea intentione vllo modo sanguinem fudit; quam ergo iniuriam facit eius passioni? habuit id omne pro quo est oblata; & quod non habuit, neque pro eo oblata est. Succedat is qui fidem accepit & caritatem, in qua cùm aliquandiu vixisset, tandem lapsus est. Contumeliam, inquis, fecit sanguini Christi, quia perdidit illius beneficium? At, inquam, voluit ne Christus vt non perderet? voluit-ne vt conseruaret? Obtulit ne in eum finem suum sanguinem vt ille perseueraret? Si affirmas, ergo latiùs patuit Christi voluntas quàm eius effectus, quod intendimus contra Iansenium. Si negas, fit ne illi iniuria, quando non fit contra illius voluntatem? Et plura ne debuit peccator in honorem diuini sanguinis præstare, quàm intenderit ille qui effudit? Obtulit Chri-

stus suum sanguinem vt caritatem reciperem, recepi; voluit vt essem aliquandiu in statu illo adoptionis & amicitiæ, & tamdiu fui quamdiu vt essem voluit ac promeruit: esse desij quando desijt & voluntas illius vt permanerem, & oblatio ad impetrandas permanendi vires: quæ igitur ibi est passionis contumelia? quæ iniuria sanguinis?

VII. **Pietati fidelium inimica est.**

Illa iam sanctorum conscientia, qua suas omissiones accusant, seque reos fatentur, inæqualis ad Christi gratiam cooperationis, nonne Iansenio & Iansenianis erronea est? Quis enim vel omittere aliquid potest, pro quo à nobis faciendo Christus sit passus: vel minus aliquid facere quàm fieri voluit qui passus est, si omnis illius oblatio & deprecatio effectum habet, obtinetque gratiam non solùm qua possimus, sed etiam qua velimus & faciamus? Itaque respectu voluntatis & passionis & gratiæ Christi Domini, nulla sunt peccata negligentiæ, nulla omissionis: totusque ille humilitatis & confusionis sensus, quem eximij quique sancti hactenus præ se tulerunt, ob negatam diuinis per Christum motionibus cooperationem, mendacium est, & superstitionem sapit, ac muliebres illusiones, si non fallitur Iansenius.

Sed vrgenda sunt superiora S. Augustini testimonia, quæ hunc errorem manifestè conuincunt; ostenduntque Christum patiendo, & passionem suam offerendo aliquid intendisse, quod peruersa eorum pro quibus patiebatur voluntas impediuerit. Alioqui enim quod dicit, *Ingratè irrides eum qui ad te venit vt redeas*, in quem cadit? Nemo enim est qui non respondeat, vel redeo ad Christum, vel non redeo: si redeo, non sum ingratus, quia facio quod vult: si non redeo, non sum etiam ingratus, quia non intendit vt redirem, nec in eum finem passus est, aut vllam in me gratiam contulit. Non cadit etiam in Iudam quod dicit Augustinus, *illum non agnouisse pretium quo redemptus est.* Quid enim, fuit ne redemptus? Si fuit, quantum erat ex parte Christi: er-

VIII. **S. Augustino è diametro opposita.**
Tract. 2. Ioan.
Psal. 68.

go plus intendit Christus quàm sit assequutus, impediente hominis nequitia, quod intendimus. Si non fuit, falsa est Augustini propositio. Numquid manifesta quoque falsitas erit, in eo quòd Augustinus exprobrandum dicit reprobis in die iudicij. *Agnoscitis latus quod pupugistis: quoniam per vos & propter vos apertum est, & vos intrare noluistis.* Ibi enim apertè significatur, propter reprobos apertum fuisse latus vt intrarent: & stetisse per ipsorum voluntatem quominus intrarent: ergo voluit aliquid in reprobis istis intentio Christi, quod eorũ nequitia impediuit. Et quem aliũ sensũ habere potest quod relatum est ex sermone 31. Christi sanguinem ita fuisse datum pro omnibus, *vt volenti sit salus, nolenti supplicium*? Quare enim supplicium est nolenti, nisi quia reũ ostendit reiectæ redemptionis? Et redemptio quomodo reiici potuit, si nec oblata nec offerenda fuit? Quam vim habet illa ratiocinatio Psal. 18. *Ideò, neminem permitti excusare se de vmbra mortis, quia verbi calor omnes penetrauit*? vel enim ita penetrauit vt vellet & posset viuificare vel non: si primum, ergo plus voluit Christus quàm sit assequutus, quia innumeri sunt qui non viuificantur hoc calore: si secundum, ergo beneficium hoc non impedit quo minus excusare se possint de vmbra mortis, quotquot in morte manent, quippe qui caruerint vitalibus auxilijs. Et illud Apostoli, quod Augustinus tantopere *impingit, inculcat, infercit*, consequens esse omnes esse mortuos, *quandoquidem vnus pro omnibus mortuus est*, quid tandem significat? Quare enim pro mortuis omnibus mortuus est vnus, nisi vt vitam illis daret? Voluitne autem omnibus vitam dare, qui nullam habuit dandi voluntatem respectu maioris partis, sed habuit potius positiuam voluntatem negandi? Denique nec Iudæi Christum crucifigentes dici possunt *ex suo saluatore suum fecisse damnatorem* alio sensu, quam quia quantum in se fuit Christus illos saluare voluit; & quia illi salutem respuerunt; iudicem habituri sunt, quẽ

De Symb. ad Cathec. cap. 8.

6. con. Iul. c. 4.

patronum habere noluerunt. Ex his omnibus ergo satis euidenter conficitur, iuxta veram & Catholicam atque adeo Augustinianam doctrınam Christum Dominum passionem & mortem suam ad plures effectus retulisse, quam sint illi qui ex ea sequuti sunt, bonæ illius voluntatis fructum impediente reproborum malignitate.

IX. Quomodo Christus sit & non sit omnium redemptor.

Atque hoc modo inanis redditur omnis ille Iansenij labor in colligendis S. Augustini testimonijs quibus contrarium probet. Quippe cùm iam constet ex Augustino vtrumque verum esse, aliâ & aliâ ratione intellectum: & in eo errare Iansenium, quod vni sensui ideo inhæreat vt reiiciat alterum. Quod vt meliùs intelligatur, annotasse inuerit voces istas, saluare, sanare, redimere, & esse redemptorem, saluatorem, sanatorem, & similes in stricta & maximè propria significatione designare non tantũ animi præparationem ad sanãdum, saluandum, redimendum: sed ipsummet effectum consequutum: ac proinde nulla est consequentia. ex eo quòd quis negetur alium sanasse vel redemisse, vel saluasse ad negandam voluntatem & animi præparationem ad hos effectus procurandos. Nam hac ratione si quis adeuntem repellat medicum, & moriatur; verum quidem est medicum non illum sanauisse nec esse sanatorem illius: sed non est verum sanare noluisse, & quod in se erat ad sanandum contulisse. Similiter si quis pretium offerat pro captiuo qui non vult redimi, ideoque manet captiuus: negabitur quidem captiuum redemisse, vel esse illius redemptor reipsa: sed negari non poterit redimere voluisse, ac quod in ipso erat contulisse vt esset redemptor. Et ideo S. Augustinus aliquando vtrumque coniungit: id est, & affirmat oblatum esse pro reprobis redemptionis pretium, & simul negat esse redemptos pro quibus oblatum est, vt illo loco iam citato ex libro 2. de Symbolo ad Catechumenos, vbi postquam dixit. *Quoniam & per vos & propter vos apertum est, nec tamen intrare voluistis*, quo designatur voluntas Christi ad

saluandos reprobos, statim subdit. *Qui non estis redempti pretio mei sanguinis, non estis mei, discedite à me in ignem æternum.* Eodemque sensu dicuntur Iudæi, ex suo *saluatore damnatorem fecisse.* Quia nimirum futurus erat *saluator*, sed ne esset, impeditus est illis peccatis quorum oportuit vt fieret *damnator.* Nec aliò spectat S. Prosper, cum dicit, Tametsi redemptor pro omnibus omnino mortuus sit. *Redemptionis tamen proprietatem ad eos tantum pertinere qui saluantur.* Quia scilicet eorum tantum sit propria redemptio, cæteris illam acceptare nolentibus. Idem significatur illis verbis quibus dicitur Christus *Redemptor omnium maximè fidelium*? Indicatur enim non esse ita propriè aliorum redemptor. *Ad obiect. 1. Vincent.*

Atque ita quod dicit Augustinus Christum esse propitiatorem totius mundi; *propter triticum quod est per totum mundum*, nihil aliud significat, quàm solùm triticum recepisse propitiationis effectum, etiamsi propitiãdi voluntas alios quoque respiceret. Eodem modo de solis prædestinatis intelligit illud Ioãnis, *Omnia trahã ad me*, nõ quod solis prædestinatis vis imprimatur ad sequendũ; sed quod soli sequantur. Tractio enim motum sequentis significat, & non solum impulsum mouentis. Item quod Aug. lib. 22. de Ciu. cap. 24. illud Pauli *Conclusit omnia sub peccato vt omnium misereatur*, restringit ad solos prædestinatos; significat ipse quo sensu restringat, nempe quoad effectum illum *vt non damnentur*, non autem quoad oblationem mediorum ad damnationem vitandam. Et vbi similiter Augustinus restringit ad solos prædestinatos quod dicit Apostolus: *Qui proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*, clarum est non restringere ratione verborum illorum quibus dicitur Christus pro *nobis omnibus traditus*, quo etiam concesso nihil adhuc concluderetur contra doctrinam quam tuemur, sed ratione verborum quæ sequuntur. *Quomodo cum illo non omnia nobis donauit.* Quia solis prædestinatis omnia donauit, aliis tantum donare voluit. Eodem modo expo-

Ep. 48. ad Vinc.

Tract. 52. in Ioan.

De Ciuit. l. 22. cap. 24.

nendum illud ex sermone 6. de Verbis Apostoli, vbi dicitur Christus venisse *propter prædestinatos*, qui scilicet illi soli perceperunt diuini aduentus fructum, qui tamen non fuerat solis oblatus. Et eundem sensum habent alia quædam S. Augustini testimonia.

X. Quo sensu nullus perire dicatur eorum pro quibus Christus mortuus est. *Ep. ad Euod.* 102. *Serm. inter Paris.* *Tract.* 107. & 110. *in Ioan.*

Quod si Ianseniani vrgeant illa, quibus dicitur *nullus perire eorum pro quibus Christus mortuus est, Christum perdere non posse quem emit sanguine suo. Non rogasse pro mundo, idest pro reprobis, sed tantum pro electis*, retorquenda in eos sunt vt ipsimet cogantur responsionem suggerere, hoc est recurrere ad efficacem & absolutam æternæ salutis intentionem, præter quam agnoscenda sit inefficax & conditionata. Siquidem Iansenius fatetur, vt ante monstratum est, & venisse Christum, & orasse, & passum esse, pro ijs quoque qui vel fidem sine caritate, vel caritatem sine perseuerantia receperunt, contineri que illos eo numero pro quo dicitur factus redemptio & propitiatio, qui tamen sunt omnes reprobi.

Denique vitandus est tantum sensus Pelagianus, quo fingebatur sicuti Dei volentis omnes homines saluos fieri, ita & Christi mortem suam ad omnium salutem referentis, indiscreta quædam & æqualis erga omnes voluntas, quæ nec magis absolutè nec magis efficaciter respiceret vnum quàm alium; & discretionem expectaret ab ipsa hominũ natura proprijsque liberi arbitrij viribus. Errorem hunc qui euitarit, ille Augustino facilè satisfecerit.

Interea verò notandi sunt aliqui defectus, vel fidei, vel perspicaciæ in referenda sancti Augustini sententia, quam scilicet Iansenius aliquoties videtur vel non percepisse vel corrupisse.

XI. Iansenij lapsus in referenda S. Augustini sententia. *Lib.* 21. *de Ciu. cap.* 24. Potest orari pro salute alicuius etiam supposita

Et primò, vt probet Christum non potuisse orare pro salute reproborum, suppositâ quàm habebat damnationis eorum præscientiâ, proponit illud Augustini dicentis Ecclesiam nunc non oraturam pro ijs qui licet adhuc in hac vita constituti sint, sunt tamen prædesti-

nati ire in ignem æternum cum diabolo, si quinam illi sint certa esset. Sed Augustinus sat clarè exponit quid velit. Disputat enim contra illos qui dicebant damnatos omnes liberandos à damnatione in die iudicij per orationes Sanctorum: quos Augustinus refutat ea ratione, quia si consequenter loquantur, dicere debent, sanctos etiam pro dæmonibus oraturos, itaque etiam dæmones à damnatione liberandos. Quòd si hoc quoque fateantur. *Nulla causa est*, inquit Augustinus, *cur non etiam nunc pro diabolo, & Angelis eius oret Ecclesia, quam Magister Deus pro inimicis suis iussit orare.* Quod quia falsum est, eadem ratione qua non orat Ecclesia nunc pro malis Angelis: neque tunc oraturam pro damnatis, nimirum vt à damnatione in quam inciderunt liberentur. *Nunc autem*, inquit, *propterea pro eis orat, quos in genere humano habet inimicos, quia tempus est pœnitentiæ fructuosæ. Nam quid maximè pro eis rogat, nisi vt det illis Deus sicut dicit Apostolus, pœnitentiam & resipiscant de diaboli laqueis?* Mox subiungit, *Denique si de aliquibus ita Ecclesia certa esset, vt qui sint illi etiam nosset, qui licet in hac vita sint constituti, tamen prædestinati sunt in æternum ignem ire cum diabolo; tam pro eis non oraret, quàm nec pro ipso.* Quid autem est, *tam pro eis non oraret quàm nec pro ipso?* Non peteret ipsis Ecclesia ea dona, quæ possunt etiam reprobi habere in hac vita? Non posset etiam offerre Deo simplex desiderium vt perseuerarent, quomodo Christus offerebat in horto vt transiret calix? hoc nullo modo negat Augustinus, sed negat tantùm orationem illam quam expressit sequẽtibus verbis quæ Iansenius abscondit. *Si qui autem vsque ad mortem habebunt cor impœnitens: nec ex inimicis conuertentur in filios, numquid iam pro eis*, ID EST PRO TALIVM DEFVNCTORVM SPIRITIBVS ORAT ECCLESIA: Non orat pro eis, *id est pro taliũm defunctorum spiritibus*, postulando scilicet ea bona; quæ à defunctorum in statu peccati ac proinde à damnatis iam spiri-

præscientia futuræ damnationis.

tibus recipienda forent, vt illi volebant qui reprobos à damnatione liberandos somniabant Ecclesiæ precibus. Orare igitur posset Ecclesia pro eis, id est *pro talium viuorum spiritibus*, vt reciperent ea bona quorum præsens vita capax est, vt possimus hoc loco dicere, Ianseni tuam fidem!

Cap. 15. Secundò Iansenius dum citat Augustinum lib. 6. con. Iul. de ijs pro quibus Christus mortuus dicitur 2. Cor. 5. subiũgit. *Per quæ significat fieri nullo modo posse vt Christus pro aliquo mortuus sit vt viuat, quin ille vitam assequatur.* Sed neque Augustinus hoc significat: nec eò spectat eius disputatio. Solùm enim concludere vult contra Iulianum negantem, & dari peccatum originale; & concupiscentiam cui peccatum illud alligatum putabat Augustinus, esse *vinculum mortis*, atque adeo malam. Hoc autem probat ex eo quòd Apostolus dicat, eos qui viuunt spirituali vita, per mortem Christi viuere, hoc est per mortem Christi à morte illa peccati originalis & mortis vinculo liberari. Ex quo sequitur fuisse igitur constrictos illo vinculo, & non fuisse aliter liberandos quàm per mortem Christi. Hoc est totum Augustini consilium, vt constat ex serie disputationis. Iansenius autem mentem eius peruertit: & hæc Augustini verba. *Illi ergo viuunt, pro quibus vt viuant mortuus est qui viuebat*, sic accipit quasi sensus esset. *Illi omnes viuunt pro quibus vt viuant mortuus est qui viuebat*: cùm perspicuum sit ita potius esse accipienda *Illi ergo soli viuunt*, &c. non autem, *illi ergo omnes viuunt*: &c. *Quod apertius*, inquit Augustinus, *ita dicitur, illi sunt à mortis vinculo liberi, pro quibus mortuus est inter mortuos liber. Vel sic multò apertius, illi sunt liberi à peccato, pro quibus mortuus est qui numquam fuerat in peccato.* Quod non significat ex mente Augustini omnes pro quibus quocũque modo Christus mortuus est, viuificari per Christum; sed nullos viuificari nisi per Christum: ac proinde Pelagianis alterutrum faciendum, nempe vel confitendam

confitendam Christi gratiam quam negabant; vel permittendum vt credantur mortui, quandoquidem non agnoſcunt in ſe gratiam illam qua ſola viuitur. Et clarum eſt, hoc quidem loco nullam eſſe Iulianum inter & Auguſtinum controuerſiam ſit-ne an non ſit Chriſtus pro omnibus mortuus, ſed ſit-ne mortuus ad tollendam ex omnibus mortem peccati originalis, quam Iulianus negabat.

Tertiò abutitur Ianſenius verbis Auguſtini in Pſal. 144. vbi quod dicit Regius Propheta; *Et erigit omnes eliſos,* Auguſtinus interpretatur, *omnes ad ſe pertinentes.* Sed clarum eſt ex textu, ſermonem eſſe de eliſis in temporalibus bonis: nec aliud velle Auguſtinum quam Deum ſanctos conſolari & confirmare tempore aduerſitatis. Hoc verò quid facit ad quæſtionem an Chriſtus ſit mortuus pro reprobis?

Quartò mala fide citatur etiam id quod dicit Auguſtinus ſerm. 74. de Temp. cap. 2. dum explicat quod dixerat Chriſtus, *Non ſum miſſus niſi ad oues quæ perierunt domus Iſrael,* quaſi vellet non veniſſe Chriſtum niſi propter prædeſtinatos ex Iudæis. Sed oculis tantum opus eſt, vt conſtet Auguſtinum aliud nihil intellexiſſe, quam Chriſtum non eſſe miſſum ad exhibendam præſentiam corporis & patranda miracula, niſi ad oues domus Iſraël, & non eſſe miſſum ea ratione ad oues ex gentibus colligendas, *Ad quas,* inquit Auguſtinus, *ipſe non venit, ſed diſcipulos miſit,* quod nihil facit ad propoſitam quæſtionem.

Quintò dum refert Auguſtini locum illum cui iam reſpondi ex lib. 22 de Ciuit. cap. 24. quo reſtringit ad prædeſtinatos verba illa Pauli, *qui proprio filio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum,* truncat quod ſequitur in Apoſtolo, & quod refertur ab Auguſtino. *Quomodo non omnia cum illo nobis donauit.* Ratione quorum verborum tantùm reſtrictio fit ad prædeſtina-

tos. Reprobis enim non donauit omnia, sed donare voluit, vt dixi.

Sextò eodem modo truncat quod refert ex lib. 21. de Ciuit. cap. 24. vbi Apostoli verba Rom. 11. *Conclusit omnia sub peccato vt omnium misereatur*, Augustinus etiam ad prædestinatos contrahit. Omittit autem Iansenius ea verba, quæ monstrant euidenter quo sensu accipienda sit ista contractio. Disputat enim contra illos qui verbis Apostoli, vel abutebantur, vel abuti poterant, vt crederent futurum aliquando damnationis finem, præcisa pœnarum æternitate. Dicit autem Augustinus verba illa sic intellecta, vt putetur Deus neminem damnaturus in perpetuum, de solis prędestinatis intelligenda, & hoc bis repetit; non ideo dictum ab Apostolo vt omnium misereatur, quòd neminem sit damnaturus: sed quòd haberet non solùm ex Iudæis, sed etiam ex gentibus prædestinatos, quorum neminem esset damnaturus. Quare non negat ad reprobos quoque diuinam misericordiam pertinere, sed non tamen ita vt illi non sint damnandi, ex quo Dei beneficio vti noluerunt.

Hæc de mente S. Augustini, ad quem Ianseniani confugiunt vt se tueantur contra cęteros Patres, quos non dubitant sibi esse contrarios. Ex dictis autem constare potest, dum ab ijs damnantur, ab Augustino minimè absolui. Neque verò absolui validè possent, si dissentiret Augustinus à cęteris. Plura Coccius, Bellarmin, Petauius, Theses Louan. &c. vbi confutatur doctrina Iansenij ex Scriptura, Concilijs, & Patribus omnium sęculorum.

EPILOGVS, AD QVINQVE *supra refutatas Propositiones.*

HÆc sunt quæ circa propositiones notanda visa sunt, si cui fortè prodesse possint ad ferendum de illis iudicium, deque cæteris Ianseniianæ Theologiæ principijs, cum quibus illæ sunt connexæ.

Vnde hoc etiam primò colligendum est, quid sit respondendum ijs qui dicunt, hanc esse propriam Iesuitarum causam. Nempe iam constat malè illos distinguere proprium à communi: plusque fauere Iesuitis quàm putent, aut cupiant; & plusquam Iesuitæ ipsi acceptare velint: dum Ecclesiæ communem doctrinam propugnare, dogmatica Romanorum Pontificum decreta tueri, sacrorum Conciliorum sanctiones confirmare, proprium illis esse prædicant.

Secundò, Colligitur eos pariter falli qui dicunt hanc esse controuersiam de Auxilijs, illam, quæ tandiu olim est disceptata sub duobus Pontificibus Clemente VIII. & Paulo V. Iamque hoc prætextu Ianseniani passim vtuntur, vt censuras eludant; & cùm non putent Thomistas in eandem secum posse trahi ruinam; præsumpta communione doctrinæ, & sententiarum adhæsione, cum illis erigantur & stent; vel certè tanquam in pari causa, interea dum vlterior expectatur definitio, eadem libertate fruantur credendi docendique quodlibet, qua fruuntur illi qui tunc contendebant. Sed in eo quoque latiùs aberrant quàm toto cœlo. Nihil omnino illis ex-

probratur, de quo Thomistæ cum Iesuitis cōtenderint, nihil exigitur quàm quod fuit concordissimo duorum illorum Ordinum consensu, atque suffragijs constitutum. Quòd possibilia sint Dei præcepta transgressoribus, quibus transgressio ad culpam imputatur; Quòd detur auxilium sufficiens atque internum cui homines dissentiant; Quòd indifferentia ad agendum & non agendum à libertate arbitrij quæ requiritur ad merendum & demerendum, sit inseparabilis; Quòd non sint Hæretici qui dicunt liberum arbitrium Deo mouenti per gratiam efficacem dissentire posse: & Quòd sensus diuisus quo id posse dicitur, non idem sit quod ex hypothesi mutationis & subtractionis eiusdem gratiæ, sed ita vt cum illa sit expedita ad dissentiendum potentia; Quòd Christus sit etiam pro reprobis mortuus, vt illis media salutis obtineret; res sunt eiusmodi de quibus nullæ vnquam fuerunt partes inter Iesuitas & Thomistas: sed illis suppositis communi consensu tanquam immobilibus fundamentis quæsitum est, quomodo simul stare posset gratia physicè prædeterminans, quam Thomistæ non aliàs nec aliter asseruerunt, quàm ex suppositione quòd fundamenta illa inconcussa remanerent; quæ modò Ianseniani conuellunt.

Colligitur tertiò, quàm turpiùs adhuc fallantur qui causam Iansenij causam esse Augustini fabulantur, cùm constet esse differentissimam. Sed fuit semper errantium consuetudo, vt Authorem aliquem eligerent, cujus se patrocinio errando tuerentur. Et hoc etiam constat à Caluino factitatum in pari causa. At cùm certum sit Sācto Augustino iniuriosiorem esse neminem posse, quàm qui damnatæ doctrinæ authorem probat, negari non potest quin Iansenius, & Ianseniani fuerint quàm maximè iniuriosi: & quin vel malè sint de hac tota causa informati, vel sui erga S. Doctorem officij immemores, qui se Iansenianæ Theologiæ propitios ostendunt,

cùm S. Augustinum ab ijs qui errant distinguere, hoc verò sit esse Augustinianum.

Denique ex dictis facilè intelligi poterit, an fuerit cum Iansenio tacendum. Neque enim desunt, quibus non probatur eorum consilium, qui nascenti Iansenismo restiterunt, & adolescenti pergunt resistere, interpretati esse hos inquieti motus ingenij, & ad rixas & contentiones ex æmulatione propensi: doctrinam illam si contradictio non accendisset propugnatorem, in obscuro fuisse mansuram, & sequaces vel paucos, vel nullos habituram, præualente communium per omnes scholas sententiarum possessione pacifica. Verùm quod dicunt de consilio & intentione eorum qui hanc controuersiam prosequuntur, Dei iudicio relinquendum est, qui solus scrutator est cordium. Quòd autem putant extinguendam fuisse illam scintillam, si nemo insufflasset, neque Ianseniani consentiunt, qui non scintillam, sed facem fuisse putant, eamque clarissimam singulari Dei beneficio accensam, vt Ecclesiam à Pelagianismo purgaret: nec id sperare sinebat operis magnitudo, authoris dignitas, iteratæ illius editiones, quæsitæ omnium ordinum, omniumque Academiarum approbationes; & Hæreticorum insultus sibi de Catholicorum Episcoporum suffragio gratulantium, Elogia Iansenistarum, & tota vernaculi sermonis eloquentia in noui Augustini laudes effusa: nimirum vt sapientum de illius doctrina iudicium compensaretur admiratione fœminarum & plebis.

Quare quòd dicunt nebulam hanc nemine satagente fuisse statim resoluendam, optandum magis quàm sperandum fuit.

Ergo dissimulandum erat, silendumque in Ecclesia Dei pro bono pacis dum error loquitur? Concilium Tridentinum disertissimè negat Deum impossibilia præcipere, disertiùs adhuc id affirmat Iansenius; & si-

lendum fuit? Gratiam aliquam dari sufficientem quæ hominum vitio effectu caret, Christianismi sensus est, & sacra omnis scriptura in eo cõspirat cum conscientia peccatorum, quos pœnitet internis Spiritus sancti motibus restitisse, Iansenius tale aliquid vnquam accidisse negat: nullam enim esse internam gratiam quæ non consequatur totum effectum, cuius est capax, vnde sequitur neminem vnquam Spiritui sancto restitisse: & silendum fuit? Libertatem arbitrij, non sola coactione, sed ea quoque necessitate tolli, quæ non relinquat expeditam in oppositum potentiam, definiuerunt Pontifices, Concilium Tridentinum supposuit, & consona scholarum vox prædicat; Iansenius constanter incoactam voluntatem, & voluntatem liberam pro eodem habet, atque hoc veluti fundamentum statuit totius doctrinæ de gratia; & silendum fuit? Definit Tridentinum posse liberum arbitrium Deo mouenti dissentire; Iansenius ideò pronuntiat hæreticos fuisse Massilienses: quòd idipsum dicerent, & silendum fuit? Christum etiam pro salute reproborum esse mortuum, sed effectum illius bonæ voluntatis ipsos impedijsse, Christiana persuasio est, hoc scriptura, hoc Patres, hoc significat Concilium Tridentinum. Ex sententia Iansenij, nullus est reproborum qui Christi sanguini quidquam debeat, quippe qui de ipsorum salute nihilo magis cogitauit quam de salute diaboli; & silendum fuit?

Non siluit Apostolica sedes, declarandum censuit damnatam antea fuisse Iansenij doctrinam, Bullam super ea re editam confirmauit iteratis supra viginti Breuibus, Catechismum de gratia proscripsit, quòd damnatam doctrinam contineret, Concionatorem qui se in Iansenij doctrinam propensiorem ostenderat compesci iussit, & anathemati subiecit: & his nequaquam obstantibus contra Bullam tanta consensione SS. Pontificum confirmatam, & contra Catechismi censuram

libros multiplicant, ac veluti res integra esset, audiri petunt: & interea suspendi quidquid hactenus decretum est. Quid tùm, inquiunt pacifici nostri, pro bono pacis hoc quoque dissimulandum fuit, sinendumque *vadere res vt vadunt.*

Dolēdum equidem est, superioribus retro sæculis nullos extitisse huiusmodi pacificatores, quādo Arrius, quādo Nestorius, quando Berengarius, quando Vuicleffus, quando Lutherus, quando Caluinus, oppugnare Catholicam fidem cœperunt. Quot, quæso, bellorum, quot præliorum; quot persecutionum compendium fecissemus? Non fuissent tot Orthodoxorum exilia, tot sacrarum ædium euersiones, tot sacrilegia, tot Martyria, tot Regum ac Principum ab Ecclesia Romana defectiones, tot secessiones Regnorum: sæcula placidè cucurrissent sine rixa, sine schismate, habitarentque modo Vrsus & Leo, Lupus & Agnus vnanimes intra eiusdem Ecclesiæ septa: ex tritico & lolio vna fieret farina, vnusque panis quo Christiani omnes vescerentur. Ita sanè. Sed vbi esset fidei Romanæ integritas? Vbi Catholicæ doctrinæ puritas? vbi virginitas Ecclesiæ? Stare illa non potest nisi pretiosum à vili, & credendorum veritas ab errore separetur. An volumus eamdem esse rationem Domus Dei, quæ est Ecclesia, quæ dicitur esse in Anglia, Hollandia, Suecia, atque alijs per Septemtrionem regionibus complurium familiarum, vbi maritus Lutheranus cum vxore Caluiniana, Genero Anabaptista, & filia Arriana de eadem cuppa bibunt? Hanc concordiam sola nescit Christi familia, & qui tale aliquid optant, pacem optant omni bello perniciosiorem, caditque in eos illud S. Augustini serm. 12. de Verbis Domini. *Vide ne fortè ideò non sit bellum, quia pax peruersa est.*

Est in Apologo, tali quadam politica vti quoque voluisse lupos, in generalibus bestiarum comitijs, cùm

quererentur inquieto canum ingenio, & ad silendum impotenti totam illam turbari Rempublicam: statim atque conspiceretur quidpiam quod aliquam haberet lupi speciem, impleri omnia latratibus, montes & valles ipsorum personare classico, orbemque totum commoueri, nihil se cum canibus habere, quod dirimerent, agerent illi res suas, se quoque paterentur agere suas; sed quid de ouibus futurum erat? Vnico verbo tota *hæc* causa definitur. Vel est tolerabilis Iansenij doctrina, vel non est; si tolerabilis est, pœnam merentur qui dissidia ista excitant; si non est tolerabilis, hoc est, si & dãnata, & damnabilis est, necessario erga Catholicam fidem, Ecclesiamque sunt officio perfuncti, qui Iansenismum hactenus oppugnarunt. Ergo ab examine atque à iudicio doctrinæ incipiendum fuit.



FASCICVLVS SENTENTIARVM ex Theologia Ianſeniana collectarum.

DVO circiter anni ſunt, cùm Doctores quidam Ianſeniani Louanio Madritum miſſi, ad diſſuadendam ſi fieri poſſet Vrbanæ Bullæ per Belgium promulgationem, vbi ea ſpe ſe deiectos eſſe ſenſere, ne nullum eſſet itineris tam longi tantique laboris pretium, vulgauere duas & viginti propoſitiones contra honorem & authoritatem S. Auguſtini conceptas, veluti paſſim traditas atque defenſas à quibuſdam Theologis. Cumque ſpecie zeli erga S. Doctorem vrſiſſent apud Inquiſitores Valliſoletanos earum cenſuram, voti compotes facti, ſparſere quaquaverſum confirmatam eſſe illo iudicio Ianſenij doctrinam: & quæ illi contraria eſt doctrinam Ieſuitarum eſſe damnatam. Nolo nunc temporis diſputare quàm fuerit ex vtroque illo capite falſa huiuſmodi cenſuræ interpretatio; & quàm procul errent, qui Ianſeniſmo faueri putant, dum ſtabilitur authoritas Auguſtini: vel quàm perperam Ieſuitis imponant, qui propoſitionum illarum authores faciunt. Nempe iam perfectum eſt multorum inſignium Theologorum laboribus ac diligentia, vt quam hactenus conati erant Ianſeniani perſuadere antiqui nouique Auguſtini conſenſionem, nulla veri ſpecie niti deinceps videatur: & Ieſuitas illarum propoſitionum cenſurâ minimè peti potuiſſe, vel ex eo ſatis intelligitur, quòd Aduerſarij nullum hactenus potuerint nominare apud quem illæ legerentur, quod certè pro eo quo ſunt erga Ieſuitas animo non omiſiſſent. Sed ad munienda

nonnullorum ingenia, qui de hac tota causa non satis instructi, occupari se sinunt specioso illo prætextu, propugnatæ à Iansenio Augustinianæ authoritatis; necessariũ visum est, loco propositionum fictarum, nec vsquam extra ideas Iansenianorum existentium, repræsentare plures duplo, non animi gratia scriptas in arena, sed incisas ad æternam memoriam, expressasque in monumentis Iansenianorum, designato vbi vnaquæque loco reperitur. Vnde facile constabit Augustino numquam fuisse maiorem illatam iniuriam, quàm ab illis qui hæc portenta sententiarum illi tanquam authori affingere conantur: Nec in Augustino solo stetisse calumniam, sed ad nobiles etiam scholas & scholarum principes, quin & ad Sedem Apostolicam, atq; adeo ad Ecclesiam ipsam pertigisse. Ignoscat Lector si fasciculum offero grauεolentem; necessaria fuit hæc offensio, vt sanus esse olfactus probaretur.

I. Iustos omnes qui excidunt è statu iustitiæ, & defectu finalis perseuerantiæ tandem damnantur, excidere ex impossibilitate standi & perseuerandi, quam habet adiunctam status ille in quo tunc reperiuntur quando cadunt. *Hæc propositio colligitur ex toto libro 3. de Gratia Saluat. præsertim ex cap. 13. vbi quamuis de aliquibus tantum* Tomo 3. *loquatur, vtitur tamen principijs quæ vniuersaliter de omnibus concludunt.*

II. Peccatores qui diuinæ gratiæ resistunt, illi resistere ex impossibilitate assentiendi, quam habet similiter adiunctam status in quo tunc reperiuntur quando resistunt; *Colligitur ex iisdem locis & ex fundamentali principio quod toto illo libro tertio statuitur.*

III. Pro eorum salute qui finaliter non perseuerant, quãuis ad fidem vocati & iustificati vixerint aliquandiu in statu gratiæ & sanctitatis, nec orasse Christum vnquam, nec mortuum esse, nec eam intendisse magis quàm intenderit salutem diaboli. *Eodem tomo tertio lib. 3. cit. cap. 10.*

Nullam eſſe Chriſti gratiam quæ ſit ſufficiens ad effectum, ad quem non eſt efficax: nullam quæ non ſit efficax ad omnem effectum ad quem eſt ſufficiens. *Traditur toto lib. 3. citato, & ante lib. 2. cap. 27. & 32.* IV.

Sanctum Petrum tentatum fuiſſe, & alios multos fideles quotidie tentari ſupra quod poſſunt ſuſtinere, *Ibidem cap.* 13. V.

Scopo legis repugnaſſe quod Deus daret gratiam adiuuantem ad implenda præcepta, quæ imponebat, *Ibid. cap.* 5. VI.

Statum veteris teſtamenti attuliſſe Iudæis Gratiam impedientem potius quàm ſufficientem. *Ibid. cap.* 8. VI.

Gratiam ſufficientem infidelium eſſe à Semipelagianis excogitatam. *Ibid: cap.* 12. VIII.

Non eſſe liberum homini lapſo à peccato abſtinere dum hic & nunc agere meditatur, ſed quocumque ſe verterit, quadam humanis viribus inſolubili peccandi neceſſitate teneri: in nullo opere peccati culpam effugere poſſe. Inductam eſſe neceſſitatem peccandi non tantum in aliquibus actibus, ſed etiam in omnibus, & omnem eius actum antequam credat, eſſe peccatum. *tom. 2. lib. 3. de ſtatu naturæ lapſæ cap.* 14. IX.

Gratiam lapſæ ægrotæque voluntatis nullomodo in eius relinqui arbitrio, vt eam deſerat aut accipiat ſi voluerit. *Lib. 2. de Gratia Salu. cap.* 4. 5 14. 27. 28. X.

Semipelagianos in hoc hæreticos fuiſſe, quòd vellent talem eſſe internam gratiam quæ per Chriſtum datur ad initium fidei, vt liberum arbitrium diſſentire poſſet ſi vellet. *Ibid.* XI.

Suppoſitâ rationis aduertentiâ libertatem arbitrij ſola coactione impediri poſſe, non autem vlla neceſſitate agendi, etiam ſi ea proximam non agendi potentiam tollat, *Tractatur toto lib. 6. de Gratia Saluat. præſertim cap.* 38. *tom.* 3. XII.

Pœnitentes exponi periculo damnationis à Confeſſarijs, quando vt diſponantur ad abſolutionem, excitantur XIII.

ad dolorem de peccatis & ad bonæ vitæ propositum, propter solum gehennæ metum. *Colligitur ex tom. 3. lib. 5. de Gratia Salu. cap. 35.*

XIV. Ex puro timore pœnæ non posse ita fugi peccatum, vt nullum aliunde peccatum incurratur; & iuxta S. Augustini principia omnino statuendum, esse impossibile, vt ille qui in peccandi proposito constitutus est, sola pœnæ formidine, ita mutet voluntatem peccatumque detestetur vt non peccet, *to. 3. lib. 5. cap. 27. 29.*

XV. Non solùm peccare, qui solo timore pœnæ ducitur, ob coniunctam voluntatem qua mallet facere quod vetatur, si impune liceret; sed etiam ex ipsa formali ratione obiecti, sub qua peccatum declinare nititur: quod non ideò peccatum horreat quia peccatum est, sed quia corpori dolorificum, *ib. cap. 30. Quid ergo verius dici potest, quàm quæ Lutherus dixit & Tridentin. damnauit, dolorem de peccato ex solo timore pœnæ conceptum, facere magis peccatorem.*

XVI. Augustino repugnare doctrinam Scholasticorum, qui docent attritionem ex gehennæ metu conceptam, excludere posse omnem peccandi voluntatem, & continere propositum bonæ vitæ, seu seruandi totam legem. *Ib. cap. 33.*

XVII. Quamuis hæc ita sint, multos tamen esse fructus huiusmodi timoris, & inter alios, quòd manum contineat à peccato, etiamsi non contineat animam: quòd impediendo externa & apparentia peccata; tollat consuetudinem malorum operum, itáque inducat quandam benefaciendi facilitatem: quòd premat & coarctet peccatores vt ad Dei misericordiam supplices fugiant: ideoque merito dici timorem hunc ab Augustino, bonum, vtilem, saluberrimum, *To. 3. de Grat. Saluat. lib. 5. cap. vlt. Bene habet, Bonus est igitur ille timor, qui non solùm adiunctam habet malam voluntatem, sed est ipse per se malus ex ratione formali obiecti sui, itaque inuentus est qui dicat bonum malum: & malum bonum.*

Attritionem Scholaſticorum quæ concipitur ex ſolo timore pœnæ, etiam æternæ, non eſſe ex Gratia per Chriſtum, ſed ex naturæ viribus, etiamſi ſupponat fidem. *Ibid. cap. 25. 26. Quis non miretur apud debellatorem ſi Deo placet Pelagianorum & reparatorem gloriæ gratiæ Chriſt, irecentium Scholaſticorum vitio perditæ affectum* animi bonum, vtilom, ſaluberrimum, quo peccator coarctatur & premitur vt ad diuinam miſericordiam ſupplex confugiat, *ex naturæ viribus eſſe, non ex gratia per Chriſtum?* XVIII.

Peccatum eſſe quodcumque fit ex alio quàm ex puro charitatis ſupernaturalis motiuo. *Traditur eodem lib. 5. ferè per totum.* XIX.

Vnum & eundem ſemper eſſe ac fuiſſe iuſtificationis modum, nimirum per actum charitatis: & inſtitutionem Sacramenti Pœnitentiæ ac Baptiſmi, eſto facilitatem aliquam attulerit aſſequendæ remiſſionis, peccatorum non tamen alium iuſtificationis modum quàm qui fuerat prius. *to. 3. lib. 3. cap. 34.* XX.

Eſſe doctrinam Fidei Catholicæ quam SS. Patres olim vt dogma fidei tradiderunt, inuincibilem & inuoluntariam iuris naturalis ignorantiam, non excuſare à mortali & damnabili peccato. *To. 2. lib. 21. de ſtatu puræ naturæ cap. 22. & lib. 2. de ſtatu naturæ lapſæ cap. 4.* XXI.

Gratiam Adamo & Angelis in prima creatione collatam, ita fuiſſe iilis connaturalem, ſicut viſus, ſicut auditus, ſicut ſanitas &c. *Tom. 2. lib. 1. de ſtatu puræ naturæ cap. 11. 15. 16. 17.* XXII.

Fuiſſe impoſſibile vt Deus Adamum aliter crearet quàm cum iuſtitia originali, & iure illo quod perdidit ad Dei viſionem & perfectam beatitudinem. *Tractatur 3. libris integris de ſtatu puræ naturæ to. 2.* XXIII.

Nullum quodcumque vel qualecumque malum inferri à Deo poſſe infanti qui caruerit peccato originali. Neceſſariò enim lædi omnipotentiam, ſcientiam & iuſtitiam Dei. *Ibid. lib. 3. cap. 7. & 11. Vnde ſequitur Deum* XXIV.

non fore Deum, si supposito tali puero permitteret vllam ei vel minimam scabiem prurire.

XXV. Inter illa mala quæ implicat innocentibus & mundis ab originali peccato accidere, ignorantiam computari. *Ib. vnde sequitur, si status innocentiæ perseuerasset, non potuisse infantes non esse intra vterum maternum Philosophos & Theologos.*

XXVI. Sancti Patres qui vixere inter Origenem & Augustinum doctrinam tradidisse de prædestinatione perfectè Semipelagianam: talemque fuisse etiam sensum Ecclesiæ toto illo tempore, hoc est ducentis & amplius annis, *to.* 1. *lib.* 7. *de hæresi Pelag. cap.* 17.

XXVII. Hieronymum in iisdem libris quos scripsit contra Pelagium, ita clare disertéque tradere doctrinam Semipelagianam, vt excusari non possit. *Ibid. cap.* 4.

XXVIII. Ad infallibilitatem Ecclesiæ satis esse quod rectam fidem teneat in suis Canonibus & oratione Dominica, etiamsi in expressiori eorum intelligentia & interpretatione maior pars erret, & contrarium teneat eorum quæ antea sancita fuerant tanquam fidei dogmata. *Colligitur ex lib. procem. cap.* 30. *& ex lib.* 4. *de statu naturæ lapsæ, cap.* 27.

XXIX. Tempore Pij V. & Gregorij XIII. (hoc est circa tempora Lutheri & Caluini:) Propositiones quasdam quæ sunt fundamentales doctrinæ, ac bases fidei contra Pelagianos dedisse scandalum in Ecclesia Romana, eiusque pacem turbasse. *Colligitur ex cap.* 22. *lib.* 3. *de statu puræ naturæ to.* 2.

XXX. Tantam fuisse Prudentiam Ecclesiæ Romanæ: vt pro bono pacis & ad vitandum scandalum illud, iudicauerit easdem fundamentales doctrinas & bases fidei prohibendas. *Ibid.*

XXXI. Prohibendi consilium ex eo manasse, quòd nesciret (nempe Ecclesia) eiusmodi propositiones ab Augustino traditas, & confirmatas olim ab antiquis Pontificibus. *Ibid.*

Sine certitudine cenſuræ quæ continetur iſtis tribus propoſitionibus. *Pelagianus eſt error dicere quòd liberum arbitrium valet ad vllum peccatum vitandum ; Cum Pelagio ſentit qui boni aliquid naturalis, hoc eſt, quod ex naturæ ſolis viribus ortum duxit, agnoſcit : Non niſi Pelagiano errore admitti poteſt vſus aliquis liberi arbitrij bonus ſiue non malus: & gratiæ Chriſti iniuriam facit qui ita ſentit*; ſine certitudine inquam illius cenſuræ, principia S. Auguſtini de neceſſitate diuinæ gratiæ funditus labefactata collabi; & tamen eamdem cenſuram à Pio V. & Gregorio XV. fuiſſe damnatam. *lib. 4. de ſtatu naturæ lapſæ cap. 27. to. 2.* XXXII. 28. Baij. 36. Baij. 63. Baij.

Romanos Pontifices, dum damnarunt aliquas Baij propoſitiones, maluiſſe accommodare ſuam definitionem ſententiæ Scholaſticorum, quàm doctrinæ S. Auguſtini & aliorum ſanctorum Patrum. *To. 3. lib. 6. de Gratia Saluat. cap. 36.* XXXIII.

Cancellos Theologiæ Chriſtiano-Scholaſticæ à Deo præfixos, ad coercendam vagam diſputationum libertatem, & certos limites ſtatuendos cognitioni rerum diuinarum, definiri libris ſacræ Scripturæ, Concilijs, & primorum ſæculorum Patribus; & ijs contentos eſſe debere Theologiæ candidatos, *Lib. Proœm. cap. 7. tom. 2. Valeat ergo S. Thomas, valeat S. Bonauentura, valeant cæteri qui non poſſunt inter Patres primorum ſæculorum numerari. Quotquot illis inhærent vagantur extra cancellos Theologiæ Chriſtiano-Scholaſticæ.* XXXIV.

Non fuiſſe ſobria ſapientia contentos, & ignoraſſe limites à Deo præfixos humanæ cognitioni, qui ſtruem curioſiſſimarum quæſtionum fecerunt, quibus ingenia torquentur, & otium auditorum teritur : dum diſputant in materia de Angelis, de ipſorum principijs indiuiduantibus, ſpecificantibus, de intelligendi modo, ſpeciebus, duratione, loco, motu, operationibus, &c. Item qui dum tractant de Deo quærunt quomodo ſit immenſus, quomodo generet filium, quomodo futura XXXV.

præuideat, *Ibid. cap. 6. Vnde sequitur S. Thomam & Thomistas, aliosque Theologos, qui eiusmodi quæstiones omnes fusè tractant, non fuisse sobria sapientia contentos, nec sciuisse limites humanæ cognitioni à Deo præfixos.*

XXXVI. Cùm sit duplex Theologia, altera positiua quæ potior est & præferenda, constatque cognitione diuinissimorum librorum sacræ Scripturæ, Patrum primorum sæculorum & Conciliorum: alia minus præcipua, quæ est Theologia Scholastica; ad vtramque requiri totum hominem: & exemplo S. Thomæ & Caietani comprobatum, non posse excellere in positiua, qui in Scholastica excelluerit. *Lib. Proœm. cap. 9. to. 2. Vnde sequitur S. Thomam in potiore ac meliore Theologia, esse minus habentem.*

XXXVII. Modum penetrandi diuina per humanam rationem & philosophicas ratiocinationes esse periculosum: & multis erroribus expositum. *Lib. Proœm. cap. 7.* Summam autem S. Thomæ nihil esse aliud quàm S. Augustinum contractum, certáque proportione alligatum naturalibus principijs. *Ibid. cap. 22. habet igitur summa S. Thomæ modum penetrandi diuina periculosum & multis erroribus obnoxium. Naturalia enim principia sunt humanæ rationes: & illis alligari, philosophorum est.*

XXXVIII. Vniuersam Scholasticam nunc ab omni parte plenam esse quæstionibus strigosis, eiusque veritates esse cogitationis prorsus humanæ fœtus. *Ibid. cap. 6. Qui dicit vniuersam & ex omni parte, nihil excipit; ac proinde nihil est diuinum, nihil certum, nihil tutum modò in Theologia Scholastica vniuersa.*

XXXIX. Recentiores aliquos Theologos neque fidem, neque spem, neque charitatem: neque gratiam, neque naturam: neque vitium, neque virtutem: neque bonum opus, neque peccatum: neque meritum, neque mercedem, neque suplicium; neque beatitudinem, neque miseriam; neque liberum, neque seruum arbitrium: neque timorem Dei neque amorem: neque iustitiam,

neque

neque miſericordiam; neque vetus neque nouum Teſtamentum agnoſcere. *Ib. 28. debebat dicere quænam eſſent iſtæ beſtiæ quæ ſibi theologorum nomen arrogant.*

Etiamſi à quingentis annis ſententiæ quædam Scholaſticorum à maiori parte fidelium, communi conſenſu approbatæ ſint, non debere tamen Eccleſiam terreri neque impediri quantalibet numeroſitate authorum, antiquitate, vniuerſalitate quominus eas ad incudem reuocet & repudiet. *Colligitur ex eodem lib. Procem. cap. 30. Si quantalibet numeroſitas Auctorum, antiquitas, & vniuerſalitas, non ſufficit ad certitudinem doctrinæ; falſæ ſunt igitur quas hactenus Eccleſia putauit eſſe præcipuas Catholiciſmi notas.* XL.

Quaſdam Propoſitiones antiquæ & Eccleſiaſticæ fidei fuiſſe obſcuratas, obliteratas, obrutas, & ſepultas ſcholarum puluere, hoc eſt Scholaſticorum interpretationibus & ſubtilitatibus, ſequentium humanæ rationis filum potius quàm traditionem SS. Patrum, & ideò fuiſſedeinde prohibitas, quòd viderentur nouæ neſcientibus antiquàm doctrinam, & ſua nouitate turbarent pacem, & ſcandalum darent. *Colligitur ex lib. 4. de ſtatu naturæ lapſæ cap. 24. & ex lib. 3. de ſtatu puræ nat. cap. 22. Quis igitur non pedes eat in ſententiam Vvicleffi, Lutheri, Eraſmi, Caluini, Scholaſticam execrantium?* XLI.

Prædeterminatio phyſica penitus deſtruit magnam illam libertatem & bene viuendi poteſtatem quæ fuit in Adamo, & quæ futura erat in nobis ſi ille non peccaſſet. *Eſt expreſſa in lib. de Gratia primi hominis, & Angelorum to. 2. cap. 20.* XLII.

Prædeterminatio phyſica prorſus deſtruit totam differentiam gratiæ Adami, & adiutorij medicinalis Chriſti. *Ibid.* XLIII.

A recentioribus phyſicæ prædeterminationis defenſoribus aliqua ſunt adiecta quæ cum Auguſtini doctrina nullo modo congruunt. *Lib. 8. de Gratia Saluat. cap. 2. to. 3.* XLIV.

XLV. In reipsa, in operandi modo, in accessorijs, septem esse differentias inter veram Christi gratiam & physicam prædeterminationem. *Ib.*

XLVI. Qui medicinalem Christi gratiam sic defendere conantur vt eam transforment in Physicam prædeterminationem omni statui hominum lapsorum & innocentium ex vi causæ primæ & indifferentiæ voluntatis necessariam, magis profecto Aristotelicos esse quàm Augustinianos, & vniuersam Augustini doctrinam inexplicabili confusione perturbare. *Ibid.*

XLVII. Augustinum, ne semel quidem, vel ex professo, vel per transennam significasse, eatenus saluam manere libertatem, quatenus voluntas actum volendi sic exercet, vt possit eum suspendendo continere. *Ib.* *Quod est Augustinum de distinctione sensus compositi & diuisi quo vtuntur Thomistæ in concilianda gratia prædeterminante cum libero arbitrio, nunquam cogitasse.*

Ex his Lector facilè intelliget quis maiorem iniuriam inferat Augustino, quisue periculosiùs philosophetur, an illi qui tot errores venditant sicuti essent Augustinianæ merces: & qui hodiernam Ecclesiæ doctrinam cum antiqua committunt, nulli scholæ, nulli authori parcentes; An illi qui student concordiæ, & priscam cum moderna Theologia conciliare conantur.

FINIS.

SVMMA PRIVILEGII Christianissimi Regis.

CAutum est authoritate Regis, ne quis in Regno suo alijsve locis ditioni suæ subiectis infrà nouem proximos annos librum, cui titulus, *Informatio de quinque Propositionibus, ex Iansenij Theologia collectis, &c.* absque SEBASTIANI CRAMOISY, Architypographi Regij permissu, imprimat aut diuendat, à die publicationis horum exemplarium; qui secus fecerit, mulcta indicta, prout ampliùs in diplomate Regio continetur, mulctabitur. Datum Parisijs 26. Ianuarij 1653.

sic signatum

de Mandato Regis

CRAMOISY.

ERRATA IN PRÆFATIONE.

PAg. 12. lin. 31. Guiesty, l. Ginesti.
pag. 13. lin. 26. repudient, prudentia sit, l. repudient. Prudentia sit.
pag. 14, lin. 32. hic Ianseniani, hic frendere. l. hic Ianseniani fremere, hic frendere.
pag. 17. quam eos in hanc occasionem incurrere. l. quam cum in hanc occasionem incurrere.
pag. 19. lin. 8. discutiendi. l. dissentiendi.
pag. 21. lin. 6. *conuers,* l. *conuerti.* Ib. lin. 16. *intrinsecus,* l. *intrinsecum.* pag. 24. lin. 28. quam· l, quem:
pag. 25. lin. 26. putent. l. putem. pag. 29. lin. 25. *huic.* l. *hinc.*
pag. 30. lin. 26. quatiant, l. quatiunt.
pag. 35. lin. 33. affectum. l. effectum.
pag. 43. lin. 23. ad illum. l. ad illud.
pag. 50. lin. 1. causam Baij. l. causam Bannez. Ib. lin. 24. rumusculos, stramineis. l. rumusculos & stramineis.
pag. 56. lin. 30. ostenderunt, l. ostenderant. Ib. lin. 34. tam facilis. l. tam faciles.
pag. 57. lin. 20. poterimus etiam suffragatione. l. poterimus etiam supplere suffragatione. pag. 58. lin. 32. sed ex. l. sed vt ex.
pag. 60. lin. 12. vnde satis. l. vnde statim. pag. 62. lin. 14. bullam illam ad damnatas. l. bullam illam & damnatas. pag. 64. lin. 12. *primi hominis naturalia.* l. *primordia hominis naturalia.* Ib. lin. 25. & effectus. l. & affectus. pag. 66. lin. 26. At inquiunt. l. At inquam. pag. 68. lin. 11. Quis non etiam videat. l. Quis non etiam rideat. pag. 69. lin. 1. Cur noluerit si subscribere. l. Cur noluerit subscribere.

ERRATA IN INFORMATIONE.

PAg. 4. lin. 26. *consectari.* l. *consectarium.*
pag. 8. lin. 7. Pontificio, l, Pontificios.
pag. 83. lin. 7. Et non tantum cogitant. l. & hoc tantum cogitant.
pag. 84. lin. 1. contrarium prolatum est. l. probatum est.
pag. 84. lin. 10. sess. l. sect. pag. 91. lin. 6. voluntate. l. voluntatem. pag. 107. lin. 10. respuit. l. respicit. pag. 115. lin. 18. potuisse. l. patuisse. pag. 120. lin. 19. *verum esse.* l. *veram esse.* Ib. lin. 22. *errorem.* l. *terrorem.* Ib. lin. 24. derogare. l. derogat. pag. 121. lin. 30. Lugdunensium. l. Lugdunensis. pag. 131. lin. 22. profligante. l. profligantem. pag. 133. lin. 13. citat. l. citauit. pag. 158. lin. 2 qui. l. quia.